ARTHUR SUCIU

PUNCT RO PROZA

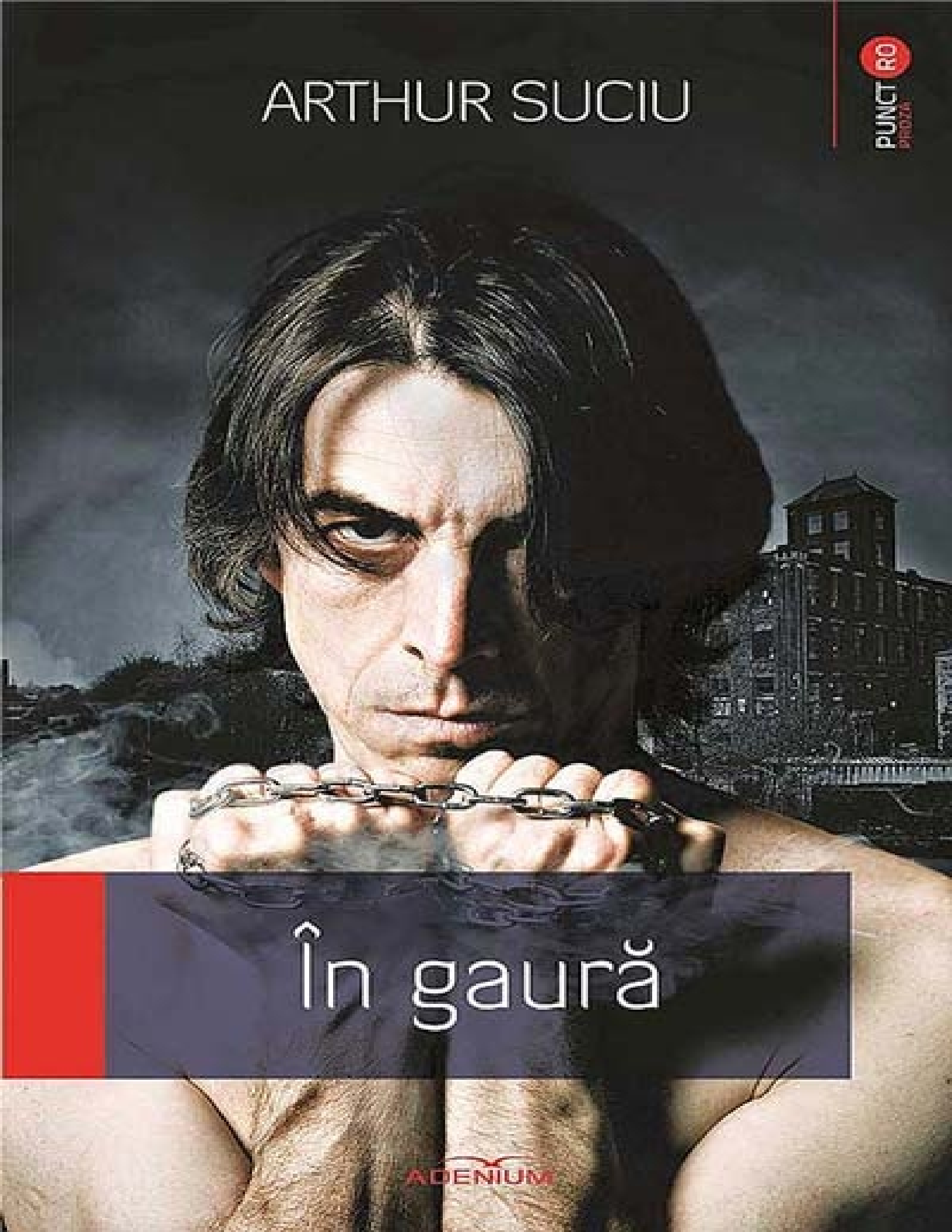

În gaură

ADENIUM

Arthur Suciu

În gaură

ADENIUM
2016

PUNCT RO
PROZĂ

© 2016 by Editura ADENIUM

Editura Adenium
Aleea Copou nr. 3, 700460, Iași,
tel. 0232 277 998, fax 0232 277 988,
e-mail office@adenium.ro
www.adenium.ro

Redactor: Gabriel Chește
Corector: Vasilica Turculeț
Copertă: Marius Asiminei
Tehnoredactor: Cornelia Păduraru
Foto copertă: Refat Mamutov/Dreamstime.com

ISBN ePUB: 978-606-742-159-0
ISBN PDF: 978-606-742-160-6

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Arthur Suciu (n. 1974) este scriitor, comunicator și publicist, specialist în discurs. După studii de filosofie, a devenit jurnalist și comunicator politic. Este doctor în științe ale comunicării, cu o teză despre raportul dintre discursul literar și cel politic. A urmat un stagiu doctoral de opt luni la Sorbonne IV, Paris. Cărțile de factură literară – *Contribuții la apocalipsă* (2008) și *Fericirea în vid* (2012) – au, ca și romanul *În gaură*, un pronunțat caracter existențial. Pe lângă lucrarea teoretică *Discursul autonom* (2013), Arthur Suciu a mai publicat *Drumul către viața privată* (eseuri politice, 2009). A scris, de asemenea, editoriale și analize pentru *Ziarul Financiar*, *Cadran Politic*, blogurile *Adevărul* etc. și a realizat emisiunea *City Talk*, la Radio City FM.

„Nu știu încotro mă-ndrept, dar știu că merg înainte.“

Tata

Partea I

1

Schimbare de domiciliu

E deja după-amiază și abia m-am trezit dintr-un coșmar sau, mai bine spus, de pe un tobogan de coșmaruri. Alunecam inexorabil în adâncurile somnului; cine știe unde aș fi ajuns. Am aterizat, până una-alta, într-un fotoliu de piele violet. Cu câteva clipe înainte mă aflam pe străzi întortocheate, necunoscute, pustii. Abia plouase. De undeva, din spatele caselor care se înșiruiau de-o parte și de alta, străzile erau luminate în albastru, astfel că păreau transparente ca niște negative de film. De fapt, toată butaforia era din plastic transparent. Elemente de familiaritate existau totuși: străzile păreau un amestec imposibil între Bulevardul Haussmann din Paris, Lipscani și Strada Universității din Suceava, unde m-am născut. Imaginile nu se legau. Când credeam că am ajuns la blocul meu de la Nordic, îmi dădeam seama că era de fapt un fast-food de la intrarea pe Lipscani. Nu eram însă sigur nici de asta – decorurile se schimbau cu repeziciune –, așa că înaintam pe străzi în stare de confuzie. Știam că mă aflu într-un coșmar, dar totodată îmi era teamă să mă trezesc. Îmi spuneam: dacă deschid ochii, voi muri. De la o vreme, nu pot să adorm. Exact în clipa când cad în somn, tresar din tot corpul ca un epileptic. E o teamă de a-mi pierde conștiința, care vine din teama de

moarte. În somn, trăiam contrariul acestei situații. Mi-era teamă că îmi voi pierde conștiința, *dacă mă trezesc*.

Fotoliul în care am deschis ochii se află într-o casă de pe Strada Luca Stroici. Locuiesc aici de câteva zile (practic, de când m-am întors de la Suceava). Mi-a luat ceva timp să-mi dau seama unde sunt. Mama are o garsonieră la Hala Traian, dar n-am vrut să mă mut acolo. În primul rând, e închiriată, iar eliberarea ei ar fi durat prea mult. Apoi, aș fi trăit un sentiment neplăcut, de regresie. Nu poți pleca din relația cu o femeie ca să te-ntorci la mama. La propunerea lui August, am ales să stau aici. Sofia, amanta lui, tocmai plecase în altă parte, din cauză că avea mereu probleme cu cablul TV. Trebuie să ai niște fițe incredibile ca să te muți dintr-un loc din cauza cablului TV. Oricum, eu nu vreau să mă uit la televizor, ba chiar văd în asta un semn. Un alt semn: chiria e plătită în avans.

De ce voi fi notat visul de adineauri? N-am avut niciodată interesul de a crede în propriile vise. Ele sunt pentru mine, cum spune David Lodge, imaginile unui televizor rămas deschis noaptea, deși nu se mai uită nimeni la el. Ce-i drept, de la o vreme, visele mele nu se deosebesc prea mult de realitate. Au căpătat claritatea și explicitul dezolant al realității. Le înregistrez, dar fără prea mare interes, ca atunci când scrii: „Aseară am fost la un film“.

M-am privit în oglinda de la baie; coșmarul nu lăsase nici o urmă pe fața mea. Aceeași paloare, aceleași cearcăne, aceleași puncte negre, aceeași barbă care crește exasperant de repede. Altfel spus, arăt la fel de bine sau la fel de rău ca de obicei. În schimb, m-am pișat mult: whisky.

De când m-am mutat, o țin numai într-o beție. Stau mai mult prin Centrul Vechi decât în casă. Mi-am dorit să fiu singur, dar acum, când chiar am ajuns să fiu, caut imediat compania

cuiva. De câteva ori, m-am întâlnit cu Crețu la un restaurant de pe Strada Covaci. Nevastă-sa e plecată la Bruxelles și poate să stea până târziu. I-am povestit totul. În timp ce mă ascultă, ochii lui aproape bulbucați și atacați de conjunctivită arată când surprindere, când înțelegere. La miezul nopții, se mută pentru un masaj erotic o stradă mai sus. Merge la aceeași fată, în fiecare seară. O cheamă Emma și i-o suge în prețul masajului.

Îmi place să stau în mijlocul oamenilor, mai ales dacă e întuneric, boxele sunt date la maximum și există băutură. După ce mă despart de Crețu, intru într-o „gaură“, una dintre acele uși negre care se ascund din loc în loc în Centrul Vechi și te duc într-un subsol populat cu adolescenți. Îmi iau un whisky și, până spre dimineață, mă uit halucinat la corpurile fetelor. Nu spun că nu-mi trece prin cap să mă dau la ele. Ei, cum să nu?! Prietenii lor sunt încă timizi. Așa eram și eu la vârsta lor, ba chiar mult mai rău. În loc să trec la fapte, compuneam scrisori. E necesar ca această timiditate să fie răzbunată la un moment dat. „Găurile“ sunt o posibilitate tardivă, cu cât mai iluzorie, cu atât mai perversă, de a recupera timpul pierdut în căutarea nu știu cărei imagini romantice. Teoretic, aș avea șanse, în ciuda diferenței de vârstă, care bănuiesc că se vede de la o poștă. Fetele sunt însă virgine, abia scăpate de lângă părinți. Hormonii le dau pe-afară, dar – ca și prietenii lor – încă nu au găsit calea cea mai directă spre eliberare. Lipsa de soluții convenabile le dă aerul acela ușor ridicol, specific adolescenților. Să nu-i plâng totuși prea tare: nu va dura mult până vor găsi aceste soluții și atunci… Și atunci va fi greu să-i mai saturi!

Mi-am trăit adolescența acum mai bine de 20 de ani. Lucrurile nu s-au schimbat prea mult, cel puțin în cluburi. Uneori, chiar și muzica e aceeași: rock-and-roll din anii ’60, Depeche Mode, Nirvana etc. Am început să plâng ascultând *On The Turning Away*. Aceste melodii nu-ți fac prea bine. Ele îți

amintesc că nu mai ești tânăr. I-am spus asta lui Crețu – în anii ’90 am fost amândoi la o grămadă de chefuri – și e, parțial, de acord cu mine:

— Aici vin adolescenții relativ săraci de la liceele bune din București, așa cum eram și noi, sau chiar studenți. Par, într-adevăr, destul de liniștiți, deși n-aș idealiza situația. Figura lor inocentă te poate înșela. Sunt mai parșivi decât par. Dacă te duci, în schimb, la Turabo sau la Bamboo, vei da peste beizadelele care trag pe nas. Acolo ești mai aproape de adevăr. Nu atât vârsta, cât drogurile ne separă, fac diferența între generații. Am încercat și eu iarbă, dar n-aș putea spune că mă dau pe spate. Sunt mai degrabă genul bețiv.

Nici eu nu mă dau pe spate după droguri. La bucătărie am găsit un pachet de Jacobs aproape plin. Remarcam abia acum mobila roșie din Ikea și alienantul abuz tehnologic: aragaz, frigider, mașină de spălat rufe, mașină de spălat vase, cuptor cu microunde, aparat de prăjit pâine, blender pentru fructe, toate de la Wireless. Nu lipsea decât o nevastă. Am descoperit, după atâta timp, în frigider două sticle de Johnnie Walker. Casa aceasta e veche, dacă o vezi pe dinafară, dar nouă în interior, mi-am spus în timp ce-mi turnam în pahar. Nu era mai bine invers?

Mi-am făcut o cafea (zahărul lipsește, dar eu beau cafeaua fără zahăr), apoi m-am întors în cameră și am început să cotrobăi prin dulapurile negre, minimaliste, luate tot de la Ikea. O cremă de față Clinique, un ruj imens, albastru, un furou lila, chiar și o pereche de pantofi bărbătești și câteva cravate Armani. Le-am băgat pe toate într-o pungă de gunoi, pe care am aruncat-o în dulapul suspendat din hol. M-am uitat, pentru prima dată de când locuiesc aici, pe fereastra ușii de la intrare. Nu pierdusem nimic: mă reflectam vag în sticla unui sediu al BCR, încadrat de două locuințe particulare, niște case de piatră

aproape identice din secolul al XIX-lea. M-am stabilit în București acum 15 ani, dar niciodată n-am locuit în centru. M-am gândit la vărul meu Brian, care n-a stat *decât* în centru. Închiriase o mansardă pe Batiștei, ceea ce constituia pentru el unul dintre motivele principale ale creșterii stimei de sine. Eu însă nu simt nici o stimă față de mine.

M-am întors spre cameră, să văd unde e B.B., care grohăise. B.B. e ariciul meu. L-am găsit într-o gaură din asfaltul din curtea casei, exact în seara în care m-am mutat. De atunci, îl țin în living. Mănâncă bobițe pentru pisici, grohăie și, în rest, nu face decât să doarmă. I-am dat numele B.B. nu de la Brigitte Bardot, ci de la Big Bang. În seara în care m-am mutat aici aveam o dispoziție *ontologică*. E un *trickster*; tocmai de aceea mi se mai întâmplă să-l strig și Trickster. Vrând să-l iau în brațe, am văzut că la baza dulapului principal se aflau două sertare în care nu cotrobăisem. Într-unul din ele am găsit o grămadă de desuuri scumpe, vreo 15 perechi de chiloți din mătase fină, toate de culoarea oului de rață, vreo patru sutiene de aceeași culoare și un portjartier negru. Le-am luat în mâini și le-am mirosit: erau folosite, probabil de Sofia. Am vrut să le pun la loc, dar am dat cu mâna de un obiect tare: o agendă de lux nou-nouță, prinsă în coperți de piele, având foi cu margini aurite și, la cotor, un pix.

2

Plat ca o farfurie

De când sunt singur, n-am putut să scriu nimic. Ultima dată, am postat pe Facebook niște fragmente atât de deprimante, încât n-am primit nici un *like*. Apoi mi-am închis contul. Facebookul are o natură publicitară. Este astfel construit încât, treptat, ajungi să nu mai poți spune nimic adevărat – scrii ca să te afli în treabă. Pe Facebook arăți că exiști, nu contează ce scrii. Influența cititorului – de regulă, o persoană cunoscută – asupra scrisului ajunge să te inhibe (sau să-l inhibe pe cititor). El vrea să fie bătut pe burtă, să i se facă cu ochiul măcar, ceea ce e fatal pentru scris. Mai mulți *friends* m-au avertizat pe *chat* că ceea ce scriu poate să mă compromită sau măcar să creeze o imagine greșită, defavorabilă mie. Dar ce-mi pasă? Cititorul trebuie să fie zguduit, violentat, dat cu capul de pereți. Facebookul nu permite o astfel de abordare, singura reală, care are un sens. Gradul de distanțare față de opinia standard scade foarte mult, tematica devine irelevantă, iar scrisul își pierde semnificația și, prin urmare, stilul. Pe de altă parte, acești *friends* au și ei, într-un fel, dreptate. Reputația dubioasă e suportabilă numai dacă e compensată de venituri pe măsură. Houellebecq a rezistat foarte bine în fața valurilor de detractori, fiindcă din toată afacerea i-au ieșit cel puțin câteva sute de mii de euro. Ce s-ar fi

întâmplat însă cu el dacă ar fi fost român și, pe lângă forța înmiită a înjurăturilor de care ar fi avut parte, ar fi constatat că punga îi este goală, iar ușile îi sunt peste tot închise?

Dacă pe Facebook nu mai scrisesem de câteva zile, la pix renunțasem de ani buni. Nu pentru că nu mi-ar fi plăcut să scriu de mână, ci pentru că, la cât am avut de scris în viața mea, ar fi fost imposibil să mă descurc fără computer. Scrisul de mână mă duce cu gândul la scrisorile de dragoste pe care le scriam în adolescență (orice operă începe cu o scrisoare de dragoste), la stările mele febrile de atunci. În cazul meu, maturitatea a însemnat și trecerea de la pix la computer, cu o foarte scurtă tranziție la mașina de scris. Când m-am așezat din nou în fotoliu și, pe masa pe care îmi întinsesem picioarele ca să dorm, am început să scriu în agendă, am simțit că îmi tremură mâna. Cât timp a trecut de când n-am mai scris ceva *pentru mine*, în afară de unele fragmente pe Facebook? Să fie câțiva ani? Nu mai știu. Între timp, am scris, și încă mult, dar comunicate de presă, discursuri, advertoriale. Exact așa mi se întâmpla când jucam fotbal după un timp de pauză. Mi-am intrat repede în formă și am scris următorul text:

„La un moment dat, viața o ia razna și, oricât te-ai zbate, nu mai poți fi niciodată cel care-ai fost. Am numit această situație criză de destin. Așa cum văd eu lucrurile, «criza de la 40 de ani» este doar unul dintre efectele crizei de destin, care se manifestă mult mai repede, imediat după împlinirea vârstei de 30 de ani, și durează un deceniu, durează probabil până la moarte. E-adevărat, despre criza de destin nu se vorbește atât de mult ca despre criza de la 40 de ani. În general, oamenii nu-și dau seama de tragedia prin care trec decât atunci când ea începe să aibă efecte somatice. Ca să afle c-a îmbătrânit, unui bărbat trebuie de obicei să i se rărească părul și să-i cadă dinții, să facă burtă și să nu i se mai scoale. Deși evidente, aceste defecte pot fi însă

înșelătoare. În afara unor cazuri patologice, ele sunt și relativ ușor de îndreptat cu un regim alimentar adecvat, fitness și un dulap de creme. Îmbătrânirea este confirmată mai degrabă de raportul, ținut încă secret, al analizelor medicale. Ele arată, în cel mai bun caz, creșterea alarmantă a colesterolului și trigliceridelor sau apariția steatozei hepatice. Boala se află însă abia la început, organele nu se văd, au nevoie de timp până se dereglează cu totul. Ceea ce, în schimb, nu înșală niciodată și nu admite remediu, lucrul care arată fără putință de tăgadă începutul declinului este, desigur, privirea. Oricât ar fi de îmbuibat, un tânăr privește ca un tânăr. În ochii lui, candoarea îl flatează. Chiar dacă se ține bine, pe un bărbat la 40 de ani îl trădează privirea lipsită de iluzii, acea față căzută, libidinoasă, la vederea căreia femeile se simt, dacă nu violate, cel puțin dezbrăcate. Nu fără rost se spune că ochii sunt oglinda sufletului.

La un moment dat, presimți sau, în cazul unei conștiințe lucide, ajungi prima dată la convingerea imposibil de refutat că viața n-are absolut nici un sens. Ajungi aici de obicei mai înainte ca fața să ți se umple de riduri, mai înainte de a simți gaura din stomac, mai înainte deci de schimbările anatomice inerente îmbătrânirii. Toate aceste transformări sunt naturale; ele pot fi încetinite, dar nu împiedicate și conduc la un rezultat sigur: moartea. Le-ai putea accepta, la limită, dacă ai simți că viața a fost croită pe măsura ta, că fatala degenerare urmează unei vieți bogate și pline de sens. Acest lucru, bineînțeles, nu se întâmplă. Epoca aceea care în vechile mituri a fost numită «de aur», epoca în care omul se sincroniza cu stelele și cu pământul, dispărând din această lume fără ifose și fără întrebări, așa cum dispare praful suflat de pe noptieră, acea epocă s-a sfârșit de mult și este chiar îndoielnic că a existat vreodată. Dimpotrivă, constați că îmbătrânirea și moartea nu sunt despăgubite cu nimic, că nimic nu survine pentru a împiedica sau măcar pentru a justifica acest

proces și că singura variantă accesibilă și rezonabilă, în condițiile în care viața nu devine, prin aceasta, de nesuportat, este să vrei să trăiești cât mai mult și mai bine.“

Scrisul m-a ajutat să stau singur în casă, preț de vreo două ore, și să mă gândesc la mine. După ce-am terminat, eram aproape liniștit, oarecum eliberat, așa că am ieșit în Centrul Vechi cu sentimentul datoriei împlinite, ca atunci când pleci de la serviciu. Exagerez, dacă nu chiar greșesc cu totul: când am avut la serviciu sentimentul datoriei, când am avut astfel de „sentimente“? Corect ar fi: *ca și când scrisul ar fi serviciul tău*.

Am intrat în Irish Pub și, un timp, am continuat să filosofez, întrerupt fiind, din când în când, de curul beton al chelneriței, care se mișca de la o masă la alta ca o cățea în călduri. Evaluarea pe care, în jurul vârstei de 40 de ani, încerci pentru prima dată s-o faci solicită aplicarea unui principiu de ordonare. Mai exact, trebuie să stabilești raportul dintre obiectivele formulate obscur în adolescență (căci atunci le formulezi pentru tot restul vieții) și realizarea lor. Or, ceea ce poți să constați este că aplicarea acestui principiu devine, la un moment dat, irelevantă. Poate că ai realizat ceva din ceea ce ți-ai propus, poate că ai realizat totul și chiar mai mult decât atât. Problema nu e asta, problema e că vechile idealuri și-au pierdut între timp importanța pentru tine, și-au pierdut forța de seducție și mai ales de mobilizare. Ele nu mai înseamnă nimic și, ca urmare, nici ceea ce ai realizat până la 40 de ani nu mai înseamnă nimic. Viața își pierde intensitatea din pricina deziluzionării constante la care ești supus clipă de clipă. Abandonezi congruența și te instalezi în deziluzie, care este, de la o vârstă, noua ta casă. În deziluzie devii sută la sută imanent, sută la sută plat, ca o farfurie. Să evadezi din farfurie: iată motivul pentru care o iei razna.

Satisfăcut de propriile gânduri, m-am ridicat de la masă, am

intrat în WC și, toate budele fiind blocate, m-am pișat cu presiune în chiuvetă. Stropi de urină săreau peste chipul meu din oglindă.

3

Oportunități

Ieri, înainte de-a ieși din nou, am primit un mesaj pe mobil de la Corina, fosta mea colegă de doctorat. M-a invitat la o cafea, undeva în spatele Pieței Romane, pe lângă ASE. O bombă cu rockeri, din câte țin minte. (Ea ascultă Rihanna?!) După tot ce s-a întâmplat, are un pretext să-mi propună să ne întâlnim. Se simte vinovată, deși i-am explicat cum stau lucrurile. Femeile știu că bărbații aflați într-o situație vulnerabilă sunt cel mai ușor de prins în plasă, iar eu mă aflu acum într-o situație vulnerabilă. Nu mă sună niciodată. În schimb, îmi trimite câte un mesaj pe mobil cam o dată pe zi, indiferent dacă primește sau nu vreun răspuns de la mine. Nu vreau să mă văd cu ea. Nu c-ar arăta rău. E mignonă, cu pielea albă, sâni mari. Chiar e bună. Cel puțin, cu mine se poartă protector. Are 34 de ani, e divorțată… Problema însă nu e asta, problema e că vrea să se mărite din nou, vrea să se mărite cât mai repede, mâine, dacă s-ar putea. Când se uită în oglindă și-și vede sânii lăsându-se flasc peste pântecul umflat, când vede celulita extinzându-se ca o molimă peste coapse, deși nici măcar n-a născut, își pierde răbdarea, rațiunea și credința și începe să plângă și să-și înjure soțul (sau, dimpotrivă, să regrete că a divorțat de el). Gândul că viitorul ei va fi legat, cel mai probabil, de compania unui frizer

sau a unui mecanic auto bețiv și vulgar o doboară. Aș putea s-o fut – colac peste pupăză, e nefututǎ –, dar e clar că vrea mai mult decât atât, ceea ce mă obligă să fiu prevenitor și chiar să abandonez orice încercare de-a o seduce. Dacă m-aș vedea cu ea, sigur aș putea să i-o trag. Asta ar însemna s-o văd și mâine, și poimâine, și răspoimâine. Nu, nu. Mai bine nu.

Drumul pe Batiștei, pe lângă casele vechi, boierești, apoi pe lângă Teatrul Național și Palatul Suțu, m-a făcut nostalgic. Vărul meu Brian are dreptate: nu locuiești cu adevărat în București, nu simți aerul Bucureștiului decât în centru. Era o seară de toamnă senină și caldă, care mi-a adus aminte de serile senine și calde din copilărie, când mă întorceam de la școală, și de serile senine și calde de acum cincisprezece ani, când tocmai intram la Lăptărie cu o vodcă Scandic în buzunar. Urma s-o torn într-un pahar cu suc de roșii, căci nu aveam bani de mai mult. Dar eram fericit. Eram atât de fericit, deși n-o știam!

Cât de mic este un oraș, fie el și de două milioane de locuitori, atunci când vizitezi în fiecare zi același loc! Oricât de aglomerat ar fi traficul de persoane din Centrul Vechi, după un timp, constați că fețele se repetă. Stând la terasă vara, ai prilejul să vezi cupluri ieșite la promenadă. Tu ești la a treia bere, ei la al treilea tur. După felul în care arată, îți poți da seama în ce puburi va intra fiecare, așa cum eu, trecând pe lângă Les Bourgeois, un bar cochet, destul de scump, cu mese mici pentru întâlniri între fete, mă așteptam s-o văd acolo pe fata pe care nu trebuia s-o mai văd niciodată. N-a fost deci chiar o surpriză pentru mine să-i zăresc căștile mari, lăsate ca un colier futurist pe după gâtul subțire și alb (aș fi putut la fel de bine s-o numesc „fata cu căști“), un gât lung, modiglianic, ținând un cap oval și clasic de femeie frumoasă: păr blond, aproape lung, ochi albaștri, gură mică, roșie. Frumoasă, dar cam ciudată. Acum două seri, era cât pe ce s-o agăț într-un club. Se așezase la o

masă cu vreo cinci adolescenți, deși nu părea să-i cunoască. Încercase să intre în vorbă cu ei, dar se plictisise repede și căzuse pe gânduri. Era de-nțeles. Există o persoană mai plictisitoare decât adolescentul comun, care joacă toată ziua baschet și mănâncă la McDonald's? Am fixat-o o vreme. Afișa acea privire plină de tupeu, pe care-o au vedetele din showbiz când vor să arate cine sunt, adică niște penale. Ea părea totuși ceva mai stilată. Semăna cu cineva, dar nu-mi dădeam seama cu cine. La plecare, când am abordat-o, mi-a spus că e în trecere prin România și că cel mai probabil nu ne vom mai vedea niciodată.

— Atunci, pe niciodată, i-am spus.

M-am așezat chiar în fața ei și mi-am comandat un J.W. S-a făcut că nu mă cunoaște, dar ochii ei spuneau altceva. Era evident că mă ținuse minte și cred că a fost plăcut surprinsă să mă vadă. N-a durat nici zece minute, când femeia cu care stătea de vorbă, o blondă delicată, la vreo 45 de ani, s-a ridicat de la masă și a plecat.

— Mi-am dat seama că ești disperat să mă cunoști, mi-a spus așezându-se la masa mea, iar eu am oroare să fac ceea ce toate femeile din lume ar fi făcut, și anume să aștepte ca bărbatul, care de obicei e lipsit de imaginație, să facă ceva, ceva nici stupid, nici prea inteligent, într-un fel, nici prea direct, nici pe ocolite etc. pentru a zbura către masa ta. Așa că am făcut eu un *shortcut* ca să te scutesc pe tine. Recunoaște măcar că sunt o fată de treabă.

— Ești sigură că aș fi făcut asta? am ispitit-o eu.

— Să mori tu?

— Abia ai intrat aici, n-am dreptate? Aveai de gând să stai și după plecarea blondei, dar te temeai că te vei plictisi singură. Iată că am apărut eu, bărbatul pe care nu trebuia să-l mai vezi niciodată. Eu te-am salvat, de fapt.

— Ești plictisitor. Prin ce raționamente complicate ai ajuns la aceste concluzii false? a replicat ea zâmbind.

Am aflat că tocmai se întorsese de la Copenhaga, unde terminase un master în studii europene. Înainte, urmase un alt master, la Bruxelles, iar acum își găsise un doctorat, tot afară. Blonda care tocmai plecase era profesoară la Universitatea din București, sursă pentru o recomandare.

— La drept vorbind, nu sunt ahtiată după cercetare. Nu vreau să spun că-mi displace, dar nici nu mă dau în vânt. Mi-am jurat însă că nu voi rămâne în România, iar eu nu sunt făcută să devin chelneriță în Barcelona sau Milano. Mai bine curvă și, într-un fel, *sunt* una, căci sar dintr-o bursă în alta așa cum altele sar din pulă-n pulă.

Și-a ridicat picioarele pe scaun prinzându-le între mâini, apoi s-a uitat într-o parte. Discuțiile cu femeile nu pot conduce decât în două direcții posibile: spre sex sau spre mărturisiri private. A doua cale o exclude, de obicei, pe prima. Mi-am dat seama, la un moment dat, că greșisem direcția. Brusc, am luat-o în sens invers.

— Degeaba te dai la mine, mi-a spus ea, după ce a sesizat strategia mea de a schimba subiectul. Nu mă fut cu români. De trei ani nu mi-am mai tras-o cu nici un carpato-danubiano-pontic. Să nu mă înțelegi greșit. E doar o superstiție, în care cred mai ales atunci când mă aflu în România. Simt că, dacă fac asta, îmi va merge rău.

Declarația ei m-a lăsat cu gura căscată. Mi-am imaginat, fără să vreau, că mă aflu la capătul lumii, într-un han părăsit. În România, eram condamnat la multe lucruri, dar nu știam că exista și o condamnare la labă. Erau multe motive pentru care să nu vrea să și-o tragă cu mine: nu mă cunoaște, nu mă place, sunt prea bătrân pentru ea, nu am bani etc. Dar să nu pot s-o fut pentru că sunt român, la asta chiar nu mă așteptam. Preț de

vreo zece minute am fost blocat. Mă uitam la ea în timp ce-mi povestea ceva despre Danemarca, dar nu mă mai puteam concentra. Brusc, m-am ridicat și am anunțat-o că vreau să plec.

— Crezi că ne vom mai vedea? m-a întrebat ironic.

— Nu cred că ne vom mai vedea niciodată, i-am răspuns cu o voce răgușită.

— Atunci, pe niciodată. Totuși, dă-mi numărul tău de telefon, pentru orice eventualitate.

I-am spus că n-am telefon.

— Ești misogin! Uite, ca să nu mai fii supărat, o să te sărut.

S-a aplecat spre mine și m-a sărutat ușor pe buze.

Ajuns acasă, am băut furios o jumătate de sticlă de whisky. Apoi am adormit.

4

Străinul eram eu

Încerc să scriu despre ceea ce mi s-a întâmplat, dar, fără să vreau, deviez către prezent. Experiențele sunt prea recente. Nu sunt încă pregătit să privesc înapoi. Pe de altă parte, totul era previzibil, era inevitabil. Totul se înscrie într-un cerc, dacă nu cumva acum îl și închide. Tocmai aceasta este, de fapt, și ceea ce mă deprimă, că lucrurile sunt previzibile și inevitabile, sunt *necesare*, că nu pot să fac nimic pentru a le schimba din timp, pentru a o lua în altă direcție, la momentul potrivit. Ce pot să spun? Sunt ani de când mi-am pierdut orice simț al „momentului potrivit“. Toate evenimentele mi se par egal de importante, ca și cum în joc n-ar fi viața mea, ci a unei pietre aruncate în aer. Pe vremuri, puteam crede că am un suflet. Acțiunile mele aveau drept cauză acest suflet al meu. Acum, mă privesc pe mine însumi dintr-o perspectivă sociologică. Am devenit victima determinismului social, de fapt, a credinței în determinismul social. Acesta este motivul pentru care nu mă mai simt în stare să schimb lucrurile și poate e și motivul pentru care nu sunt capabil, deocamdată, să scriu. Să scrii: pentru asta, ai nevoie de iluzia propriei existențe, a propriei identități. Nimeni nu este capabil să pună un rând pe hârtie dacă nu se crede *unic*.

O să încerc să scriu totuși. Mai întâi, să stabilesc o dată: 16 septembrie 2013. Deși era weekend, pe la șase seara mă aflam încă la serviciu, unde tocmai terminasem în regim de urgență un discurs pentru premier. Directorul l-a citit, și-a dat acordul să fie trimis, apoi mi-a comandat o strategie de reacție pentru RMGC.

— A venit la mine președintele Gold Corporation cu niște ciraci de-ai lui. Sunt disperați. Nu se așteptau la proteste de o asemenea amploare. Cred că au nevoie să comunice cumva cu strada. Află cine sunt cei care protestează, liderii lor și ce mesaje transmit etc., apoi stăm de vorbă.

Deadline-ul era peste două zile, așa că am închis laptopul și am luat-o spre Unirea, de unde voiam să-mi cumpăr o pereche de tenișI. Ajungând la fântâna de la Universitate, senzația de ireal pe care-o am ori de câte ori plec de la serviciu după o zi de scris discursuri îmi trecuse și mă gândeam deja că-mi voi proba tenișii la un meci chiar în acea seară. În copilărie am făcut fotbal de performanță, dar m-am lăsat imediat după ce părinții mei au divorțat. De atunci, joc tot mai rar. N-am mai pus piciorul pe o minge de fotbal de câțiva ani. Hotărâsem brusc să revin la vechea pasiune. Fotbalul, mi-am spus, este alternativa la sala de fitness, unde merg toți babalâcii snobi. Trăgeam în gând niște șuturi la poartă când am trecut prin pasajul de la metrou, iar vioara unui bătrân care semăna cu tata mi-a sfâșiat pur și simplu inima. Am intrat în WC-ul public să mă piș. Ieșind la suprafață, pe partea cu Spitalul Colțea, ca dintr-un buncăr, eram convins că voi avea în față un peisaj dintr-o distopie. Mă înșelasem. Niciodată lumea n-a fost mai normală, mai liniștită, mai așezată.

Până aproape de Cocor, m-am zbătut cu o anxietate insistentă și, pentru că tocmai treceam pe lângă Biserica Sfântul Gheorghe, am intrat, sperând că-mi voi reveni. De obicei, nu

intru în biserici decât atunci când sunt fericit, ceea ce nu mi se întâmplă prea des. Intru și atunci când sunt abătut, dar nu era cazul acum. Nu mă rog niciodată, nu-mi fac cruce. Pur și simplu mă așez pe un scaun, dacă există, și privesc o vreme fețele sfinților. Asta mă liniștește. Nu s-ar putea spune că sunt un credincios; tradiția ortodoxă și-a pus însă, fără îndoială, amprenta asupra mea. Îmi place ortodoxia; are în ea ceva eretic. Oricât de frumoasă, de impunătoare ar fi, cutare catedrală din Paris mi-a lăsat impresia de nezdruncinat că am intrat într-o sală de mese și că urmează să aud zgomotul de farfurii, de castroane și linguri aruncate pe masă, strigătele și înjurăturile internilor. Nu mai trebuie să adaug că, în bisericile din România – un Stavropoleos, un Voroneț –, mă simt întotdeauna foarte bine, mă simt *ca acasă*. Când pătrunzi în aceste minunate chichinețe, ai măcar iluzia că te poți întâlni cu Dumnezeu (un Dumnezeu foarte intim, așa cum îmi place mie), ceea ce nu se poate spune și despre catedralele din Paris, a căror aroganță – gotică sau barocă – nu-i decât expresia vidului.

Pe pereții interiori ai bisericii erau montate schele de lemn, iar norii de praf gros se roteau în lumina candelabrelor. Nu era nimeni înăuntru. În speranța că voi găsi un loc descoperit, m-am uitat atent în jur. Peste tot, fețele sfinților erau acoperite de valuri de carton, pe care era înscris cu negru ROTARY, numele firmei responsabile de reabilitare.

La ieșire, m-am oprit în pridvor. Stația de tramvai din față era literalmente ocupată. Un stol de ciori ciuguleau fărâmele de pâine aruncate de o femeie foarte bătrână și vădit nebună, în zdrențe bleumarin, aproape negre și fără un papuc. Femeia a părut că se ascunde după un stâlp, dispărând din raza mea vizuală. Aproape de acest peisaj suspect, călare pe-o motocicletă parcată chiar pe șine, am văzut-o atunci pe Gabriela. Privea visătoare înspre un ecran de pe Cocor, unde se făcea publicitate

la Kenvelo. Am vrut s-o strig, apoi să mă îndrept spre ea, dar, în aceeași clipă, lângă motocicletă s-a instalat un bărbat blond, la vreo 40 de ani, îmbrăcat în haine de piele. Era înalt, *slim*, cu pielea bronzată, genul „lucrat“ la sală. A îmbrățișat-o pe Gabriela, a sărutat-o pe gură și i-a întins un baton de ciocolată Mars. Își zâmbeau. Păreau foarte intimi. Gabriela și-a schimbat direcția privirii și s-a uitat spre biserică. Am avut impresia că m-a recunoscut, deși e greu de stabilit. Suferă de o miopie vagă, nu vede clar la distanță. În cele din urmă, și-au pus amândoi căștile pe cap. Motocicleta a accelerat, lăsând în spate o ceață de fum.

Mi-am aprins o țigară. Crețu m-a avertizat mai demult că Gabriela mă înșală. O văzuse în urmă cu câteva zile cu același tip plimbându-se pe Magheru. Eu însumi știam cine e: șeful ei. Adevărul e că făceam sex din ce în ce mai rar. O plictiseam. Bineînțeles, și ea mă plictisea. Nu pot să nu deplâng, cu toate acestea, indolența mea față de o relație terminată. Ce voiam? S-aștepte ca eu să-i dau papucii? Totuși, nu asta m-a deprimat, ci intimitatea ei cu acel străin. Mă obișnuisem cu Gabriela; credeam că pur și simplu îmi aparține. Chiar și atunci când ar fi fost s-o părăsesc, urma să-mi păstrez drepturile exclusive asupra ei. Întâmplarea ca atare mi-a revelat însă adevărul. Străinul nu era tipul în ciocate. Străinul eram eu.

Am încercat să-mi revin, să mă reabilitez urgent în ochii mei. Nu mi-a fost greu să recunosc la amantul Gabrielei toate simptomele crizei de la 40 de ani. Mă apropii de aceeași vârstă, dar nu mă văd călărind motoare. Diferența dintre bărbatul în criză de destin și cel aflat la criza de la 40 de ani este destul de mare. Pentru primul, nici ridurile, nici ulcerul și nici măcar faptul că nu i se mai scoală nu constituie o problemă, ceva cu care nu poate să trăiască. Problema lui nu e decrepitudinea propriului corp, ci dispariția în ceață a ceea ce reprezenta până

atunci, pentru el, fundamentul și tăria vieții, iluzia ei, poate, ceea ce-i acorda dreptul de a avea un loc și un destin în această lume. Tocmai aceasta e problema mea. Nu și a omului în ciocate, cel puțin, nu în mod conștient și problema lui.

M-am uitat spre Cocor, atras de lumina imenselor ecrane publicitare, și mi-am imaginat o clipă că în locul lor ar putea fi văzute imagini cu Iisus Christos și Fecioara Maria. Dintr-odată, aceste medii ale publicității capitaliste și-ar schimba radical semnificația sau, mă rog, ar transmite un mesaj radical diferit. Dumnezeu alcătuit din lumini electrice: ar fi un kitsch, însă ne-ar putea aduce aminte de lucrurile de care, măcar câteodată, avem imperios nevoie.

5

Produse de consum

După ce mi-am cumpărat o pereche de Converse, am intrat la McDonald’s, unde am stat aproape o oră, înghițind aripioare picante, cartofi prăjiți și un pahar imens de Coca-Cola. Mă uitam în gol și înghițeam; eram consumatorul perfect. La un moment dat, am auzit de-afară strigăte de protest:

— Roșia, Roșia/ Vine revoluția!

Am lăsat resturile pe masă și am ieșit cu pași repezi. Se făcuse aproape întuneric, dar totul era vizibil datorită reclamelor. O mulțime uriașă, adunată din senin înnegrise străzile. Majoritatea era alcătuită din tineri, între 25 și 40 de ani. Indivizi cu fețe civilizate, care emanau o forță rece, bine ținută în frâu. Niciodată n-am văzut mai multe fete frumoase pe metru pătrat! Acesta trebuie să fie unul dintre secretele mobilizării în stradă, mi-am spus. Acolo unde există fete frumoase, există putere.

Mi-am cumpărat un fluier și m-am alăturat mulțimii. Începusem să mă simt ceva mai bine în masa aceea de oameni; era ca la un meci de fotbal. Ajunsesem aproape de Piața Alba Iulia, când un bliț de mobil m-a orbit. Era Corina.

— Nu credeam să te văd pe-aici, a vrut ea să mă tachineze.

— Dar de ce, mă rog?

— Păi, tu nu prea le ai cu politica.

— Serios? Nu cumva sunt copywriter la o firmă de comunicare politică?

— Da, bine, înțelegi ce vreau să spun.

Sincer, nu prea am înțeles ce voia să spună, dar i-am scurtat-o, anunțând-o că tocmai mă hotărâsem să plec spre casă, ceea ce, de altfel, am și făcut. Nu sunt pasionat de proteste. Ori de câte ori particip (ceea ce mi se întâmplă foarte rar), văd imediat toată manipularea. După un sfert de oră, îi identificasem pe organizatori – niște inși cu barbă, care conduc ONG-uri ecologiste sau stângiste – și pe agitatori, iar asta mi-a stricat tot cheful.

Pe masa din bucătărie am găsit un bilet pe care scria: „Conferință la Sinaia. Mă întorc mâine. Fă și tu rost de niște bani“. M-am uitat la Gâdea. Nu se transmitea nimic de la protest, ci de la Guvern: ziua porților deschise sau așa ceva. Un pensionar se cocoțase chiar la masa unde se țin ședințele Cabinetului. Mă gândeam: dacă, prin absurd, cineva l-ar învesti nu ministru, ci ajutor de băgător în seamă pe lângă un ministru, n-ar mai fi chip să stai de vorbă cu el, și-ar renega toți prietenii și și-ar găsi alții suspuși, și-ar cumpăra pălărie modernă, ar începe să consume viagra, și-ar opera hemoroizii, ar ține regim, cardiopatia i-ar trece ca prin minune, în sfârșit, ar divorța și și-ar găsi una tânără. Așa, se uită rânjind în jur și mângâie masa cu mâinile.

În cele din urmă, am adormit. Am visat că mă speteam să fut o fată, o necunoscută. (Dorința de a face sex cu necunoscuți este un semn de depresie.) Mă aflam într-un bloc cu bulină roșie din Romană. Aveam probleme cu erecția. Fata a luat un vibrator, o combinație între o eprubetă de plastic și o sârmă spiralată, și a început să se masturbeze. Din greșeală, am atins un ghiveci cu mușcate aflat pe pervaz. Ghiveciul a căzut și s-a

făcut țăndări. Mi s-a năzărit că blocul se va prăbuși din cauza undelor transmise de vibrator în stâlpii de rezistență ai clădirii și că, dacă o facem, vom cădea – câini înciotați – printre dărâmături. Când blocul a început să se clatine, m-am trezit.

6

Seria fatală. Studiu de caz

Mi-am început dimineața cu un atac de panică. S-a lăsat, ca de obicei, cu diaree. În timp ce-mi spălam dinții de ceramică, mi-a trecut prin minte un vers din Shakespeare: „Love is not love which alters when its alteration finds“.

Cu Gabriela, „alterarea“ a început destul de repede, mai repede decât cu fostele mele prietene, dar aproximativ în același fel, urmând, cu mici variații, aceeași formulă fatală, care mă îngrozește.

Am fost împreună vreo patru ani. Este a treia sau a patra mea relație mai lungă. Într-o vreme, se ținea scai de mine. Mă aștepta seara, în fața ieșirii de la serviciu, având în mână o jumătate de ecler sau un triunghi de pizza. Mă însoțea la întâlnirile cu prietenii. N-o deranjau glumele lor misogine sau porcoase și nu schița nici un gest dacă vreunul căruia i se făcea rău de la băutură voma la un metru de masă. Când voia să-și cumpere ceva – o bluză, un sutien –, mă ruga să merg cu ea, căci – sublinia de fiecare dată – numai eu știu ce-i place, numai eu pot să-mi dau seama dacă sutienul *o prinde*. Sunt unul dintre bărbații cel mai bine pregătiți pentru a însoți o femeie la shopping. Mă înarmez cu răbdare, îmi încordez voința, mă concentrez exclusiv asupra ei. Nu evadez în magazinele pentru

bărbați. Rar mi s-a întâmplat să-mi scape ochii pe sânii vreunei bunăciuni care tocmai s-a aplecat pentru a proba niște pantofi. Odată am făcut sex în cabina de probe, sub privirile uluite și excitate ale vânzătoarelor. N-am repetat experiența. Mi-am dat seama că nu sunt chiar atât de tentat de astfel de lucruri. Îmi place mai degrabă să mă fut în pat, la mine acasă. Relația noastră nu era ceva ieșit din comun, dar era, orice s-ar spune, o relație.

Lucrurile au început să se schimbe acum vreo doi ani. Trecând într-o după-amiază pe la serviciu, a putut să constate că două dintre colegele mele erau mai tinere decât ea și nu arătau deloc rău. Una își avea biroul chiar în fața mea, iar ea a observat că, în ciuda proximității, dialogam și pe chat. Acest fapt minor a determinat-o să-și dorească să se apropie de mine și mai mult. Sub diverse pretexte, a început în curând să-mi monitorizeze telefonul mobil, apoi laptopul. Explicația ei era trivială, imposibil de contracarat: între noi nu trebuie să existe secrete. După cum era de așteptat, până la urmă, a reușit să dea peste câteva mesaje și e-mailuri schimbate de mine cu cele două colege. Conținutul lor ambiguu a pus-o pe gânduri, a întristat-o, a înfuriat-o; totul a culminat cu un scandal. Evident, am negat, și asta pentru că la mijloc nu era într-adevăr nimic. Admit că, între doi oameni care se văd în fiecare zi, se creează o legătură. Poți să ajungi să-i pui mâna pe cur unei colege și chiar să-i spui „iubito“, dar asta nu înseamnă de obicei mare lucru nici pentru tine, nici pentru ea. Rezultatul paradoxal al scandalului dintre noi, care nici n-a fost propriu-zis un scandal, ci o discuție mai aprinsă, acel gen de dialoguri principiale, moralizatoare care nu duc nicăieri, dar în urma cărora fiecare trage propriile concluzii, a fost că a încetat să mă mai controleze. A încetat, de asemenea, să mă mai aștepte după orele de muncă și să mai iasă cu mine la bere. De aici și până la

reproșuri n-a fost decât un pas. După reîntoarcerea mea din sejurul de la Paris, sejur care, firește, ne-a îndepărtat și mai mult, se afla tocmai ieșită de sub duș, când mi-a luat cartea din mână ca să-mi spună:

— Mă simt bine cu tine în pat, dar mi se-ntâmplă să nu mai am orgasm. Ar trebui să fii mai atent.

Cu aceste gânduri mi-am încheiat pregătirile de dimineață și am chemat un taxi prin telefon. După un atac de panică (ieri aveam crize metafizice, astăzi am atacuri de panică, mâine voi avea hipertensiune – cam așa evoluează lucrurile), nu pot să merg cu troleibuzul. Am încercat de câteva ori să-mi înving teama, dar de fiecare dată a trebuit să cobor din două în două stații sau s-o iau pe jos. Mulțimea îmi amplifică amețeala. În taxi e altceva. Stau de vorbă cu șoferul și, după câteva minute, mă liniștesc, sunt gata să-mi aprind o țigară.

7

Marele manipulator

Trecuse de amiază când am ajuns la firmă. Pe biroul de la secretariat, două topuri de hârtie erau puse unul peste altul. M-am apropiat și am citit: George Klein, *Epoca libertății*; era teza de doctorat a patronului.

În birou nu se afla nimeni. Colegii le trimiseseră clienților rapoartele de consiliere și plecaseră, ca de obicei, să ia masa. Câteva raze de lumină pătrundeau printre storuri. Am deschis fereastra: iată lumina, iată bulevardul, iată viața! Eram fericit? Pentru o clipă, am crezut că voi avea un nou atac de panică, o replică la cel de dimineață. Am respirat adânc de câteva ori, apoi m-am așezat și mi-am deschis computerul. Nu primisem nici un e-mail, în afară de o comandă de la director pentru un discurs. Mă pregăteam să citesc monitorizările de presă, când secretara m-a informat că patronul vrea să-mi vorbească. În urmă cu câteva zile îi cerusem mărirea cu 500 de lei a salariului. În drum spre biroul lui, căutam o boală ușoară, dar cu simptome imediate și dureroase care să-mi motiveze întârzierea. Găsisem: dischinezie biliară.

Klein stătea la birou, butonându-și fără abilitate BlackBerry-ul, din cauza degetelor lui scurte și grase. Și-a lăsat trupul masiv peste spătarul fotoliului, apoi, ca și cum înregistrase cu

întârziere intrarea mea, și-a ridicat capul, și-a scos ochelarii pătrați și mari, m-a privit ușor confuz și a zâmbit. Nu știa că întârziasem sau poate știa, dar avea, pentru moment, să-mi dea o sarcină.

— Bătrâne! Ce-ai mai citit?

— Ah, nu prea pot să mai citesc, am răspuns. După cum știi, jobul meu este să mă uit la televizor.

A zâmbit din nou, cu un aer șiret. Avea chef de vorbă. Părea satisfăcut probabil și voia să se dea mare puțin. Nu trebuia decât să-l ascult.

M-am așezat pe canapea și am privit imensa hartă a lumii pe care patronul înfipsese o mulțime de steguleț roșii, semne ale locurilor în care călătorise. Ochii mi s-au oprit apoi pe telefonul său fix, imens și negru, luat din filmele cu Stan și Bran. N-am putut să nu mă gândesc că, dacă n-ar avea barbă, George Klein ar semăna foarte bine cu Bran. Dar cine era Stan? Stan eram eu, în acel moment.

— Din punctul meu de vedere, a spus Klein ridicându-se de la birou și așezându-se lângă mine pe canapea, din punctul de vedere al unui comunicator politic, așadar al unui expert în chestiuni legate de putere și de procesele de influențare socială, istoria omenirii poate fi împărțită în două epoci distincte: epoca credinței și epoca libertății. Le-am numit așa, desigur, în mod eufemistic. În realitate, credința și libertatea n-au fost niciodată mai mult decât valori, instrumentate de băieții care s-au aflat la putere. În epoca credinței, sistemul le-a oferit maselor ignorante o lume mai bună după moarte. În epoca libertății, în care ne aflăm astăzi, sistemul oferă bunăstare și confort în timpul vieții. Diferența este majoră din punct de vedere existențial, dar aproape irelevantă din punct de vedere politic. Cei care conduc au avut întotdeauna nevoie de o teorie explicativă pentru uzul maselor, o modalitate eficientă de

legitimare. Ceea ce i-a interesat însă întotdeauna, de la Macedon la Napoleon și, mai departe, la Stalin și Ceaușescu, este puterea. Din această perspectivă, diferența dintre crucea creștină și steaua Mercedes Benz e nesemnificativă.

— Dacă înțeleg bine, i-am spus, căci discuția mă interesa, nu există, potrivit teoriei tale, un sens individual al vieții, o posibilitate de a trăi viața în mod autentic. Totul este o vrajă politică, realitatea însăși este un vis politic de care indivizii se lasă seduși, crezând că este realitatea în sine.

George Klein m-a privit condescendent, probabil din cauza limbajului „mistic“ pe care îl folosisem.

— Depinde. Unii se lasă prostiți cu succes, alții se dedublează cu mai mult sau mai puțin succes, iar alții încep să facă scandal sau chiar să horcăie – și trebuie să fie eliminați, într-un fel sau altul, spre binele sistemului.

— Dar, repet, nu există vreo șansă de a trăi autentic propria viață, independent de sistem?

— Termenul *autentic*, a ținut să precizeze Klein zâmbind, ține de o anumită manieră – constructivă – de a vedea lucrurile. Când spui că cineva vrea să trăiască autentic, trebuie să aduci în discuție modelul la care individul, pentru a putea deveni autentic, se raportează. De pildă, a fi un autentic creștin înseamnă a încerca să întrupezi modelul lui Iisus Christos. Or, te întreb: ce știm noi realmente despre Christos? Mai nimic din surse directe. Știm însă toată povestea scrisă de anumiți băieți, în timpul mai multor concilii, poveste pe care au vândut-o după aceea ca pe ceva real și chiar ca pe ceva suprareal. În aceste condiții, ce mai înseamnă a fi autentic? Când povestea n-a mai ținut – dar, de fapt, nu acesta a fost impedimentul, ci pur și simplu se săturaseră de mirosul de tămâie –, au schimbat macazul. Și, trebuie să recunoști, oferta lor, adică oferta epocii libertății, este cu adevărat de nerefuzat, cum spune un personaj

dintr-un film celebru. Căci ce poți să-ți dorești mai mult decât să ai parte de bunăstare și de confort în această viață, să ai o mașină, e-adevărat, luată cu credit, să ai o casă, e-adevărat, luată cu credit, să ai parte de călătorii anuale în oricare loc de pe glob etc. Pe lângă noua ofertă, poveștile de groază cu Iisus prețuiesc tot atât de mult cât benzile desenate.

— Dar să admitem că poate exista un individ care nu vrea să aibă o casă, nici cu credit, nici fără credit. Nu vrea să aibă mașină. Mai direct, nu-i pasă de confort și bunăstare.

— Așa cum ți-am spus, m-a întrerupt Klein, cei care încalcă regulile sistemului sunt sancționați. Nu te vor mai băga la pârnaie și poate nici în stabilimentele pentru nebuni, în schimb, s-ar putea să nu te mai angajeze nimeni, s-ar putea să-ți pierzi orice speranță de a-ți mai găsi un loc de muncă. Or, fără *cash* nu fuți nimic, cel puțin după o anumită vârstă. Spune-mi, ce femeie mai stă lângă un bărbat care o duce la teatru cu metroul?

Mă pregăteam să-i spun opinia mea, dar, ca de obicei, telefonul a început să sune. George Klein mi-a făcut semn cu mâna că discuția s-a terminat. Păcat, spunea lucruri interesante. Totuși, nimic nu poate fi mai interesant ca un telefon primit de la Victor Ponta. Când am ieșit, m-am uitat din nou pe biroul secretarei. Masiva lucrare de doctorat fusese deja prinsă între coperți de plastic transparent.

8

Metoda efectului surpriză

Colegii nu se întorseseră încă, dar din prima clipă mi-am dat seama că în birou se schimbase ceva. M-am uitat cu atenție. Da, lipsea un obiect esențial: computerul meu. Decorul interior mi s-a părut dintr-odată ireal. M-am uitat în jur: celelalte computere se aflau la locul lor, pe birouri. Eram în pragul unui atac de panică, dar am respirat regulat un minut, două, trei, până m-am liniștit. Iată ce mi se-ntâmplase: fusesem aruncat afară din firmă. Tehnica de demitere se numește „efectul surpriză“. Am văzut-o aplicată și în cazul altora. Te cheamă patronul în birou, stă de vorbă cu tine la o cafea, te bagă-n seamă într-un mod subtil, iar în timpul acesta computerul tău, toate fișierele cu documente de serviciu sau cu *documente private* dispar din peisaj. Tehnica a fost denumită chiar de Klein „efectul surpriză“, deși efectul e mai degrabă unul de groază și de furie. Ceea ce trăiești în acele momente este aproape un sentiment metafizic. Așadar grăsanu’ de Klein se distrase cu mine, îmi făcuse una dintre glumele lui de prost-gust. Ce era să fac? Am aruncat la gunoi cărțile de vizită răvășite prin sertare, mi-am pus în rucsac puținele obiecte pe care le țineam la birou – câteva DVD-uri și un dicționar francez-român – și am ieșit din firmă pentru totdeauna.

În Cișmigiu mi-am controlat contul de Facebook. Cu zece ore înainte fusesem *tag*-uit de Corina, care a postat o fotografie cu mine în mijlocul protestatarilor sub eticheta „Hipster“. Aveam o privire pe jumătate încordată (o grimasă de revoltă), pe jumătate melancolică, dar ceea ce m-a frapat a fost figura îmbătrânită sau mai degrabă acea față care e pe cale să îmbătrânească, dar nu s-a hotărât încă. Era și un comentariu de la director: „Hipster?!“.

M-am așezat lângă lac, pe o bancă și preț de câteva ore am intrat într-o stare de blocaj contemplativ. Păsările ciripeau, vântul atingea crengile copacilor, oamenii veneau și treceau, pensionarii jucau table, adolescenții se sărutau. În spatele unei rațe alergau disperați vreo trei sau patru pui. O femeie între două vârste, îmbrăcată într-o geacă albastră din fâș arunca niște pâine, de această dată unor porumbei. Părea venită din altă lume. Probabil era foarte aproape de sinucidere, dar nu știa ce-i aia, ca atunci când nu știi că pătrunjelul merge cu o anumită mâncare. Eu, în orice caz, nu voiam să mor. Mai mult decât atât, nu voiam să-mi pese. Voiam numai să beau. August m-a sunat atunci. M-a invitat la ziua lui Boris. Apoi m-a sunat chiar Boris, care m-a rugat să trec pe la el.

9

O călătorie spre centru

În fața blocului mă aștepta o cățea bătrână, cu o agresivitate disimulată sub o aparență insignifiantă. Am trecut pe lângă ea privind-o în ochi și am deschis repede ușa de la intrare. Ajuns în casă, am văzut în hol, nedesfăcută, valiza Gabrielei. Sentorsese deja de la Sinaia, dar ieșise în grabă. Am scos din frigider o conservă de ton, pe care am mâncat-o în pat, urmărind știrile. Am vrut să fac un duș, dar am renunțat. Un duș e uneori o încercare peste puterile mele, din cauza depresiei. Am pus conserva pe noptieră și m-am întins pe canapea. Până pe la zece am stat cu ochii beliți în televizor. La un moment dat, mi-am deschis Facebookul și am scris ceva, un fel de poezie:

„mi-am dorit să fiu fericit
să mă transform în cinci minute
într-o nuanță insesizabilă
hiperconștientă
să devin altul să devin nu știu ce
mi-am dorit să fiu fericit
într-o secundă
în mai puțin de o secundă
ACUM“

Am selectat pentru publicare *Only me*. Gabriela întârzia. Nu mai puteam să stau în casă, așa că m-am ridicat din pat și am vrut să ies. Mi-am spus: „De ce să mai stau aici? Îmi face rău. Vreau să mă mut în centru. Sunt prea depresiv pentru cartierul ăsta“. Pentru moment, mi s-a năzărit o viziune: înaintam pe străzi, o luam spre ieșirea din cartier și, după ce traversam, mă trezeam în același loc din care plecasem. Eram iarăși în Drumul Taberei, blocat ca-ntr-un labirint. M-am încurajat. Mi-am spus din nou că trebuie să ies cu orice preț, *să evadez în centru* și am văzut totul ca pe o încercare existențială, ca pe o încercare a destinului. Într-un fel, chiar așa avea să fie. Am făcut și o listă a celor șapte mici ghinioane (în realitate, au fost mai multe) prin care am trecut până am ajuns în centru. Iat-o:

1. Liftul era blocat; am coborât pe scări. M-am îndreptat spre stația de la capătul tramvaiului 41. Ploua și se făcuse întuneric. Pâcla verzuie pe care o respiră în fiecare zi Bucureștiul se lăsa pe trotuare și pe străzi, transformându-se-n glod. Dintre farurile nocturnei Stadionului Ghencea ieșeau valuri de strigăte sălbatice, de înjurături și fluierături. Acoperișul din sticlă al refugiului era spart. Am căutat un loc, dar n-am găsit decât un plop foarte înalt, ce-și lăsa umbra ca și cum era umbra mea.

2. Ultimul tramvai sosise cu cel puțin o jumătate de oră în urmă; întârzieri, ca de obicei, din cauza problemelor în trafic. Cu toate acestea, stația nu se aglomerase încă. Dacă veneai dinspre Casa Presei, erai strivit de gloata de oameni ai muncii care se întorceau de la serviciu. La orele de vârf nu e recomandabil să iei tramvaiul, dar, dacă n-ai încotro, trebuie să te faci mic și să nu respiri. Tot timpul urcă cerșetori și hoți de buzunare, ba chiar obsedați care se freacă de trupurile fleșcăite ale muncitoarelor. Mă gândeam că, în sens invers, tramvaiul avea să fie aproape gol; puțini sunt aceia care, la orele serii, mai

merg spre centru. Un grup gălăgios de fani ai Stelei se îndrepta însă în mare grabă spre stație. Urmau s-o ia spre Giulești. Fără să mai stau pe gânduri, am ieșit în stradă și, după câțiva pași, am făcut cu mâna primului taxi, un Logan rablagit de la o firmă-pirat, care practica prețuri normale.

3. După ce am trecut de primul semafor, mașina s-a oprit: nu mai avea benzină. Taximetristul, un bărbat între două vârste, foarte slab și negricios, cu tatuaje pe brațe, a scos din portbagaj o sticlă de doi litri din plastic în care se afla benzină, a dat capota la o parte și a turnat conținutul într-o pâlnie.

— Nu ajunge prin rezervor, așa că trebuie să i-o dau prin față. Merge mai bine așa fetița. Îi place mai mult, mi-a explicat el zâmbind și grăbindu-se să pornească motorul.

4. Se înainta bară la bară. Am regretat că nu mă încumetasem să merg cu tramvaiul. Aș fi ajuns rapid la Crângași, de unde puteam să iau direct metroul către Unirii.

5. Taximetristul, terminându-și amenințările la adresa finanțatorului Stelei, Gigi Becali (era stelist și asculta meciul la radio), o dăduse pe politică și mergea tot mai încet.

— Am luat într-o zi o comandă de la minister (care minister? m-am întrebat), un șmecher uns cu toate alifiile, care mi-a destăinuit că are dosarele penale ale lui Băsescu. Nu glumea, are un teanc de 50 de kilograme de hârtie, cu absolut tot ce-a manglit Băsescu. Mi-a spus că dosarul este la el în birou, într-un seif imens și că asta e munca lui: să păzească seiful. Ponta vrea să-l facă public înainte de alegerile prezidențiale. Din această cauză, Băsescu se grăbește să-l demită.

I-am spus că domnul respectiv era probabil de la Parchet.

— Nu, șefu', nu era de la Parchet. Era de la minister, nu v-am spus? De la Guvern. Oh, dac-ar putea Băsescu să-l dea jos pe plagiatorul ăsta nenorocit! Lucrurile s-ar rezolva într-un fel.

Taximetristul știa că președintele nu poate, potrivit

Constituției, să demită premierul. Am încercat să-l bag în ceață.

— Ba poate! i-am spus.

— Nu poate, șefu', nu-l lasă Constituția.

— În Constituție scrie că președintele poate să demită premierul dacă vrea. Băsescu nu vrea, nu că nu poate. Citiți Constituția sau, dacă nu, credeți-mă pe mine, căci lucrez în domeniu.

Taximetristul a făcut o pauză, apoi a întors capul spre mine:

— Vorbiți serios? Înseamnă că-s înțeleși. Ce nenorocit și Băsescu ăsta!

I-am mărturisit imediat că-l mințisem cu bună știință. S-a uitat la mine cu ochi speriați, ca la un hoț.

— Ca să vă formați o judecată corectă, i-am spus încercând să-l liniștesc, trebuie să citiți Constituția și să vă informați. Nu mai luați de bun tot ce vă spun unii sau alții.

— Șefu', eu aud multe în meseria asta, dar timp nu prea am să citesc. Oricum, vă spun un lucru: vine și vremea lui Victor Viorel ăsta. Acușica.

6. Străzile din jurul Casei Poporului erau blocate, iar taximetristul a fost obligat s-o ia la stânga, pe cheiul Dâmboviței. Nu reușea să înainteze mai mult de zece metri o dată la cinci minute. M-am uitat la contor: costul călătoriei se apropia de 20 de lei, exact câți bani mai aveam în buzunar. Ploaia se întețise. I-am spus taximetristului că mă grăbesc și i-am plătit cei 20 de lei, apoi am ieșit din mașină, luând-o pe lângă Tribunal. După 10 minute am ajuns în fața blocului la parterul căruia se afla firma de avocatură „Teodorescu & fiul". Eram ud până la piele și aproape înghețat.

7. Nu mi-a răspuns nimeni la interfon. Să vezi că a plecat, mi-am spus. Mă pregăteam să-l sun pe Boris, dar din scara blocului a apărut un caniș însoțit de doi ochi nebuloși care au încercat câteva clipe, fără succes, să mă fixeze. M-am strecurat

pe lângă câine și am intrat în casa scării. Ușile de la parter, toate din metal, erau lipsite de tăbliță sau număr, așa că am sunat la plesneală. Mi-a răspuns o femeie durdulie, cu părul creț, îmbrăcată în pulover verde pe gât, din mohair.

10

Tați și fii

— Îl caut pe domnul avocat Teodorescu, am spus, fiind aproape sigur că femeia era secretara lui.

Mi-a făcut semn să intru, apoi a dispărut într-o cameră. Am înaintat pe hol și, printr-o ușă din care ieșea ca dintr-un horn fumul de țigară, l-am zărit pe Boris întins pe o canapea.

— Ce faci, Boris? Meditezi?

— Ooo, frumosule! Hai, intră, de ce stai în ușă? Ești și ud. Să-ți dau ceva pe tine.

Se îndreptă spre un dulap și scoase un hanorac negru, pe care era imprimat „Rolling Stones“.

— N-am nimic pentru schimb aici, în afară de chiloți și șosete. Pe-acesta l-am primit mai demult de la Brian.

M-am schimbat și apoi m-am așezat pe o canapea albă, din imitație de piele. Camera n-avea nimic special. Un șir de dulapuri cu vitrine, în care se aflau o carte de drept civil, autobiografia lui Churchill în engleză și niște dosare; o masă joasă, dreptunghiulară, în mijloc; două canapele și o veioză cu picior lung, care lumina destul de prost. Nu exista nici un birou.

— Aici lucrezi tu? l-am întrebat.

— Da, aici primim clienții.

Deasupra canapelei pe care stătea lungit Boris, cu pantofii

în aer, era un tablou destul de mare, încadrat de o ramă barocă, din bronz, reprezentând portretul unui domn respectabil, de aproape 60 de ani.

— E tatăl meu, a spus Boris, văzând că analizez tabloul.

— A, Teodorescu „și fiul“…

— A murit acum trei ani. Am avut pentru el un respect imens. Fiecare bărbat are o relație specială cu tatăl său, nu? Bănuiesc că și tu îți respecți tatăl.

— Hmm, nu știu ce să spun. Nu ăsta e cuvântul. Mai degrabă aș spune că îl… iubesc.

— Tatăl meu a făcut imens pentru mine. Tot ce am este de la el. Ție tatăl tău nu ți-a dat nimic?

— Ce întrebări îmi pui! Nu. Adică… mi-a dat. Când a divorțat, i-a lăsat mamei apartamentul și mașina.

— Aha.

— Dar n-aș putea spune că a făcut altceva special pentru mine. De altfel, ce era să facă?

— Mie mi-a dat foarte mult.

— Atunci, fii fericit.

Am râs. Privind cu atenție tabloul, mi-am dat seama că îl cunoscusem într-adevăr pe tatăl lui pe vremea când eram acreditat ca jurnalist la Parlament. Fusese deputat, iar fiul nu-i semăna deloc. În costumul său bej, de in și cămașă albă, descheiată, cu urechile clăpăuge și nasul ușor coroiat, Boris era copia la indigo a lui Serge Gainsbourg. La polul opus, tatăl său avea o față mai degrabă rotundă și era mereu scrobit, fiind de formație fizician.

Am simțit că mi se face frig. Cineva a sunat la ușă, un cerșetor. Boris a mormăit ceva, a scos niște mărunțiș și a trântit ușa. Revenind, s-a oprit o clipă în prag și s-a uitat lung la mine:

— Ăștia nu mai vin. N-am nici un chef să-i sun. Eu zic să mergem în bar și să chemăm niște fetițe.

— Dacă-mi dai o aspirină, merg cu tine unde vrei.

— Cum să nu, și praf îți dau!

S-a întors, a deschis din nou dulapul și a scos o sticlă de Johnnie Walker.

— Încearcă aspirina *asta*. De fapt, ia-o cu tine. Plecăm chiar acum!

Mașina în care începusem deja să mă încălzesc și să mă simt mult mai bine (încetasem să mai număr ghinioanele) s-a oprit în fața unei case de pe Strada Eminescu. Am ajuns destul de repede, căci Boris, care conducea un BMW cu scaune tapetate în piele crem și bord ultramodern, știa toate străduțele laterale. Barul era proprietatea lui și purta numele soției: „Delia“.

11

Dans

Situat la demisolul unei clădiri vechi, cu două etaje, barul era neașteptat de mare. În cele două încăperi largi, fără perete despărțitor între ele, s-ar fi putut organiza o petrecere în toată regula. Fotolii lungi și confortabile, lipite de pereți și acoperite cu stofă înflorată, în nuanțe de mov, aveau în preajmă măsuțe rotunde din lemn de nuc, cu un singur picior. În mijloc, se aflau șapte sau opt mese cu câte patru fotolii fiecare. Pereții erau acoperiți cu tapet lila, înflorat și el, având același model ca stofa fotoliilor. La bar serveau două chelnerițe îmbrăcate în rochii violet, decoltate și foarte scurte. Amândouă erau brunete.

Prostul-gust ți se lipea de ochi. Am intrat și m-am apropiat de Boris, care vorbea cu una dintre chelnerițe.

— Barul tău e foarte frumos. Arată ca o curvă, i-am spus.

Boris a început să-mi explice că, de fapt, așa l-a cumpărat, că amenajarea n-a fost ideea lui, dar că, una peste alta, îi place cum arată și deocamdată n-are de gând să-l schimbe.

— Poate că-l voi transforma în club dacă fac rost de niște verzișori și atunci voi scoate ceva din el. Vezi și tu că acum nu e nimeni pe-aici. Nu am consumație.

Ne-am așezat la o masă. Boris vorbea la telefon cu nevastă-sa: încerca s-o convingă să stea liniștită acasă. I-a promis o

petrecere specială a doua zi. Terminând convorbirea, s-a ridicat și s-a îndreptat spre stație, de unde s-a întors cu un microfon fără fir. Pe peretele din față mi-a arătat un ecran, un pătrat alb de lumină.

— Hai că facem noi un concert aici și ne pișăm pe ăștia. Ce melodie vrei?

— *Je suis venu te dire*, am cerut aproape automat. Pentru că semeni cu Serge Gainsbourg.

Boris își dădu cămașa jos, încântat. Fetele de la bar chicoteau.

— Veniți aici, să mă ajutați la interpretare.

Melodia începu și Boris le luă la dans pe chelnerițe. Pe una o ținea cu o mână de spate, iar celeilalte îi ridicase puțin fusta cu palma. Se uita în ochii lor cuceritor și, când se întorcea cu fața spre mine, îmi zâmbea. Pe ecran era cam aceeași poveste:

„Je suis venu te dire que je m'en vais

Et tes larmes n'y pourront rien changer
Comm' dit si bien Verlaine au vent mauvais
Je suis venu te dire que je m'en vais…“

12

Politice

Chiar în acel moment și-a făcut apariția August, însoțit de amicii săi.

— Ooo, frumosule! Eram sigur că ești aici. Dar ce bine te-ai înțolit de ziua ta. Mă exciți! Să te pup! a spus August, mângâind bustul gol al lui Boris și apoi sărutându-l pe gură.

Cele două chelnerițe rânjeau. Nu erau de făcut prezentări. Amicii lui August l-au salutat pe Boris, i-au urat la mulți ani și s-au așezat la mesele alăturate. În bar se auzea The Pogues.

— Dar, August, ai venit cu mâna-n cur? a întrebat Boris râzând.

— Da' de unde! Ți-am comandat patru fetițe din Herăstrău. Sunt pe drum.

— Aha! Și, bineînțeles, o să le fuți tu cu băieții tăi…

— Dacă ne lași… a adăugat August zâmbind, apoi a rectificat: Sunt pentru tine, frumosule. Te știu eu: o să le fuți la budă, singur. Am vorbit și cu Sofia. Trece pe-aici să mă ia. Ha-ha!

— Sofia e cu mine acum. Am angajat-o la cabinet.

— Bravo! Că altfel trebuia s-o angajez eu. Bravo, domnu' deputat!

August s-a ridicat de pe fotoliu și a venit lângă mine să mă

îmbrățișeze.

— Nu vrei și tu o fată de ziua lui Boris? Și-așa are prea multe… Acum o are și pe Sofia, n-ai auzit?

— Nu, August, eu am nevoie de bani.

— De bani? Tu tot timpul ai nevoie de bani. Vezi dacă muncești prea mult? Nu te mai tot gândi la asta. Banii mei, ai noștri sunt și banii tăi. Fetele noastre sunt și fetele tale. Nu-i așa, Boris?

Pe scara barului și-a făcut apariția un bărbat îmbrăcat într-un costum negru, cămașă albă și cravată roșie, braț la braț cu o tipesă foarte aranjată. Boris i-a făcut semn paznicului să-l scoată afară. Domnul în costum s-a prefăcut că nu înțelege, s-a dat pe lângă paznic și a încercat să intre aproape cu forța. Boris a urmărit scena cu atenție, apoi a izbucnit:

— Ieși afară! Acum! N-am chef de tine în seara asta. În seara asta sunt cu prietenii. Ieși afară, n-ai auzit? Ieși, bă, afară!

Tipul s-a uitat lung și încurcat la Boris, apoi la tipesa aranjată, care înmărmurise într-o ipostază ofensată. A făcut cale-ntoarsă și a ieșit, dând exasperat din mâini. Tipesa a îndrugat ceva neînțeles, ce aducea cu o înjurătură grosolană, apoi s-a întors și a urlat de s-a zguduit barul:

— Boris, te fut în gură, porcule!

— Ei, ai vrea tu! Ieși, că mă plictisești.

Pentru câteva clipe, în bar nu s-a mai auzit decât The Pogues. Unul dintre amicii lui August l-a întrebat pe Boris:

— Cine era domnul în negru?

— Cum, nu știi? E secretar de stat la Cultură. Singurul nostru om în Guvernul Ponta, a răspuns Boris râzând și întinzându-și picioarele pe masă. I-am cerut să treacă pe la mine și el a venit chiar azi, de ziua mea. Tâmpitul!

— Păi, și așa îl tratezi tu pe omul nostru?

— E un antenist, înțelegi? Când îl asculți vorbind, spui că ia

bani de la Voiculescu, nu de la noi.

— Are dreptate Boris, interveni cineva din grup. Lasă-l să sufere. Pesediști ca el susțin că apără capitalul autohton și că noi, cei din gașca lui Băsescu, suntem vânduți lui Merkel sau lui Obama (depinde de situație). În realitate, ei au devalizat cincisprezece ani țara, și așa se face că am ajuns să cumpărăm acțiuni la combinatele pe care le-au căpușat ei. Tu, Boris, ești singurul cripto-comunist de la masă. Hai, să-ți trăiască familia!

— Sunt pe dracu'. M-am înscris la țărăniști ca să-i fac în ciudă lui taică-meu. Bătrânul Ion Diaconescu îmi spunea: „Nu-i frumos să-ți superi părintele". Dar eu nu-i suportam pe pedeseriști. Politic, am fost împotriva lui taică-meu până când a murit. Dumnezeu să-l ierte. De fapt, și acum sunt la fel.

— Da, dar acum avem nevoie de oameni în Guvern, insistă prietenul lui August. Băsescu se duce la vale, Ponta își face de cap. Și-a numit procurorul general, iar Codruța e în corzi.

— Ei, și? Crezi că nu și-a mai luat-o niciodată în viața ei?

— Și-o fi luat-o, dar nu de la noi.

— Începi să înțelegi. Tocmai voiam să-ți cer să fii atent, ca să nu cazi între scaune. Dar de ce pula mea discutăm politică tocmai acum?!

13

Păpușa

Între timp, August se mutase la o masă alăturată și stătea de vorbă cu chelnerițele. Boris s-a ridicat de pe fotoliu și s-a îndreptat spre stație, de unde a dat muzica mai tare. Apoi a început să danseze singur, pe ritmuri irlandeze. Ceilalți aplaudau, iar Boris, încurajat, s-a descălțat și și-a scos pantalonii. Când să-și tragă al doilea crac, a alunecat și a căzut. Dar nu s-a ridicat, ci, întorcându-se cu fața la parchet, a început să facă flotări. A obosit repede, s-a întins pe parchet și a rămas nemișcat aproape un minut. Apoi s-a ridicat din nou și a strigat, cu mâinile în sus:

— Fum!

S-a îndreptat spre stație, a revenit și a dansat în continuare, simulând un solo la chitară. O orgă a străpuns cu lumini albastre atmosfera întregului bar, iar din tavanele false au început să iasă jeturi de fum.

Cum atenția tuturor era îndreptată asupra lui Boris, nimeni n-a băgat de seamă că în bar intraseră trei persoane. Erau Brian, un mulatru foarte înalt, cu părul vâlvoi, și Mick Jagger. Brian a înaintat primul, îndreptându-se spre Boris. Cum i-a reperat privirea, a arătat cu coada ochiului spre vedeta rock. Boris, ca o pisică, a sărit brusc în aer și, în chiloți cum era, a

aterizat făcând un semn cu mâna. Tocmai atunci s-a dumirit și August, care le-a părăsit pe chelnerițe, grăbindu-se să vină în întâmpinarea oaspetelui. Boris și August au ajuns lângă Mick Jagger cam în același timp. Fără să stea pe gânduri, l-au luat – unul de un braț, altul de celălalt braț – și, vorbindu-i în engleză, l-au condus la o masă. Această procedură hazlie s-a dovedit a fi cum nu se poate mai potrivită, întrucât starul rock era mort de beat și se clătina pe picioare. În urma lor venea mulatrul cu părul vâlvoi, despre care am aflat că era *backing vocal*.

După ce s-a asigurat că invitații săi sunt în regulă, Brian s-a apropiat de masa unde se aflau prietenii lui August și a urlat:

— V-am spus eu că vin cu Mick?! Am venit cu Mick! *He is here now, fuckers!*

La masă erau doi brokeri, un avocat și un jurnalist, care tocmai își împărțiseră niște marijuana. Trăgând din țigară, unul dintre brokeri a răspuns:

— Oh, l-am mai văzut pe Mick al tău într-un pub din Londra. Arăta ceva mai bine decât azi.

— *You saw him, my dear. But you didn't talk with him*, a ținut să precizeze Brian, după care s-a așezat la masa mea și a tras o gură de whisky direct din sticlă.

Era foarte mândru că reușise să-l convingă pe Mick Jagger să treacă pe la București, după ce tot el organizase, în urmă cu patru ani, concertul The Rolling Stones. Ridicând capul, am văzut chiar în fața mea o brunetă cu părul lung, de vreo 24 de ani. Era îmbrăcată într-un sarafan negru, scurt. În lumina mov a clubului, părea extrem de frumoasă. Văzând-o și el, Brian s-a ridicat și a îmbrățișat-o. Sofia – așa s-a prezentat – mi-a întins apoi mâna zâmbind și s-a așezat uitându-se interesată la masa vecină, unde se fuma marijuana.

— Vrei o țigară? a întrebat-o Brian. Am ceva *special* de la Mick.

După intrarea lui Mick Jagger în bar, muzica irlandeză a fost schimbată cu jazz. Acum însă Boris se îndrepta din nou spre stație și, după o scurtă pauză, s-a auzit *Mesecina*. Mick Jagger și-a dat capul pe spate, făcându-se că ascultă atent, apoi s-a ridicat în picioare și a început să țopăie. La un moment dat, a vrut să facă o mișcare bruscă și s-a dezechilibrat. Boris și August i-au sărit imediat în ajutor, așezându-l din nou în fotoliu.

Am intrat în vorbă cu Brian. Nu ne mai văzuserăm de ceva vreme. Mi-a spus că are o nouă iubită. În ultimul an, de fiecare dată când mă întâlnesc cu el, mă anunță că are o nouă iubită. E în perioada lui *macho*. După ce se satură de regulat (și de băut), se aciuează pe lângă o intelectuală (întotdeauna o intelectuală) cu sâni mici și coapse late, pătrățoase, cu care împărtășește o relație invariabil onestă și lipsită de pasiune. A locuit cu o ginecologă blondă, cam spălăcită, dar care știa să cânte la pian și era pasionată de pictură, cu o PR-istă care-și luase doctoratul în litere cu o teză despre Michel Tournier și apoi cu o regizoare destul de bogată, pe jumătate franțuzoaică.

— Să-ți dau un sfat. Vine vremea, mi-a spus, când trebuie să fii mai sigur pe tine. Nu poți miza la nesfârșit pe propriul tău *look*. E absolut necesar să ai și niște bulioane în cont.

— Ah, câtă dreptate ai!

— De fapt, cum alege o femeie un bărbat? De aici pleacă totul. Dacă e tânăr, este obligată să-i evalueze potențialul. *For example*, nu câștigă foarte mult în prezent, dar, având anumite calități – este inteligent, este pragmatic etc. –, poate să evolueze, să-și facă o situație. Altfel se pune problema cu un bărbat matur, pentru care realitatea, și nu potențialul este cartea lui de vizită. El trebuie să spună clar: *I am that, I have that*. Texte ca: „Vom construi împreună“ sau „Tu mă vei ajuta să evoluez“, *believe me, don't work*. Dacă nu a evoluat până acum, există

șanse foarte mici s-o facă în continuare. Aceleași cuvinte sunt potrivite însă în gura unui tânăr, a cărui avere este chiar potențialul său, chiar viitorul său. Un astfel de bărbat se poate considera fericit dacă este ales de femeia pe care o iubește. Aceasta ar putea să-l motiveze și să-l ajute. În schimb, pentru bărbatul matur, femeia este mai puțin un factor motivator și mai mult o recunoaștere a valorii sale *actuale*, o confirmare a *realității* meritelor sale. Când îl preferă, o femeie știe foarte clar *de ce*.

— Mie îmi spui? Dar se pare că August și Boris sunt în vervă, am schimbat eu subiectul.

— Poate, dar asta n-o să mai țină mult, crede-mă. Uită-te și tu puțin în jur. Toți, dar absolut toți dau cu subsemnatul la DNA. Sunt *fucked up*.

Schimbarea muzicii a încălzit din nou atmosfera. Doi dintre prietenii lui August, un economist la ING Bank și un ziarist, aflați la o masă mai îndepărtată, s-au ridicat în picioare și au început să danseze. Sofia s-a îndreptat spre Boris. Când a văzut-o, Mick Jagger s-a ridicat brusc, a luat-o în brațe și a sărutat-o pe gât. Fata a acceptat situația cu oarecare amabilitate, ba chiar cu plăcere (e și ea artistă), fapt care l-a incitat pe Boris, dar l-a și descumpănit. Era evident că se află într-o situație neplăcută. Căutând o ieșire tactică, s-a îndreptat spre bar, de unde a scos o păpușă gonflată. Sofia era încă în brațele lui Mick Jagger când Boris a găsit că trebuie s-o înlocuiască rapid cu păpușa. Autorul hitului *I can get no satisfaction* n-a părut să fie nedumerit de schimbarea partenerei și, pentru că nimeni nu-l mai sprijinea, a căzut peste ea. Câteva clipe, și Mick Jagger dădea din cur, ca atunci când fuți. *Backing vocal*-ul, care se afla în celălalt colț al barului, unde, în văzul tuturor, îi dădea muie unei curvete aduse de Brian special pentru el, s-a ridicat brusc și, cu pula sculată, a alergat grăbit să-l ridice pe Mick. Scena n-a mai fost

însă urmărită de aproape nimeni, căci pe scara barului au apărut fetele chemate de August. Toată lumea a început să aplaude și să chiuie, iar August, întâmpinându-le, făcea plecăciuni asistenței, ca și cum semnele de bun-venit îi erau adresate lui. Mi-am dat seama că, așa cum spune Brian, va urma ceva *special*.

Eu însă nu voiam să mai stau. Nu eram beat, dar eram trist. Luându-l cu greutate deoparte pe August, l-am întrebat dacă nu are, întâmplător, o cameră liberă pentru mine.

— Am înțeles. Nu-ți plac fetele mele. Vrei să fuți altceva și vrei s-o faci singur.

— Nu, August, vreau doar să plec, dar n-am chef să ajung acasă.

— Te-ai certat cu Gabriela?

— A, nu, nu ne mai certăm de mult.

— Cere-i Sofiei cheia de la apartamentul în care a stat până acum câteva zile.

— OK, dar vreau să te mai rog ceva.

Atunci, August mi-a pus niște bani în palmă.

— Mulțumesc, să trăiești o mie de ani, i-am spus, văzându-l cum se întoarce grăbit către fetele lui.

Sofia se afla la bar, își comanda niște whisky. Mi-a dat adresa cu amabilitate și m-a înștiințat că în apartament totul e în regulă.

În fața barului era parcat un taxi. Pentru o clipă, m-am gândit să mă urc în el și să mă îndrept spre casă. M-am răzgândit însă în aceeași clipă și am luat-o pe jos spre apartamentul Sofiei. Pe drum am văzut o motocicletă parcată pe trotuar. I-am dat un picior, dar a rămas nemișcată. Am ajuns în scurt timp în fața unei case vechi.

14

Noul Paris

Evident, n-am putut să adorm. Casa era prea străină. În primele nopți, nu pot ațipi nici în cel mai prietenos hotel. Ajuns într-un loc întâmplător, când totul în viața mea se ducea de râpă, aș fi putut cu atât mai puțin să adorm.

Toată noaptea m-am gândit, nu știu de ce, la timpul petrecut în Paris. Mi-am pus chiar pe mobil *Frühling in Paris*, o piesă pe care o tot ascultam în perioada aceea. Dispoziția mea nu era însă nostalgică, ci critică. Într-adevăr, creierul îmi funcționa ca un automat al criticii.

Am început cu Dumnezeu. Am continuat cu Universul. Era normal, după câtă frustrare acumulasem. Am coborât apoi pe Pământ și m-am stabilit, temporar, la Paris. M-am mirat foarte tare că asemenea gânduri îmi pot trece prin minte noaptea și chiar în acele momente. De obicei, noaptea simțeam o melancolie bolnăvicioasă, apăsătoare. Dar lucrurile se explică. Toată viața am dat vina pe mine pentru ceea ce mi se întâmplă. Nopți la rând mă perpeleam sub plapumă, sfârtecându-mi sufletul! De la o vreme, dau vina pe ce-apuc. Nu știu dacă e mai bine așa. Oricum, nu contează.

De când m-am întors din Paris, unde am urmat timp de opt luni un stagiu doctoral, lucrurile au mers din ce în ce mai prost

pentru mine. Experiența străinătății mi-a fisurat sistemul de adaptare. Cartierul Latin m-a întors pe dos. A trecut aproape un an de-atunci și n-am reușit să-mi revin. Singurul lucru care mă ajută să mai suport România este gândul de a o părăsi. Cum mă hotărăsc să *stau* aici, să mă *afirm* aici, mă apucă nervii, îmi vine să urlu și mă cert cu toată lumea.

M-am înscris la doctorat mai mult din întâmplare, la propunerea unui fost coleg de serviciu, care deținea și un post de lector la SNSPA. După un master în filosofie ratat, abandonasem studiile și, înfuriat, nu mai voiam să aud de profesori. Profesorii m-au exasperat dintotdeauna. Își dau aere de cunoscători și de intangibili. De fapt, nu-i interesează decât scaunul lor prost plătit.

Admiterea la doctorat m-a eliberat pentru o vreme de munca pe brânci. Aș fi continuat să muncesc totuși, deși eram deja epuizat, dacă din cauza crizei și a plasamentelor mele neinspirate în relațiile sociale n-aș fi rămas practic fără loc de muncă. Cum, necum, în câțiva ani de „angajare“, am reușit să-mi risipesc tot capitalul financiar și social. Să spunem că mai aveam cu cine să mă întâlnesc la o bere. În schimb, cu excepția lui August (și încă unul sau doi prieteni), nimeni nu mai voia să-mi dea vreun ban, nici măcar cu împrumut.

Doctoratul a fost o cale onorabilă de ieșire (primisem o bursă europeană nu mare, însă relativ sigură, printr-un proiect POSDRU), dar la fel de adevărat este că teza mi-a creat probleme de la început. Având în vedere evoluția mea profesională, ar fi fost util să mă specializez în comunicare politică. Mă aștepta o teză despre campaniile electorale în perioada postcomunistă, despre efectele comunicării pe internet sau chiar despre strategia discursivă a președintelui Traian Băsescu. Am decis însă – și asta foarte repede – că mă voi desprinde cu totul de politică. Colegii și profesorii de la

facultate, cei mai mulți dintre ei legați într-un fel sau altul de domeniul comunicării, au privit cu mari rezerve, ca să nu spun cu dispreț, anunțul că voi face o teză despre… comunicarea prin literatură. Tot ce le trecea prin cap era să se implice în campaniile electorale. O relație apropiată cu un parlamentar, de la care să sugă 5 000 de euro pentru un slogan, două discursuri și trei focus-grupuri, iată de unde sperau ei să le vină fericirea. Pentru ei, să părăsești politica echivala cu sinuciderea. Deși n-au participat niciodată la o ședință de partid, n-au văzut un om politic decât la televizor, predau, citesc și scriu despre campaniile electorale în speranța că într-o bună zi vor ajunge la un client, vor avea clientul *lor*. Evident, nu mi-a fost ușor să-mi impun tema. Am avut însă noroc cu profesorul meu, un domn cu formație filosofică clasică, pentru care științele comunicării, dezvoltate abia în a doua jumătate a secolului XX, nu înseamnă nimic, este un domeniu parvenit. Am putut prin urmare ca, sub umbrela comunicării, să studiez aproape orice. Văzând că nu mă motivează decât literatura, profesorul a înghițit tema. Am aflat însă că încercarea mea de „autonomie în cercetare“ l-a determinat să-i ia tare de la început pe doctoranzii din anii următori, impunându-le un proiect care se încadra strict în aria sa de competență (proiecte despre europenizare, integrare europeană și alte *bullshit*-uri).

Parisul mi-a plăcut foarte mult și aș fi rămas să locuiesc acolo dacă, pentru a supraviețui, n-aș fi fost obligat să-mi găsesc un loc de muncă. Să stau zece ceasuri pe zi la etajul 15 al unui bloc din *La Défence*, într-un birou de doi metri pătrați, cu un computer în față și, în jur, cu pereți de carton, albi și goi, fără măcar cu un calendar cu pisici sau cu imagini montane atârnat într-un cui, să mănânc prânzul la cantina de la etajul inferior și să cobor din oră în oră cu liftul, în frigul iernii, pentru o țigară… Nu, acesta nu e stilul de muncă pe care vreau să-l adopt. Felul în

care se muncește în Occident mi se pare de o exigență, o austeritate, o claustrare insuportabile. Unde mai pui că un astfel de job mi s-ar oferi, în cel mai bun caz, numai după o lungă „perioadă de probă“ – să spunem doi-trei ani – la firme obscure din *banlieu*, acolo unde trei sferturi din salariu mi-ar fi virat la negru în lunile în care patronul, vreun magrebian la a doua generație, vrea să fie generos. De fapt, după izbucnirea crizei, lucrurile n-au mai fost simple nici măcar pentru băștinași. Proprietarul casei în care am locuit tocmai traversa o perioadă dificilă, de șomaj. Cu cât treceau zilele, cu atât era mai deznădăjduit. Lucra în domeniul economic, contabilitate sau așa ceva. La 33 de ani, se simțea deja depășit de cei mai tineri decât el și cred că, în secret, nu-și dorea decât să iasă la pensie. Bizantinismul este, măcar din acest punct de vedere, preferabil eticii protestante. Aici se muncește aproape numai la negru, dar cel puțin știi la ce să te-aștepți și, cel mai important, poți s-o freci fără jenă.

În cele opt luni, am umblat ca un nebun prin tot Parisul, am citit tot ce se putea citi la Biblioteca Sorbonne IV, am vizitat toate muzeele, dar cel mai mult am meditat cu înfrigurare la viața mea, la trecutul meu, la trecutul meu indescifrabil. Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât îmi dădeam seama că ceva mă oprește să pătrund în mine însumi, ceea ce îmi accentua starea de agitație, de inadecvare la străinătate. Cu excepția profesorilor, n-am avut prilejul să stau de vorbă cu nici un francez și, mai ales, cu nici o franțuzoaică. O barieră nevăzută, o lege sociologică ne separa. La bibliotecă intram în vorbă cu doctorandele venite ca și mine de aiurea, experiență cât se poate de interesantă și utilă, din care însă nu m-am ales cu nici un strop de romantism. Nu arătau cine știe ce. În plus, ca și mine, fetele erau marcate de experiența Parisului. Sperau să-l întâlnească acolo pe Marele Artist, dar până atunci îl urmăreau

pe YouTube, acordând interviuri unor pizde foarte bune, niște ziariste aflate în limbă după el. Numele lui e, de altfel, foarte cunoscut: Frédéric Beigbeder. Constatând că nu iese nimic, o vreme, am cochetat cu ideea de-a plăti o mulatră din *banlieu*. Pe lângă bursă, Brian îmi trimitea lunar vreo 200 de euro, dar tot nu-mi ajungeau. Am renunțat, însă nu atât din cauza lipsei banilor – deși, când n-ai ce fuma, să plătești pentru o muie este de-a dreptul extravagant –, cât a riscurilor implicate într-o asemenea acțiune. La periferie nu știi niciodată pe cine fuți. Gândul că mă pot trezi în poarta casei cu un trib de africani, intrați în transă din cauza unei ofense atât de mari pe care le-aș fi adus-o băgându-mi pula în fata lor, m-a ajutat să-mi înfrâng tentațiile. Așa se face că, în opt luni, n-am futut nimic și, destul de devreme, a trebuit să recurg la labă. A fost trist, la început, dar, cum spune Crețu, laba e tristă până-ți intri-n mână. Aș fi dus-o așa la nesfârșit dacă sejurul ar fi durat la nesfârșit. Cine știe, poate că într-o zi chiar m-aș fi îndrăgostit, chiar aș fi futut. Nu trebuie să-ți pierzi speranța nici atunci când ai în vedere posibilitățile neactualizate ale propriei ființe. În esență, am avut o viață singuratică, într-un oraș căruia cândva boema i-a făcut faima, o viață postboemă. Eram departe de Parisul lui Henry Miller. Cărui tânăr scriitor american i-ar mai trece prin cap să-și stabilească departamentul general la „Shakespeare“? Dacă Cioran ar pleca astăzi la Paris cu o bursă, ar trebui să aleagă între a scrie pentru Universitate o duzină de articole ISI, de orientare poststructuralistă, și a accepta să fie retrimis după trei luni acasă, împreună cu țiganii care împuțesc atmosfera pariziană. Rue de l’Odéon? Nici un scriitor român (dar oare numai român?) nu va mai primi vreodată din partea statului francez o locuință la o asemenea adresă. Singurii acceptați astăzi la Paris sunt medicii, dar și ei se adaptează cu foarte mare greutate. Apartenența națională este un cusur pe care

băștinașii li-l scot pe nas când le vine cheful. O prietenă medic ce trăiește la Paris mi-a mărturisit cu tristețe:

— Ori de câte ori prescriu o rețetă, mi-aduc aminte că sunt româncă.

15

De unde a început totul

La întoarcerea din Franța, Gabriela s-a scuzat prin telefon că nu mă poate aștepta la aeroport. Avea de rezolvat urgent niște sarcini de serviciu. Ajuns acasă, am constatat că frigiderul era gol. I-am reproșat înainte de culcare acest lucru, iar ea mi-a răspuns, întorcându-se pe partea cealaltă:

— Trebuia să cobori și să-ți iei ceva de la Auchan.

Relația noastră a mers înainte, după câteva mici crize de reacomodare, dar a primit o lovitură destul de grea în momentul când am decis să abandonez doctoratul. Am abandonat doctoratul? Bineînțeles. Nici în ruptul capului n-am putut să suport – deși m-am străduit – netrebniciile care se petreceau acolo. După tot ce mi se întâmplase în liceu și în facultate, eram sătul. Știu foarte bine cum funcționează o societate bazată pe relații. Doar am trăit în mediul politic, ce naiba! N-am putut însă accepta că același tip de relații funcționează și în mediul universitar. Firește, puteam să-mi imaginez că regulile sociale în universitate nu sunt deloc diferite de acelea din restul societății. Mi-am și imaginat acest lucru, doar că nu l-am putut accepta! Un profesor sprijinit de pile este orice altceva decât un profesor și mult mai rău decât un politician care face același lucru. Când unul dintre colegi, o

loază prinsă plagiind, a obținut după un concurs aranjat postul de asistent universitar, am avut o discuție lămuritoare cu rectorul, din care a reieșit că trebuia să tac (loaza era omul lui), iar el trebuia să mă scutească de banii pe care i-am primit prin POSDRU.

Am pus astfel capăt unui proiect în care investisem, dar de care, la urma urmelor, n-aveam nevoie. La ce bun să scrii o lucrare teoretică? Cu cât îmbătrânesc, am o părere tot mai proastă despre teorii. Nu aveam o părere prea bună nici înainte, dar acum mi s-a luat. Îi vezi pe acești teoreticieni peste tot, mai ales în universitate, dar și la televizor, dându-se de ceasul morții când vorbesc despre sistemul de educație, despre sistemul de sănătate și, în general, despre sisteme. Ei au întotdeauna soluții, mai ales soluții *teoretice*, *sistemice*. Când, în schimb, dai un exemplu, ceea ce ți s-a întâmplat în viață, pe care o duci acum *în cadrul sistemului*, nu sare nici unul cu sistemul lui înainte pentru a recunoaște: „Fraierule, ai dreptate!“. Ce și-or fi spunând ei? „Are el ceva, de nu-i merg lucrurile. E vinovat el de ceva.“ Zadarnic schimbi sistemul în abstract, n-are nici cea mai mică urmare în viață. În fond, problema nu e când se întâmplă ceva cu sistemul. Problema este când se întâmplă ceva *cu tine*. I-am pus Gabrielei în vedere că, după această întrerupere de sarcină – căci doctoratul este un fel de sarcină mentală –, în nici un caz nu doresc să revin în comunicarea politică, iar despre presă nici nu poate fi vorba. N-aveam nevoie de doctorat, voiam să scriu un roman. Altfel spus, nu voiam să muncesc.

Gabriela a părut să mă-nțeleagă, cel puțin în primele săptămâni. Și-a dat seama că experiența pariziană avusese asupra mea un efect dislocant destul de serios. Nu ajunsesem să depreciez Bucureștiul sau, în orice caz, Drumul Taberei pentru aspectul său demoralizant și insalubru. Firește, mi-ar fi plăcut

să locuiesc în Cartierul Latin, dar asta nu înseamnă că îmi trecea prin cap să compar Drumul Taberei cu Cartierul Latin. În ciuda unor porniri dandyste, explicabile prin apelul la o copilărie complicată, am știut dintotdeauna să mă mulțumesc și cu mai puțin. Deci nu spațiul era o problemă, deși, trebuie să recunosc, după întoarcerea din Franța n-am mai privit cartierul în care locuiam cu seninătatea, ba chiar cu simpatia cu care îl priveam înainte. O problemă a fost mai degrabă comunicarea cu ceilalți. Ceea ce mă deranjează nu e că străzile sau blocurile sunt ostentativ urâte, ci că nu există ceea ce am observat că există în Franța, și anume un număr mare de oameni civilizați, educați, o clasă de mijloc, cum se spune, și, în consecință, un mediu social în care să te simți confortabil. În ciuda progreselor evidente înregistrate în perioada postcomunistă, mediul autohton a rămas suspicios, cinic, duplicitar, aspru, uneori violent. Problema nu e așadar în primul rând arhitecturală, ci ține de educație și, evident, de ieșirea din starea de sărăcie și provizorat în care trăiesc cei mai mulți. În studenție aveam un grup foarte frumos de cinci-șase prieteni. Trei dintre ei – cei mai valoroși – au plecat, imediat după terminarea facultății, în SUA și Europa de Vest. De atunci, practic, nu mai am cu cine discuta.

Curând, am ajuns să deplâng întreaga noastră istorie, să-i condamn eșecul, singurul lucru durabil pe care l-a făcut acest popor, să iau la rând toți conducătorii, începând de la Basarabi și Mușatini și, invers față de cum procedase Eminescu, să-i desființez fără milă, cu o ură jalnică.

— Te crezi în cămașa lui Cioran, parizianule! a replicat Gabriela după ce-a ascultat opiniile mele.

Am început să râd, căci formula aceasta mi-a adus aminte de o situație asemănătoare din copilărie. Tatălui meu îi datorez lecturile foarte timpurii din Eminescu, ba chiar orientarea mea

către literatură. Seara, când venea beat de la serviciu, se așeza pe bancheta din bucătărie și începea să-i recite mamei poeziile celui pe care îl adora. Așa am ascultat prima dată *Scrisoarea III*, *De ce nu-mi vii* sau *O, rămâi*, în aburii de vin și în fumul de țigară ce ieșeau din pieptul unui părinte melancoolic. Pe mama, ființă pragmatică de voie și de nevoie, acest ritual poetico-bahic o exaspera. Odată, pe când tocmai rostea: „Iar timpul crește-n urma mea, mă-ntunec“, tata s-a trezit cu spălătorul de vase direct în gură, ceea ce l-a făcut să se ridice în picioare, să se posteze în fața oglinzii și să declame patetic:

— *Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra*?[1]

— Să mă pupi în cur, i-a răspuns mama.

Atunci, tata s-a mai uitat o dată în oglindă și a strigat:

— Sunt prea frumos!

La procesul de divorț, judecătorul a apreciat că pasiunea tatălui meu față de Eminescu e o dovadă de iresponsabilitate. Întrebată fiind ce face tata când vine beat acasă, mama a răspuns:

— Recită din Eminescu.

Solemn, judecătorul i-a dictat grefierului:

— Domnul se crede în cămașa lui Eminescu.

Nu doream să-i împărtășesc Gabrielei experiența mea din trecut, așa că i-am răspuns orgolios:

— Cioran n-a scris nici un roman. Eu voi scrie unul.

Îndârjirea mea împotriva muncii a avut, cum era de așteptat, o scadență rapidă. După o lună și jumătate acumulasem datorii la întreținere, mobilele fuseseră blocate, iar frigiderul era, ca întotdeauna, gol. Gabriela nu spunea nimic, dar venea tot mai târziu de la serviciu. Eram somat să fac ceva. Într-o dimineață, m-am trezit devreme, m-am îmbrăcat în costumul meu Armani (luat de la Apaca) și am bătut la ușa lui George Klein, rugându-l să mă reangajeze la el

în firmă. Astfel, echilibrul financiar s-a reinstalat în viața noastră. În schimb, echilibrul afectiv a fost distrus.

---

[1] „Până când, Catilina, vei mai abuza de răbdarea noastră?“ (Cicero).

16

Intervenția

Abia trezit în locuința cea nouă, m-am îmbrăcat și, fără să mai beau cafeaua, am plecat către Albert Morariu, patronul firmei concurente, la care speram să mă angajez. N-am avut niciodată o părere prea bună despre Morariu. Klein este măcar un om cultivat. Nimic din suprastructura culturală nu pare să-l fi ajuns pe fostul consultant al premierilor Tăriceanu și Boc (Klein a continuat să lucreze pentru PSD; Morariu a schimbat taberele politice fără nici un scrupul), deși are și el un doctorat în istorie. Morariu este sută la sută *business oriented*. E un individ rece, calculat, un diavol. Singura lui slăbiciune o reprezintă nevestele clienților săi politici sau comerciali. Se bârfește că le-ar fi futut pe toate. Cu ani în urmă, după ce Klein și Morariu au pus punct parteneriatului dintre ei, primul mi-a arătat o scrisoare abjectă scrisă de-al doilea, în care eram încondeiat, acuzat că, în timpul campaniei electorale pentru președinte (lucram atunci pentru Adrian Năstase), le-aș fi dezvăluit unor jurnaliști informații confidențiale despre strategia de comunicare. Bineînțeles, era o minciună, o diversiune: cel care făcea dezvăluiri era chiar Morariu. M-am făcut că uit această poveste când am intrat în biroul lui din Kiseleff, iar el a părut să fie încântat că ajunsesem la mâna lui.

Vreun sfert de oră mi-a vorbit despre un serial de pe Discovery având ca subiect al Doilea Război Mondial. Oameni ca el fac o pasiune pentru filme documentare; este tot ce pot ei să consume fără să se strice la cap. De obicei, această pasiune este asociată cu viziuni conspiraționiste legate de masoni sau de evrei și, într-adevăr, Morariu a trecut dezinvolt la înșiruirea unui număr considerabil de patroni de presă americani, toți în mod suspect evrei.

— Hai să-ți spun un banc, mi se adresă Morariu zâmbind anticipat. Ștrul și Iți̦c se întâlnesc după 20 de ani și fiecare își povestește viața. Ștrul nu se poate lăuda cu nimic, e un amărât care n-are nici măcar o dugheană. În schimb, Iți̦c este mare proprietar de ziar. „Cum se numește ziarul tău?“, îl întreabă Ștrul. „*Semit*.“ „*Semit*? Ciudat, n-am auzit de acest ziar.“ „E normal“, îi răspunde Iți̦c. „Americanii citesc de la stânga la dreapta.“

— Îl știam, am spus, văzând cum îi dispare zâmbetul, iar în loc îi apare grimasa de diavol.

— Cât vrei? m-a întrebat brusc.

— 6 000, am răspuns fără ezitare.

— Destul de mult pentru un artist ca tine. Știi, nu te înțeleg prea bine. Întotdeauna ai ținut sus și tare că banii nu te interesează, dar te bagi numai la scoruri mari.

— Chestiune de demnitate și, oricum, n-am banii tăi.

— Dar nu despre asta este vorba. Pentru mine, banii sunt un scop, recunosc. Nu și pentru tine. Totuși, dacă ai vrea să fii cu adevărat un artist, te-ai angaja la o editură, pe 2 000 de lei. Înțelegi ce vreau să spun.

— Înțeleg perfect. Toată viața mi-am dorit să am mulți bani. Cât mai mulți. Această dorință vine în contradicție cu nevoia de a fi un om cinstit, un om adevărat. N-am ajuns nici bogat, nici onest. Asta e.

— Nu prea știi ce vrei.

— Categoric. Nu știu ce vreau, dar mă pricep la scris comunicate de presă și discursuri. De asta mă aflu aici.

— Deocamdată nu avem prea mult de lucru. O să-ți dau să faci niște cercetări despre protestele anti-RMGC. Cei de la Gold Corporation sunt panicați.

— Știu deja asta. Toată lumea lucrează pentru ei, deși este inutil. Au pierdut partida.

— Au pierdut-o, n-au pierdut-o, trebuie să le luăm banii.

— Mă tem că nu banii sunt acum problema.

— Vezi, ăsta este un alt defect al tău: gândești prea mult.

— Este inevitabil să gândesc, dar nu acesta-i cel mai rău lucru, ci că este posibil să iau o atitudine.

— Intuiesc ce atitudine vei lua, de vreme ce te-ai înființat la mine ca să te angajez. Dacă ești cumva hipster, atunci ești cel mai ridicol pe care-l cunosc.

Peste câteva minute, după ce mi-am luat o cafea de la filtrul din hol, m-am instalat într-un birou mare, aproape la fel de mare ca al lui Morariu. Un birou eminamente gol: fără covor, fără tablouri, fără draperii, doar o masă și un computer. A fost cel mai scurt job al meu. A ținut nu mai mult decât un futai. Mă gândeam cu oarecare nostalgie la fostul meu loc de muncă și la colegii de-acolo, cu care m-am înțeles destul de bine (unul dintre ei m-a sunat îngrijorat cu o zi înainte ca să mă întrebe ce-am de gând să fac), când directorul a intrat și mi-a spus jenat că a intervenit ceva și trebuie să plec. Fusesem concediat.

— A sunat Klein, am încercat să ghicesc.

— Probabil că da, a spus în șoaptă directorul.

Am lovit cu pumnul în masă. Am dat atât de tare, încât am crezut că mi-am fisurat osul la încheietură. Nu ieșisem încă din clădire când i-am trimis lui Morariu un lung mesaj pe mobil, în care l-am făcut albie de porci, l-am făcut securist și, în primul

rând, sclav al lui Klein. M-a sunat imediat pentru a-mi transmite că merit tot ce mi se-ntâmplă. Așa pățești când nu ești moral.

— Uite, știi ce, Albert, i-am replicat. În gura ta, cuvântul *moral* sună ca dracu'. Nu-mi vorbi tu de moralitate. Și sugi pula!

Apoi i-am închis. Cu o seară înainte, îmi trecuse prin cap să-mi trimit CV-ul la mai multe firme, dar am prevăzut că nu avea absolut nici un sens. Eram deja blocat peste tot, osândit să mă înfund în mizerie.

17

Mama răspunde întotdeauna la telefon

Îndreptându-mă pe jos spre Victoriei, l-am sunat pe August, dar nu mi-a răspuns. Nu-mi răspunde decât atunci când crede că am nevoie de el. Acum aveam nevoie de el, dar el avea o altă părere. Am sunat-o apoi pe mama. I-am spus că am rămas fără job.

— Cum așa? Iar?

— Iar. M-au pus să fac niște lucruri pe care nu puteam să le fac. O problemă de moralitate.

— Nu mă lua cu moralitatea, te rog. N-ai terminat nici doctoratul. Ce-o să te faci?

— De fapt, nu asta e problema. I-am cerut patronului mai mulți bani și n-a vrut să-mi dea, înțelegi?

— Și acum ai rămas fără nici un ban. E mai bine așa?

— Am bani. Mi-a dat August.

— Sigur, ai și găsit soluția. Toată viața ai fost un cerșetor și un egoist. Mă mir cum de mai stă fata aia cu tine.

— Păi, m-am certat și cu ea. Nu mai locuim împreună.

— Te-ai certat. Și mie nu mi-ai spus nimic?!

— Aseară m-am certat.

— De la ce v-ați luat?

— Am prins-o cu altul.

— Ei, aș… Ce pămpălău! Ți-am spus că s-a suit în capul tău, dar n-ai vrut să m-asculți. Acum unde stai?

— Stau bine, nu-ți fă probleme. S-ar putea să vin mâine până acasă.

— Ai 40 de ani și n-ai făcut nimic. N-ai familie, n-ai casă, n-ai nimic. Îmi vine să plâng când mă gândesc la tine. Când vii acasă?

— Mâine-seară.

— Te-așteaptă mama. Ai grijă, mamă, de tine.

Partea a II-a

18

Întrebare despre iubire

După ce-am scris textul de mai sus (mi-a luat câteva zile bune s-o fac), am resimțit o stare de inutilitate, de oboseală. M-am tot întrebat: ce reprezintă pentru mine Klein sau Morariu? De ce să-i includ în scenariul vieții mele, de ce să le confer un statut? Scrisul nu explică, în fond, nimic. În loc să mă vindece, mă deprimă și mai tare. Așa că, vreo trei zile, n-am mai deschis agenda. Ce-i drept, nici nu prea știam cum să continui. Mă întrebam din nou: de ce mă voi fi apucat de scris chiar acum, când nu mi se întâmplă mai nimic? Ce să *relatezi* despre tine, dacă nu faci altceva decât să *zaci*? Am nevoie de o intrigă. OK, numai că eu tocmai m-am autoexclus din orice intrigă. Sunt o depresie suspendată în vid – acesta nu-i un subiect pentru un roman. (Dar vreau eu să scriu, de fapt, un roman?)

N-am mai ieșit nici în Centrul Vechi. După ce-am petrecut o săptămână în hărmălaia aia, mi s-a făcut scârbă. Îmi plac oamenii, totuși, nu foarte mult. Mai precis, nu rezist mult timp în mijlocul oamenilor. Vorbele lor, strigătele lor, râsetele lor (mai ales râsetele) mă aruncă într-o singurătate iritată. În ultimele zile am avut câteva atacuri de panică. Întâlnirea cu fata pe care nu trebuia s-o mai văd niciodată m-a descurajat în așa măsură, încât am abandonat orice inițiativă de a mai

seduce vreo fată. Așa că am stat în casă, am scris și am băut aproape tot whisky-ul din frigider. În timpul acesta, n-am avut chef să vorbesc cu nimeni. Am primit trei mesaje identice de la Corina (nu i-am răspuns) și un apel de la vărul meu Brian. Discuția de la ziua lui Boris l-a stimulat. A văzut că sunt deprimat și voia să-mi mai țină niște lecții, să-mi arate *unde greșesc*. Are prostul obicei de a-mi aduce aminte de lucruri din trecut, dar numai dintr-acelea care mă pun într-o lumină proastă. Nu e singurul, de altfel. Îmi scoate pe ochi toate lașitățile, toate promisiunile neținute, toate deciziile greșite, toate cuvintele prostești sau nedrepte pe care le-am rostit începând din prima copilărie și care *îl privesc direct*. Pe el, totul îl privește direct când e vorba despre mine. De unele lucruri îmi amintesc, de altele, sincer, nu. Perioadele din viață în care am stat departe unul de celălalt le umple cu alegații aiuritoare, care însă îi confirmă teoria lui despre mine. După trei beri, devine foarte coerent. Mă desființează fără milă, pretinzând că nu-i decât un prieten care-mi spune adevărul și-mi vrea binele. Toți prietenii ne vor binele, de aceea ajungem să nu-i mai putem suporta. Evident, în starea în care mă aflam, n-aveam nevoie de prieteni. De fapt, n-aveam nevoie de nimeni.

Aseară, spre miezul nopții, m-a căutat însă Gabriela pe Facebook și i-am răspuns. A trecut, cred, mai mult de o săptămână de când nu ne-am văzut. N-am anunțat-o când am plecat, dar nici ea nu m-a sunat până acum ca să mă întrebe unde sunt. Ne-am despărțit ca și cum știam amândoi că ne vom despărți. M-a întrebat mai întâi când vreau să trec pe la ea pentru a-mi lua lucrurile. Am rugat-o să le pună în valiza mea. Nu e cazul să mă grăbesc. Din banii lui August mi-am luat haine pentru cinci zile pe săptămână. Nici măcar n-am dat mult, căci, în afară de chiloți și șosete, le-am luat pe toate de la un magazin de haine second-hand.

La început, Gabriela a fost rezervată. Și-a dat seama care a fost motivul plecării mele neanunțate și credea că sunt supărat pe ea. I-am spus că *sunt* supărat pe ea, dar că asta nu schimbă cu nimic lucrurile. Am întrebat-o dacă se-nțelege bine cu bărbosul în ciocate. Mi-a răspuns că n-a mai cunoscut un asemenea specimen de bărbat. A căzut de la-nceput în pula lui, e dependentă acum de ea și altceva nu e nimic. Situația a început s-o enerveze. S-o enerveze? m-am mirat. Nu asta-și dorea? Mi-a spus că bărbosul e un ciudat. Nu-l excită desuurile, vrea s-o fută complet goală. Nu-i place să-i dea limbi, să i se sugă pula, n-o fute-n cur, n-o fute nici măcar pe la spate. Pentru el nu există conceptul de preludiu. Pur și simplu, se așază peste ea și trage la rame fără să se oprească, vreo 40 de minute, o fute de-o stinge până când se aude un râgâit puternic. Asta e tot. Într-o seară, în timp ce se uitau la un film, Gabriela și-a mângâiat fără să vrea clitorisul, iar el s-a arătat îngrozit. Pe Gabriela o uluiește că tipul n-a remarcat încă tatuajul ei de pe cur, că nu i-a spus niciodată dacă îl excită curul ei tatuat (cu un iepuraș). „Are pula mare?“, am întrebat-o. Îmi răspunde: „Măi, i-am măsurat-o (e singurul lucru pe care l-a acceptat) și are 18 centimetri. E un armăsar, mă-nțelegi?“. Mi-am dat seama că pe-a mea n-o măsurase niciodată. Nu c-ar fi fost jenată. La urma urmelor, n-o am chiar așa mică. Dar nu cred că m-a iubit suficient de mult și, în plus, ce rost are să măsori o pulă obișnuită?

Mi-a spus că i s-a făcut dor de mine (deja?), de felul în care m-am purtat cu ea. Îi admiram iepurașul, eram tandru, intram încet, știam s-o mângâi la clitoris, știam să-i excit sfârcurile etc. Trebuia să-nțeleg de la-nceput: pentru Gabriela, bărbatul ideal are pula bărbosului și tandrețea mea. Există, într-adevăr, două categorii de bărbați: perverșii și virilii. Primii sunt plini de imaginație sexuală, dar, paradoxal, mai degrabă fideli. Ultimii

preferă sexul uscat și întins, dar schimbă partenerele ca pe propriile șosete. La limită, primii intră la pârnaie pentru sex cu minore, ultimii pentru viol. Când i-am spus asta, a început să hihăiască. E clar că i-ar fi convenit o partidă în trei. Din nefericire, tipul n-avea cum să-și dorească așa ceva, iar eu... eu nici atât.

Trebuie să recunosc acum: mi-aș fi dorit să mă fi îndrăgostit cu adevărat de Gabriela. Aș fi vrut s-o iubesc ca un nebun și să-i pot ierta orice infidelitate. Sunt sigur că, dacă la mijloc ar fi fost iubirea, m-aș gândi acum să mă întorc la ea și, până la urmă, m-aș întoarce sau ea s-ar întoarce la mine. Am uita amândoi totul, ne-am căsători și chiar am face un copil. Am avea o motivație de a merge mai departe. După 40 de ani, copiii îți oferă singura motivație de a merge mai departe. Mi-aș fi dorit să fi fost îndrăgostit de ea, dar adevărul este că n-am fost. Relația noastră s-a născut din plictiseala de a fi singuri, pe care o simțeam amândoi când ne-am cunoscut, și a sfârșit în plictiseala de a mai fi împreună, pe care o simțim acum, chiar și după ce ne-am despărțit. Așa se explică de ce, în loc să fiu afectat de despărțire sau de faptul că m-a înșelat, mă chinuiesc, gândindu-mă la fata pe care nu trebuia s-o mai văd niciodată. Nici de ea nu sunt îndrăgostit, dar cel puțin îmi doresc s-o fut.

Mi-am mai turnat un pahar și-am deschis pentru prima dată televizorul. Am dat peste un talk-show despre protestele anti-RMGC, dar n-am rezistat să-l urmăresc. Pe un alt canal era un film porno, un sex în grup de-a dreptul dezgustător. Am închis televizorul. Apropiindu-mă de fereastră, m-am uitat o vreme la lună. Era singură ca și mine. M-am întrebat: am iubit eu vreodată? O întrebare lipsită de sens (toate întrebările capitale sunt lipsite de sens, au dreptate idioții de pozitiviști logici), dar trebuia să răspund: nu, n-am iubit niciodată. E-adevărat, niciodată nu mi-am sacrificat timpul și energia pentru o mare

iubire. Mama, care mă cunoaște ca nimeni altcineva, are dreptate: sunt prea egoist pentru așa ceva. Acum vreo 11 sau 12 ani (eram încă jurnalist), m-am îndrăgostit nebunește de-o fată, o colegă de serviciu. Era foarte frumoasă, inteligentă și veselă, adică tot ce-și poate dori un bărbat de la o femeie. Am avut cu ea câteva întâlniri pe care nu le voi uita niciodată. Pe una dintre ele am imortalizat-o într-un reportaj. L-am publicat chiar a doua zi, în ziarul la care lucram amândoi. În mijlocul tuturor evenimentelor importante era și al meu: evenimentul iubirii mele. Dacă îmi reproșez ceva în viață este că – atunci, chiar atunci – n-am făcut totul pentru această iubire, n-am știut s-o păstrez. Sigur, viața lângă o femeie atât de interesantă (era, într-adevăr, o femeie foarte interesantă) n-ar fi fost ușoară. Sunt convins că m-aș fi confruntat cu cele mai dificile situații. Dar ar fi meritat. Sunt convins că ar fi meritat, iar astăzi acea iubire m-ar fi salvat de marasmul interior, m-ar fi ajutat să merg mai departe.

Mi-a trecut prin minte – nu mă mai gândisem la asta de la 20 de ani – să mă retrag la o mănăstire. Așa aș putea s-o termin definitiv cu intriga… La mănăstire? Exclus. N-aș alege viața monahală, fie și numai pentru că acolo nu l-aș putea citi pe Baudelaire. Apoi mi-a venit pe limbă un vers din Eminescu, „Lună, tu, stăpâna mării…“, și mi-am amintit de acel simbol revelat la mare, chiar înainte s-o cunosc pe X…

19

Simbolul

Dâra de nisip fierbinte era o masă erogenă de corpuri excitate de soare. De undeva de foarte sus, un privitor ar fi crezut că asistă la una dintre cele mai glorioase orgii. Cred că nici nu ar fi greșit prea mult. La nivelul solului, devenise aproape vizibilă rețeaua de flirturi și priviri lascive, gata să explodeze. Aici, un bikini prea subțire oferea vederii unui bătrân pervers niște labii generoase; acolo, ochii unui grup compact de adolescente stăteau fixați, ca de un *axis mundi*, pe un penis în semierecție. Mai încolo, o mulatră își expunea sânii perfecți, înconjurată ca spițele unei roți de cearșafuri cu bărbați amorțiți de plăcere. Un prosop se străduia să-i ascundă pe doi inși care încercau să se acupleze. Oftaturi orgasmice se auzeau în pauzele dintre melodii. Familiile realizau că se află în paradisul infidelității: nimeni nu mai era cu nimeni și toată lumea era cu toată lumea. A face plajă este preludiul îndelungat al unui sex în grup.

Mi-am săpat cu mâinile o groapă foarte aproape de mal și m-am așezat acolo, cu fața la mare. Stăteam ca-ntr-o grotă, ca-ntr-un mormânt, ca pe fundul unei corăbii scufundate. Mă aflam doar pe un mal unde corăbii antice debarcaseră pentru a stabili aici o colonie. Apa era atât de importantă pentru acești

corăbieri curajoși, încât unul dintre ei a tras concluzia că *totul este apă*.

Tot mai departe cu gândul de marele animal sexual de pe plajă, priveam orizontul apei, iar ochii se răsuciseră către înlăuntrul meu. De când ajunsesem, mă obseda o viziune stranie: simțeam că mă aflu dinaintea unei revelații. În străfundurile noastre se ascunde ca un simbol desenul femeii iubite. A-l reproduce în viață înseamnă a descoperi cifrul propriei noastre ființe. De regulă, asta se întâmplă prea târziu sau niciodată. Numai un imens noroc face să găsim la timp corespondentul acestui desen în realitate, iar atunci totul se clarifică pentru noi. Căci înțelegerea unui simbol face transparentă logica de cristalizare a ființei noastre în întregime. A-ți trăi marea iubire înseamnă a-ți deveni transparent ție însuți.

Am stat acolo mai bine de două ore, într-o meditație grandioasă asupra curbelor destinului, a felului în care ar trebui să acționez pentru a-mi putea împlini dorințele cele mai intime. Eram cufundat, ca-ntr-un fel de transă budistă, în propria karma, fiind decis să mă eliberez de ea chiar atunci. În fața mea, un surfer experimentat reușea să se țină pe val până în ultima clipă și apoi să se urce pe altul, iar atunci când cădea, rămânea la fund multă vreme, băgând panica în cei care-l priviseră cu admirație. Melancolia care mă cuprinse gândindu-mi viața în întregime a fost neașteptat întețită de Leonard Cohen, care se auzea din boxele unei terase apropiate de plajă:

„Your story was so long,
The plot was so intense,
It took you years to cross
The lines of self-defense“.

Când m-am întors, plaja era aproape goală. Plecaseră toți să

se îmbuibe prin restaurantele din sat și apoi să facă sex fiecare în camera lui, fiecare cu partenerul lui, iar cei mai mulți singuri. Briza se înfoiase și pescărușii croncăneau mai ascuțit, ca înaintea unei furtuni. Cerul se ținea însă senin, nici un nor nu anticipa profețiile lor. Soarele cobora peste sat, grăbindu-se parcă să adoarmă într-una dintre mulțimile de cămăruțe din Vama Veche. Peste împărăția mării urma să se înstăpânească luna.

20

Căutarea libertății

Bineînțeles, n-am rezistat prea mult timp singur. Dacă stau prea mult singur, mă iau atacurile de panică. Încep să mă gândesc la trecutul meu, mă-ngrop în el ca-ntr-un sac fără fund. Încerc să-mi înțeleg viața, să mă obiectivez. Vreau să găsesc o formulă care să mă satisfacă, dar de fiecare dată rămâne *un rest*, ceva care nu intră în formulă. Atunci o iau de la capăt, caut o altă rezolvare, o altă dialectică, o altă formulă și așa mai departe. Care este, în cele din urmă, soluția? Cum este posibil să scrii în aceste condiții? Și ce rost are să expui, să explici această soluție, dacă oricum nu crezi în ea? Câtă vreme nu-ți poți înțelege viața, n-ar trebui să scrii nimic. Pe de altă parte, de-aia scrii: ca să-ți înțelegi viața. Scrii și vezi după aceea ce-a ieșit.

Mă aflam în bucătărie, ținându-i lui B.B., așezat pe masă, o lecție despre viață („mi-ar trebui și mie niște țepi ca ai tăi“, i-am spus), când Crețu m-a sunat, somându-mă să ies din casă.

— E mai bine să bei în oraș decât să bei acasă, mi-a spus. Nuanțele depresiei…

Ne-am întâlnit în Centrul Vechi, la restaurantul nostru de pe Covaci. Înainte de asta, însă, mi-a fost dat să particip la un accident bizar. Eram pe o străduță apropiată de Batiștei, când un porc imens, care-și făcuse loc cu râtul prin gardul de sârmă

al unei curți, m-a izbit în plin. Nu apucasem să mă ridic, fiind mai mult speriat decât accidentat, când am auzit o bușitură groaznică. Porcul ajunsese în stradă și fusese izbit mortal de un 4×4. Murise imediat după ce-și câștigase libertatea (n-avea de unde să știe că este lipsit de șansă). De la volan a coborât o blondă temătoare, între 30 și 40 de ani, îmbrăcată cu un *deux pieces* de culoare roșie. Apropiindu-se de porcul prăbușit la câțiva metri de mașină, s-a holbat la ochii de o fixitate perplexă ai victimei și apoi a rostit, punându-și o mână la gură:

— Ce să-ți fac? Ai circulat neregulamentar, dragule.

În jurul porcului se adunau curioase tot mai multe persoane. Printre hohote și glume nesărate, cineva a făcut remarca:

— Porcul este de vină.

Cum nu era cazul să dau tocmai eu declarații în calitate de martor, m-am grăbit spre centru, fiind foarte atent ca nu cumva, dinspre gardurile caselor, să mai dea pe-afară vreun animal. M-am întrebat dacă nu cumva curioșii s-au gândit să-l tranșeze în grabă. La urma urmelor, ce altceva ai putea să faci cu un porc mort? E-adevărat, această întâmplare ar putea trezi nedumerire. De obicei, porcii sunt omorâți prin decapitare, nu în accidente de circulație. Totuși, nedumerirea nu durează. Un porc mort e un porc mort și trebuie să fie tranșat.

21

Teorii literare

În restaurantul nefiresc de gol se auzea Nick Cave, cu *Do You Love Me*. I-am spus lui Crețu că am agățat-o pe una, o bursieră, care însă nu vrea să se fută cu mine pentru că sunt român.

— O tâmpenie, o ciudățenie tâmpită, care mi-a pus capac, în loc să mă facă să râd, i-am spus.

— Nu mă miră. Fetițele astea sunt niște descreierate. Cum dau de-o pulă străină, cum s-a dus dracului patriotismul. De fapt, nu-i obligatoriu să și-o pună. Este de-ajuns să-și miște puțin curul mai la miazănoapte, să-și probeze tocurile pe podeaua Palatului Schönbrunn sau să se holbeze la fanteziile lui Gaudí, ca să ajungă la concluzia că pulele compatrioate s-au reificat: nu-s ele de fofoloanca lor gingașă.

— Dacă-ai ști cât de bună e! Mi-a rămas pe creier!

— Căcat. Eu ți-am mai spus: faci o mare greșeală că-ți pierzi timpul încercând să pui mâna pe-o trufanda. Fete de 20 de ani? Mă lași… Cele mai multe nu se vor fute, chiar dacă ar vrea, din pură prejudecată. Orice-ai face, se uită la tine ca la un boșorog. Să admitem totuși că ai pune mâna pe una: la ce ți-ar folosi? Vrei să te-ntoarcă pe dos cu pizda ei și-apoi să fie nevoie de doi-trei ani ca să-ți revii moral? La 40 de ani, ai timp de pierdut cu

ea? Aș înțelege dacă te-ai băga la una de 35. De 32. Hai, de 30. Cel puțin, ai ce să vorbești cu ea. Dar să alergi ca un nebun după dragostea unei nimfete trecute mi se pare curată nebunie.

— Asta dacă poți să te abții…

— Poți! Uită-te la mine! Am abandonat deja această cale, care nu mă ducea decât la ruină sufletească și financiară. De câte studente nu m-am îndrăgostit când eram profesor! Am împărțit cu mai toți colegii mei, cu decanul, ba și cu rectorul aceleași fete. Dacă nu cumva lucrurile stau mai degrabă invers: ele ne-au ales pe noi. Oficial, însă, noi conduceam ostilitățile și am supt literalmente de la aceiași sâni. Lucrurile au fost în regulă până pe la 35 de ani, dar, cu fiecare semestru care trecea, simțeam că pierd iremediabil teren. De vreo două ori era s-o-ncurc. Am avut noroc că putorilor le-a fost frică să mărturisească. Mă îndrăgosteam de câte una și eram nefericit, căci știam că, orice-aș face, nu-mi va aparține. Puteam s-o fut cel mult, dar nu va fi a mea niciodată. Uneori, cred că acesta este adevăratul motiv pentru care am ieșit din învățământ.

— De acord, dar cel puțin fetițele astea te revigorează un pic. Când ești îndrăgostit, vezi lumea cu alți ochi, nu-i așa? O dată la trei-patru ani, ai nevoie să te uiți la lună sau la frunzele copacilor cu ochii unui îndrăgostit. Altfel, mori.

— Până la o vârstă, da. După aceea, îndrăgostirea devine un viciu, căci nu-și mai are originea în dorința de reciprocitate, ci se caracterizează prin unilateralitatea iluziei. Te îndrăgostești, dar știi de la început că singurul care iubește ești tu.

— Mda, m-ai convins. Cine știe, poate că a venit momentul ăsta și pentru mine. De fapt, ca să fiu sincer, în ultimele zile, numai la asta mă gândesc, ba chiar am început să pun totul pe hârtie. Inițial, am vrut să scriu un fel de jurnal autodenigrator. Să vorbesc despre mine în mod frontal, ca în fața unui perete gol. Fără înfloriturі, fără ipocrizii de doi bani. Să-mi dezvălui

inima așa cum e. Am vrut să scriu despre romantismele și neputințele mele. Poate și despre ale tale…

— Poți să scrii ce vrei despre mine. N-o să intereseze pe nimeni viața mea, nici măcar pe nevastă-mea.

— N-ai de unde să știi. Poate că vor fi interesate fostele tale studente.

— Hai că-mi placi!

— Oricum ar fi, până la 40 de ani am trăit lucruri relevante, care ar merita să fie povestite.

— Să fie povestite? De ce? Mai bine ar fi uitate. Tot ce-am trăit mai important în viață frizează nebunia, aberația sau viciul. Sunt lucruri pe care nu le pot povesti. Întâmplări, gânduri atât de personale, încât ceilalți nu le-ar înțelege. Punându-le pe hârtie, aș ajunge să-mi fie rușine de mine însumi, chiar mai mult, să nu mai știu cine sunt. La baza ființei, a intimității noastre profunde se află ceva aberant, bizar, de care este bine să nu ne atingem niciodată. Nu în ultimul rând, te întreb: câte parale face o viață?

— Habar n-am. În Franța, de exemplu, toată lumea scrie autobiografii. Nu trebuie să fii un star, ci să ai o viață, un eu. La români, respingerea genului este atitudinea generală atât în rândul criticilor, cât și al publicului. Individul care-și mărturisește turpitudinile este disprețuit ca fiind cel care insistă într-o afacere neprofitabilă sau ilegală. Am renunțat însă la autobiografie, și asta dintr-un motiv foarte important. Când te apropii de 40 de ani, îți vine tot mai greu să vorbești despre tine. Nu că ți-ai pierdut candoarea de la 20 de ani, dar chiar iluzia de-a avea un eu dispare pentru totdeauna. Despre cine să mai vorbești atunci? Acesta să fie oare motivul pentru care maeștrii scrierii de sine, Pascal și Kierkegaard, au murit la 39, respectiv 40 de ani?

— Păi, da, ca să nu se piardă în angoasele personale,

trebuiau să scrie romane. Ironia romanului i-ar fi putut ajuta să-și supraviețuiască.

— Dacă treceau de 40 de ani, n-aveau încotro. Tânăr, ești mai mult sincer decât ironic. Ironia, adică ficțiunea ironică despre care vorbești, este calea de ieșire din *impasul sincerității*, în care ajungi inevitabil, la un moment dat, oricât ai fi de onest (iar Kierkegaard și Pascal au fost dintre cei mai onești). De fapt, sinceritatea nu există decât atunci când avem motive să credem în ea. Iar motive nu prea avem.

În restaurant a intrat o nebună desuetă (ai fi zis că desuetudinea este chiar cauza nebuniei ei), foarte tânără, cu un păr blond, lung și o privire pătrunzătoare. Era îmbrăcată într-o rochie azurie, de catifea, iar în păr avea un trandafir roșu. S-a apropiat de masa noastră și a început să rostească vorbe de neînțeles, ceva despre un război. Era palidă. O fantomă. Chelnerița s-a apropiat de ea și a lua-o de braț, apoi a împins-o – ieșire de pe scena iluzorie – către o ușă din spate. Fantoma nu s-a împotrivit.

O vreme, am tăcut amândoi, fumând țigară de la țigară ca niște pungași și ascultând o piesă melancolică de Chinawoman, *Blue Eyes Unchanged*. Apoi, Crețu a continuat:

— După cum știi, sunt absolvent de Litere. Cursurile de teorie literară au fost o teroare pentru mine. Să citești un roman în calitate de expert, să-ți pui ochelari de lingvist sau de naratolog, nu există nimic care să-mi displacă mai mult. Vreau să citesc ca un diletant, identificându-mă cu personajele. În facultate, am preferat gramatica literaturii tocmai din acest motiv. Recunosc totuși că, pentru a scrie un roman, trebuie să ai cunoștințe măcar minimale de artă narativă.

— De ce vrei să fii rău cu mine? Mă piș pe arta narativă. Importantă este concentrarea de adevăruri pe centimetru pătrat de pagină. Nu vreau s-o lungesc. Voi scrie o carte scurtă,

ce crezi? O carte ca un *joint* sau ca un cocteil Molotov, cum vrei. Toate cărțile adevărate sunt scurte și intense.

— Faci ce vrei, dar te previn: adevărul nu-i o publicitate prea bună.

— Cu publicitatea mă ocup. Sau, mai exact, mă ocupam.

Crețu a făcut comandă pentru un alt rând de whisky și și-a aprins o țigară. Insistențele mele îl enervau.

— După părerea mea, ar fi fost mai bine dacă duceai la capăt doctoratul. Dispuneai de un scut de legitimitate, în spatele căruia te puteai apăra. Astăzi poate ai fi fost mai încrezător și te apucai să faci un studiu. Nu scrii romane decât atunci când îți pierzi încrederea în tine însuți, mai exact, în forța speculativă a propriei minți. Dar, apropo, despre ce vrei să scrii?

— Ți-am spus: despre iubirile mele trecute și prezente, așa cum au fost sau sunt. Despre felul în care mi-am investit de-a lungul timpului sentimentele și despre tot ce-a rezultat de-aici. E vorba despre un *pattern* pe care îl repet la nesfârșit. Nu doar eu fac asta. Toți o fac și reprezintă una dintre cele mai importante surse de nefericire. Ceea ce este necesar – adică repetiția aceleiași formule în relațiile sentimentale – reprezintă sursa principală de nefericire. Mai vreau să scriu despre individul condamnat la muncă, disperat că trebuie să muncească, disperat că și-ar putea pierde jobul. Da, acesta e un alt subiect. M-am gândit la el de mii de ori. Cariera este drumul cel mai sigur către nebunie. Cu fiecare job în care intru, mă afund mai tare. Cu fiecare job din care plec, mă afund mai tare. Tot răul a început în ziua în care m-am dus pentru prima dată la muncă. Am fost atunci pe deplin conștient (dar la ce ajută conștiința?) că, nu din cauza jobului insignifiant, ci a timpului pe care urmează să-l pierd, indiferent ce-aș face, destinul va lucra împotriva mea. Astăzi îmi dau seama c-am avut dreptate. Sunt ani – chiar de la-nceput, probabil – de când nu mai cred că

viața are valoarea pe care i-o dă un scop superior, că trebuie să trăiesc și că voi trăi cu necesitate, pentru că așa mi-a fost scris, că tot ceea ce se-ntâmplă face parte dintr-un scenariu predeterminat, că este o încercare cu o semnificație unică și profundă. Ce semnificație poate să aibă producerea pe scară industrială a unor texte de PR? Zece mii de semne pe zi destinate sistemului pentru șase mii de lei pe lună destinate mie. Aceasta este semnificația și nu poate fi alta. Ceea ce mă mai sustrage întâmplătorului în care am căzut este numai uitarea.

— Uitarea, adică încă un whisky.

Chelnerița tocmai punea paharele pe masă.

— De acord. Dacă ai decis să trăiești în România, înseamnă că știi care sunt cele două căi de urmat: să furi și să fuți sau să te-apuci de băut ca să uiți că trăiești în România. Să scrii o carte nu poate fi, în orice caz, o alegere realistă. O carte mai mult încurcă. Chiar la asta mă gândeam în timp ce vorbeai. Îl vezi pe tipul acela care stă singur la masă? Am colaborat cu el într-un proiect al Ministerului. Cu câțiva ani în urmă, a publicat două cărți de fragmente cam disperate, în genul lui Cioran. Și el e comunicator politic, s-ar putea să-l cunoști. E foarte *băgat*, lucrează pentru toate partidele. A dat de bani și, bineînțeles, s-a lăsat de scris.

— Îl știu.

— Ceea ce mi se pare amuzant este că, de fiecare dată când mai primește un contract de la Guvern, un cont dolofan de care să se ocupe, site-urile antiguvernamentale publică în bătaie de joc citate din cărțile lui. Un panseu mi-a plăcut în mod special. Citez din memorie: „Adevărata viață nu se află în ceea ce trăim, ci în ceea ce scriem“. Trimitere literară fină la Proust, mi se pare. Uitându-te însă la el, îți dai seama că s-a schimbat, într-adevăr, i-a reușit ceea ce și-a propus, doar că *în sens invers*.

Ironia sorții! Așa se face că nici nu mai vrea să audă de cărțile pe care le-a scris, ba chiar ar fi negat că le-ar fi scris el.

— Asta înseamnă că l-a întrecut pe Cioran, care obișnuia să-și renege cărțile, dar nu i-ar fi trecut prin cap să spună că nu el le-a scris.

— Corect, dar lasă-mă să-mi duc ideea până la capăt. Să recunoaștem, un job te-ajută să trăiești, pe când o carte… A scrie un roman corespunde poate unei nevoi interioare, înțeleg acest lucru. În publicarea lui acționează însă o iluzie. Să presupunem că ai nevoie de doi ani pentru a scrie un roman bun. Te cunosc destul de bine, fără o mie de euro pe lună nu te descurci. Dacă romanul tău va avea prețul de 20 de lei, din care ar urma să încasezi, conform contractului de drepturi de autor, doi lei, îți vei acoperi cheltuielile după vânzarea a aproximativ 50 000 de exemplare. Să presupunem mai departe că reușești să publici la una dintre editurile importante, care dispune de un sistem de promovare și de vânzare profesionist. Cele mai bune tiraje ale acestor edituri nu depășesc, în majoritatea cazurilor, 10 000 de exemplare (deși o asemenea cifră e cu totul improbabilă), și asta numai pentru autorii consacrați. Pentru tine, să fim serioși: e previzibil că tirajul va fi de 500 de exemplare. Știu, îți faci speranțe că vei încasa un premiu literar și că vei fi tradus apoi în engleză și în franceză. Te întreb: cine va citi o carte tradusă *din limba română*? Îți spun eu: nimeni sau aproape nimeni. Sistemul internațional de promovare îi privilegiază pe autorii din *mainstream*, cei care trăiesc la New York, Paris sau Londra. Competiția e foarte dură. În malaxorul editorial occidental, o carte venită din Est n-are nici o șansă. Nu este exclus să mai încasezi ceva din fondurile ICR sau din fonduri europene, cu care editurile obișnuiesc să facă traduceri. Poate vei lua ceva și din vânzările în afară, unde prețul cărții este oricum mai mare. Recunoaște însă că este prea puțin și că

nu merită osteneala. La sfârșitul acestui demers îți va pieri tot cheful de a mai scrie, nu spun o carte, dar nici măcar o frază.

Partea a III-a

22

Flirt

În ziua în care Morariu m-a dat afară, băusem îngrozitor de mult. Am și vomitat de vreo două ori. M-am chinuit să adorm. După câteva ore, m-am trezit epuizat. În Gara de Nord deja mă simțeam mai bine, după un atac de panică dublat de o criză de nervi pe care le-am avut înainte de plecare. Cum m-am ridicat din pat, totul a devenit imposibil, chiar și să mă plimb prin casă. Fotoliile, mobila, covorul mă împiedicau să respir și am ieșit repede în stradă, în speranța că-mi voi reveni. Imediat ce-mi propun să plec din București, Universul se răstoarnă peste mine, mă înghite la kilometri sub pământ, ca pe o piatră deloc prețioasă. Peronul, cu liniile sale de tren, care duc *undeva*, îmi deschide cel puțin o perspectivă, oricât de materială. El îmi arată că lucrurile sunt posibile.

Mi-a trecut prin minte să nu mai plec la Suceava, ci undeva pe Valea Oltului. Mă și vedeam stând singur într-o cameră bine încălzită dintr-o cabană înconjurată de munți, intrând în acel *mood* al autoizolării care mi-ar fi făcut atât de bine. Aveam nevoie să mă-ndepărtez, să fiu absolut singur, ca să-mi pot da seama unde mă aflu. Apoi, m-am gândit să iau iarăși trenul către Constanța, spre mare, spre valurile mării. Am ajuns însă în fața ghișeului și am cerut automat un bilet pentru Suceava.

În zece minute mă aflam într-un vagon aproape vechi, la numărul 40 (când faci 40 de ani, cifra te urmărește: ieri, am numărat cercurile desenate pe covorul din living și erau tot 40!), în fața unei studente. Purta pantaloni negri, mulați și un tricou roșu. Baretele sutienului alb se vedeau pe lângă gât. Era tunsă cu breton. Ce noroc! mi-am spus. De când călătoresc cu trenul, este pentru prima dată când în fața mea nu se așază o babă care pute a brânză de oaie.

La început, am încercat să citesc. Îmi luasem de la librăria gării *Știința voioasă*. Mi-era însă imposibil să mă concentrez și am renunțat curând, preferând să mă uit pe fereastră. Studenta părea complet dezinteresată de mine. Goethe spune că la un curcubeu care stă un sfert de oră pe cer nu se mai uită nimeni. Dar cine se mai uită la cineva care-i în viață de 40 sau de numai 30 de ani? M-a surprins trăgând cu coada ochiului la cracii ei. M-am făcut că n-am observat-o. Ce altceva puteam să fac? Să mă simt jenat? Apoi, mi-am pus muzică. Am căutat pe YouTube „top muzică pop 2013“ și am dat căștile la maximum. Eram un bunic ce asculta Ina. M-am repliat totuși repede, cu *A V-a* de Mahler, primind din partea ei parcă ceva mai mult respect. Astfel, a trecut vreo oră fără să ne spunem nimic. Începusem să-mi pierd răbdarea. Prilejul mi-a fost oferit totuși, la un moment dat. Ca la un număr de iluzionism, dintr-o geantă mică și urâtă de nailon negru, a scos un ditamai *Cosmopolitan*. Din cauza acestei reviste m-am despărțit de una dintre fostele mele prietene. Periodic, îmi ținea câte o predică: cum să fii tandru cu o femeie, care e diferența dintre orgasmul clitoridian și orgasmul vaginal, zece lucruri pe care nu trebuie să i le spui niciodată iubitului când te întorci seara de la un party etc. Mi-am pierdut zile din viață discutând pe aceste teme cretine, mai întâi dându-mi silința, apoi cu tot mai multă exasperare. Într-o zi, am văzut pe masa din sufragerie un număr din

Cosmopolitan, având ca semn de carte o perie de păr la un articol cu titlul „Cum să-ți înșeli iubitul fără să afle?“. Primul lucru pe care l-am făcut a fost, evident, să-mi strâng bagajele. De atunci, n-am putut să mai deschid nici o revistă pentru femei (nu că aș fi făcut asta înainte). Fata a luat revista în mâini și a început s-o frunzărească. Era atrasă mult, foarte mult de fotografii. Le analiza cu atenție, se uita la ele cu duioșie, apoi făcea câte-un comentariu, ca pentru sine:

— Ia te uită ce sandale! Păcat că nu prea ai unde să le porți.

Mi-am luat inima-n dinți și-am întrebat-o:

— Crezi că în revista asta găsești ceva interesant?

— Vai, dar îmi place, mi-a răspuns. Nu pierd nici un număr.

— Și ce anume îți place?

— Îmi place *tot*.

Adică „Ce treabă ai tu, boule?“. M-am ridicat și m-am îndreptat spre WC, să fumez o țigară. Până la Bacău, din „dumneavoastră“ nu m-a scos. Am întrebat-o dacă a citit ceva de Bacovia (patronul spiritual al orașului ei) și am fost surprins s-o aud recitându-mi școlărește o strofă din *Plumb*:

„Dormeau adânc sicriele de plumb,
Și flori de plumb și funerar vestmânt –
Stam singur în cavou… și era vânt…
Și scârțâiau coroanele de plumb“.

„Singur în cavou“ mă simțeam eu însumi, chiar atunci. Fusesem complet desexualizat. Cu fiecare minut care trecea, în viteza trenului, deveneam mai bătrân. Ajunsesem deja la 180 de ani, îmi căzuseră de mult părul din cap și dinții, eram o fantomă cu urechi lungi, o fantomă demodată, ridicolă. Totul în jurul meu părea uzat, ca și mine. Mă simțeam stânjenit că oboseala pânzei care acoperea scaunele jignea pielea proaspătă a acestui cur. Văzându-l cum dispare pe peronul gării, mi-am

revenit însă brusc, ca dintr-o vrajă. Mi-am privit chipul oglindit în fereastră: orice s-ar spune, nu eram totuși un bătrân.

23

Stări de spirit

Am încercat din nou să citesc, fără succes, apoi mi-am pus *Blade Runner*. În spatele meu se afla o babă care se uita în ecranul mobilului ca la Diavol, așteptând înfrigurată să vadă cum ies din el călărețiii Apocalipsei. M-am plictisit însă repede de film și am început să mă uit din nou pe fereastră. După ce am trecut de Bacău, am început să simt apropierea Sucevei. Acum zece ani, călătoriile cu trenul erau îngrozitoare. Chiar înainte de Crăciun, am prins un tren atât de aglomerat, încât am fost nevoit să mă baricadez în WC. Era plin de rahat și pișat, dar tot mă simțeam mai bine decât în haosul de pe hol. În noaptea aceea, nimeni n-a putut să-și facă nevoile, căci stăteam în WC ca un rege. Strigau, băteau cu pumnul în ușă. Eu, nimic. Asta înseamnă să rămâi ferm pe poziție. Eram în rahat, în pișat, dar mă simțeam un privilegiat. Când am ajuns acasă, mama m-a așteptat cu un platou de pârjoale. Le-am mâncat pe toate și m-am culcat într-un așternut alb, apretat. A fost cel mai bun somn pe care l-am avut vreodată.

Am trecut pe lângă o vegetație ciudată, galbenă. Cerul era aproape negru. Se forma un contrast interesant, așa că am făcut o fotografie cu mobilul, care are o cameră de 5 megapixeli. De la o vreme, fotografiez tot ce mă impresionează. E un fel de

activitate la care am ajuns să țin aproape la fel de mult ca la ceea ce scriu, uneori chiar mai mult. Spre deosebire de scris, fotografierea nu presupune cine știe ce efort, în timp ce rezultatul poate să mă emoționeze mai mult decât o descriere detaliată. La 20 de ani, disprețuiam fotografia și uram să fiu fotografiat. Mă pasiona Eternitatea. La 40, această activitate îmi pare foarte potrivită. Am în mobil un folder cu câteva sute de *selfie*-uri, în care, ce-i drept, nu mă recunosc, dar recunosc măcar anumite stări de spirit prin care am trecut. Încerc încă să-mi regăsesc identitatea (care este Eternitatea *mea*), dar s-ar putea ca tocmai asta să fiu eu, nimic altceva: o succesiune de stări de spirit. De fapt, sunt aproape consolat cu această viziune nouă, sunt gata să renunț la idealurile prea exigente ale tinereții mele. După ce am fotografiat-o pe baba din spatele meu (un alt folder este dedicat portretelor de necunoscuți), am încercat să adorm și chiar am ațipit. Când am deschis ochii, treceam în viteză pe lângă Strada Gării din Pașcani, unde încă se mai află casa în care au trăit bunicii mei dinspre mamă și unde îmi petreceam vacanțele de vară. Se afla într-o stare jalnică. Noii proprietari nu investiseră nici un leu în refacerea ei. Ca și cum casa mi-ar fi aparținut, am fost răscolit. Iată cum arată trecutul meu, mi-am spus. Dar orice trecut cred că arată la fel.

24

Marea familie

În gara din Burdujeni m-a așteptat tata, sprijinindu-se în bastonul lui negru, din lemn. Pe când avea 40 de ani, i s-a părut că zboară în timp ce, cu un pahar de vin în mână, privea răsăritul de pe terasa casei unui prieten. Fosta vedetă a echipei de fotbal a Sucevei din anii ’70 s-a ales atunci cu o fractură de coloană. Câțiva ani, n-a putut să meargă. Dacă acum poate este pentru că a continuat să viseze.

— Visez că, într-o zi, voi trage un șut în minge, mi-a spus mai demult.

Ne-am îmbrățișat. Mirosea a transpirație, un miros pe care îl știu dintotdeauna și care, de fiecare dată, mă face să mă simt în siguranță. La urma urmelor, nici nu contează dacă ceva este real sau nu. Important este să ne confere iluzia care ne împinge înainte. După transpirația lui, mi-am dat seama că am ajuns acasă.

„Acasă“, ce cuvânt complicat! Am plecat din Suceava acum mai bine de 20 de ani. Mă sufocam. Pe o lungime de stradă de 500 de metri trebuia să spun „Săru’ mâna“ tuturor femeilor pe lângă care treceam, căci le cunoșteam pe toate și ele mă cunoșteau pe mine. Dar ce spun eu: știau în detaliu toată încrengătura și istoria familiei mele, adevăratele cauze ale

divorțului părinților mei, escapadele unchiului și scenele mătușii. De aceea, când mă plimbam pe stradă, nu eu mă plimbam, ci toată familia mea era împreună cu mine. Îmi stăteau toți membrii săi pe spate, călare unul peste celălalt, ca acrobații de la circ. Căram pe umeri ca pe un pietroi această mare familie și nu e de mirare că, încă din adolescență, mergeam cocoșat. Mă enerva, la urbea mea, habotnicia și vulgaritatea oamenilor, predilecția lor vicioasă pentru bârfa groasă, absența oricăror preocupări mai înalte, mândria de sine nejustificată, moravurile aproape țărănești, gusturile îndoielnice. La 18 ani, deja nu mai suportam: voiam să trăiesc într-un oraș mare, în care să nu mă cunoască nimeni și unde să pot face tot ceea ce vreau.

După terminarea facultății, când m-am stabilit în București, am revenit tot mai rar acasă. Câțiva ani, pur și simplu am uitat că există pe hartă acest oraș. Trecerea timpului – căci timpul merge înapoi, nu înainte, așa cum scriu acest jurnal –, ca și reîntoarcerea mamei mele la Suceava, după o încercare eșuată de-a se adapta în Capitală, m-au readus în orașul nașterii mele, al copilăriei mele și, așa cum trebuia să recunosc, în perioada cea mai fericită a vieții mele. Anii de după Revoluție l-au schimbat foarte mult, l-au făcut de nerecunoscut. Practic, aproape nici unul dintre reperele de odinioară – o cofetărie, un cinematograf, un copac – nu mai exista. Mă aflam – ciudat! – într-un oraș străin, prin care însă puteam să merg cu ochii închiși, fără să mă rătăcesc. Ca să mă reobișnuiesc, mă plimbam îndelung pe străzile de altădată, fără ca nimeni să știe cine sunt și dorindu-mi să dau peste vreun amic, peste vreo fostă iubită, peste vreo femeie căreia altădată trebuia să-i spun „Săru' mâna“. Erau însă pe străzi alți oameni, iar fețele care mi se păreau cunoscute arătau îmbătrânite și uitate.

25

Despre divorț

Când am intrat în casă, mama mi-a reproșat că n-aveam cămașă pe sub pulover și că sunt nebărbierit. I-am spus că nu se mai poartă cămașă pe sub pulover, dar n-am reușit s-o conving. A rămas cu moda în anii ’70 și nici nu concepea că ar trebui să se schimbe ceva.

— Pe vremea mea, nu era nimeni la modă, mi-a spus. Oamenii se îmbrăcau cu ce aveau. Mai toți arătau decent, nu ca astăzi.

— Pe vremea ta, exista o modă, bineînțeles. Este chiar moda care ție ți se pare un etalon. Numai că lucrurile se schimbă. Oricum, eu nu-mi iau neapărat ultimele țoale apărute pe piață. Mă îmbrac și eu cu ce pot.

— La vârsta ta, ar trebui să te îmbraci în costum. Dacă nu dădeai toți banii ca s-o ții pe curva aia, ai fi fost și tu mai de Doamne-ajută.

— Iar începi?

— Mă rog, dacă ție-ți place să te îmbraci ca un țigan… Dar de ce mă mir? Ești taică-tău în picioare. În toată viața lui, nu și-a cumpărat o haină. Când s-a mutat în garsonieră, a venit cu haine de acum 15 ani, luate de mine.

Auzind discuția, tata se strecură pe ușă, afară. Relația dintre

părinții mei a fost dintotdeauna complicată, ceea ce se reflectă inclusiv în plan imobiliar. Când s-a reîntors în Suceava, mama și-a cumpărat același apartament, la primul etaj al blocului de la Nordic, pe care îl vânduse cu câțiva ani înainte. Aici mi-am petrecut toată copilăria. Tata nu locuiește propriu-zis împreună cu ea, ci într-o garsonieră, la parterul aceluiași bloc. Rămas fără casă după moartea celei de-a treia soții, a acceptat fără să crâcnească propunerea mamei de-a se muta foarte aproape de ea, în această garsonieră, pe care tot mama a plătit-o pe jumătate, cu banii rămași după vânzarea apartamentului din București. Apropierea ca atare n-a condus la o împăcare deplină între ei, fiind mai degrabă un efect direct al îmbătrânirii. Cu toate acestea, în viața lor, niciodată nu s-au înțeles mai bine decât acum. Cu excepția crizelor de mizantropie prin care trece tata de două ori pe an, în timpul cărora se închide în casă, bea fără încetare și practic nu se poate discuta cu el, și cu excepția crizelor de isterie, mai dese, ale mamei, când îi scoate pe ochi lui taică-meu toată nefericirea din viața ei, relația lor este în general calmă: se ajută unul pe celălalt, își petrec cea mai mare parte a timpului împreună, își fac planuri împreună, sunt aproape o familie. Eu însumi mă simt mult mai bine de când s-au împăcat (cuvântul nu e cel mai potrivit, însă nu există altul), dar această schimbare oarecum neașteptată n-a putut să vindece încă rana adâncă pe care mi-a provocat-o despărțirea lor. În ziua în care părinții mei au divorțat, s-a spart ceva în mine. A fost imposibil să lipesc la loc bucățile sufletului meu – sau să zicem că le-am lipit, dar am făcut-o cum m-am priceput, adică prost. Și totuși, acest eveniment a făcut din mine ceea ce sunt astăzi: un om care gândește mai mult, care mai ales simte mai mult decât ceilalți, o ființă diferită, ieșită din comun. În *Animal pe moarte*, Philip Roth vorbește, printre altele, despre efectele divorțului

părinților asupra copilului. Ajuns la maturitate, copilul rămâne captiv propriului ego rănit. El este patetic și, ca urmare, pasionat de Dostoievski, de *Frații Karamazov* cu deosebire. Astfel, orice eveniment se transformă la el într-o uriașă problemă morală sau metafizică. Sfatul tatălui către fiul său este următorul: „Lasă-l dracu' pe Dostoievski! Nu mai fă dintr-un divorț o problemă de viață și de moarte! Ia și trăiește-ți viața!“. Sfat matur, dar fără urmări, căci nimic nu e mai greu decât să renunți la iluziile unui suflet hipertrofiat.

26

La Rynox

Am mâncat repede niște pui cu smântână și i-am spus mamei că vreau să ies. Nu s-a opus, și-a dat seama că sunt deprimat și am nevoie de puțin aer. Am coborât în fața blocului, trecând pe lângă locul în care mă jucam în copilărie. Așa cum din cetățile medievale nu rămân decât zidurile, tot așa, din locul meu de joacă n-au rămas decât gardurile și niște scări de beton. Bărcile, scrânciobурile, bara, toboganul, masa de tenis și băncile nu mai existau decât în imaginația mea. Nici măcar nisipul nu mai era același. Un loc părăsit, care n-a trăit probabil cu adevărat decât în timpul copilăriei mele. Un loc al nimănui, în care am fost eu și amintirile mele. Ca să scap de aceste amintiri, am început să fac fotografii, apoi am ieșit în stradă. Deși mă plimbam prin cartierul în care am copilărit, la început, m-am simțit ca un străin. Treptat, însă, am intrat într-o intimitate ciudată cu mediul din jur. Stârnit probabil de vederea locului de joacă, în mine se crăpase o viziune nouă asupra orașului. Nouă, pentru că apăruse abia acum, într-un târziu, când de fapt era viziunea cea mai veche cu putință pentru mine. Astfel, tot ceea ce ieri mă scotea din sărite la orașul meu, acum mi-era indiferent și, în noaptea care începea, mă simțeam de fapt nu ca-ntr-un oraș, ci ca-ntr-o placentă.

Sărăcia lui, pe care o detestasem, se transforma într-o infinitate de detalii și amintiri, care cădeau peste mine ca o ploaie. Am înțeles atunci că niciodată nu mă voi mai putea întoarce acasă – un „acasă“ real, prezent –, dar că reușisem, aproape miraculos, să dau la o parte zidul care mă despărțea de propriul trecut și să mă reîntorc în orașul meu, chiar dacă el nu mai exista. Aceasta era singura veste bună din ultima perioadă și, cine știe, poate că într-o zi voi găsi o ieșire din capcana în care mă aflu, întorcându-mă în trecut.

(De când Dumnezeu a murit, nu ne mai putem refugia în eternitate, ci numai în extazele timpului: prezent, trecut sau viitor. Prezentul este golit de sens și nici o perspectivă de a-l umple iarăși nu se întrevede. Nu-i o cale atunci să cauți sensurile mai înalte ale trecutului? Ce-i mai bine: să rămâi îndârjit în prezent, așteptând mântuirea care vine din viitor, sau să te lepezi de această speranță, de această iluzie și să încerci să te regăsești în substanța și frumusețea trecutului? Să-l citești pe Michel Houellebecq sau pe Marcel Proust? Altfel spus, ce contează mai mult în fața morții: să-ți cucerești timpul și epoca sau să te pierzi în lucrurile mai înalte, pe care omul le-a făcut în trecut?)

Am mers, preț de cel puțin o oră, pe vechile străzi, amintindu-mi cu precizie fiecare detaliu al unei istorii uitate, istoria copilăriei mele. Ajungând pe strada 6 Noiembrie, am intrat la Rynox, barul vechi din parcarea unei vile unde acum 20 de ani și mai bine mă întâlneam cu Crețu, cu vărul meu Brian, cu toți prietenii mei care au plecat apoi în străinătate, cum ar fi Cătălin și Radu. Nimic, dar absolut nimic nu se schimbase înăuntru. Aceleași oglinzi care te priveau de peste tot și care, când te îmbătai, îți accentuau starea de amețeală și te făceau să crezi că te afli într-un loc misterios. Ca-ntr-o pictură cubistă, în acest bar, te vedeai din mai multe unghiuri în același

timp, neputând să te fixezi și să spui cu adevărat: „Ăsta sunt eu“. În acest bar atât de mic am purtat cele mai pasionante discuții din viața mea. Ele nu atingeau aproape niciodată subiecte din actualitate. Politica n-avea nici o însemnătate pentru noi. Nopți întregi ne întrebam dacă Dumnezeu există sau nu și dădeam uneori răspunsuri abracadabrante, ieșite complet din norma teologică sau filosofică. Nopți întregi comentam meditațiile lui Raskolnikov, făceam și refăceam ierarhia dintre Alioșa, Dmitrie și Ivan, povesteam din nou și din nou *Mantaua* și *Nasul*, ca și businessul lui Cicikov. Am avut o adolescență *à la russe*. Când oboseam, treceam la confesiunile amoroase, atât de complicate, atât de romantice, mult prea romantice, căci nici unul dintre noi nu avea, de fapt, o prietenă, nici unul dintre noi nu futea nimic. În aceste mărturisiri, exista ceva pur, dar și ceva pervers. Eram toți cu ochii deschiși, dar cu trupul neatins, eram înfierbântați, dar și ofensați de urgențele pe care ni le stabileau hormonii. Am povestit zeci, sute de ore despre fete al căror nume astăzi nu-l mai știu, de fiecare dată cu acea convingere că povestea prezintă cea mai mare importanță. Poate că și era importantă, căci atunci mi-am format principiul în relațiile cu femeile: nu să ai cât mai multe, ci să ajungi să le ai pe acelea pe care le dorești cu adevărat. Am ieșit din Rynox așa cum aș fi ieșit dintr-un tunel al timpului: m-am plimbat o vreme fără să știu unde mă aflu.

27

Poză cu August

Când am intrat în casă, părinții mei tocmai terminaseră de mâncat și discutau despre mine.

— Ne-am gândit că poate ar fi bine să stai o vreme la noi, să te mai liniștești, mi-a spus tata fără să mă privească în ochi.

— Nici vorbă! Mâine-dimineață plec spre București.

— Cum? a sărit mama. Nici n-ai venit bine. De ce-ai mai venit, atunci?

— Nu pot să mai rămân. Cu cât mă îndepărtez de lucruri, cu atât îmi va fi mai greu să mă pun din nou pe picioare.

— Ce? Să te pui pe picioare? Tu nu vezi că ești terminat? m-a luat tare mama. O să te apuci de băut, asta o să faci.

— Și e vreo problemă dacă mă apuc de băut?

— Stai puțin. Am vorbit cu Gheorghiu ieri. Îl știi pe Gheorghiu. Mi-a spus că are un post la Vama Siret. Salariul e bun, vei avea un serviciu sigur. Nici măcar nu trebuie să faci naveta. Au birouri chiar în Suceava. Ar fi mult mai bine pentru tine decât Bucureștiul ăla nenorocit, care te distruge.

— Nici nu mă gândesc. Ce dracu' să fac în Suceava?

— Să-ți iei o casă? O mașină? O nevastă? Să stai și tu lângă părinții tăi, să-i mai vizitezi din când în când?

— *Merci*, mă descurc și singur.

— Niciodată nu m-ai ascultat. De asta ai ajuns așa de rău.

— N-am ajuns deloc rău. Dacă trec printr-o perioadă mai dificilă, nu înseamnă că am ajuns rău.

— Ei, lasă-mă, că tu ești tot timpul într-o perioadă dificilă.

M-am ridicat de pe scaun și m-am îndreptat spre sufragerie. Am privit pe fereastră spre patinoarul de peste drum, unde mergeam în fiecare zi în copilărie. Deși nu mai făcusem asta de ani și ani, a fost un gest reflex, redobândit subit. M-am așezat apoi în fotoliu, uitându-mă la peretele pe care altădată se lăfăia un nud, iar acum era un tablou reprezentând un ghiveci cu flori în culori calde. De-a lungul copilăriei, am contemplat îndelung acest nud, o copie după Modigliani. Îi cunoșteam bine toate detaliile, doar îmi trezise atâtea reverii sexuale. În Renaștere, nudurile jucau un rol explicit, dar nu pentru bărbați. Medicii vremii aveau o prejudecată foarte utilă și sănătoasă, și anume că femeia poate să rămână însărcinată doar dacă are orgasm, fiind de aceea încurajată să se autostimuleze înaintea actului sexual cu soțul prin contemplarea unui nud. Nu știu dacă, în cazul părinților mei, tabloul avea această funcție, mai ales că se culcau în dormitor. Când au divorțat, cel care a luat tabloul a fost tata… L-am întrebat, după un timp, ce-a făcut cu el. Mi-a răspuns:

— Acum, o iubesc alții.

Femeia aceea a rămas în mintea mea ca o formă neînțeleasă.

Pe masă era așezat un album de fotografii, vechiul album cu pagini verzi, de carton al familiei mele. De câte ori o anunț că trec pe-acasă, mama devine melancolică și începe să caute prin fotografii. Venirea mea reînvie pentru scurt timp tot universul ei de acum 35 de ani. Dintre imaginile alb-negru atât de cunoscute ale copilăriei, una mi-a atras atenția în mod special. Eram eu și August, ținându-ne de după umăr. Fotografia fusese

făcută, mai mult ca sigur, la grădiniță, imediat după serbarea sfârșitului de an. Era în 1979. Deși provenim amândoi din familii destul de sărace, ai spune că urmează să trăim în cea mai bună dintre lumile posibile. Unde suntem astăzi? Eu, un copywriter în degringoladă; el, un businessman genial, dar care, inevitabil, a dat de dracu'. Istoria este scrisă de mâna Decepției. Ca și mine, August a trebuit să sară peste prăpăstii. Față de Boris, care nu face altceva decât să risipească tot ce i-a lăsat taică-său, August a pornit de jos. A jucat la bursă banii de la nuntă. La un moment dat, ne spunea că vrea să facă nu știu ce afaceri complicate. Nimeni nu-l credea pe cuvânt, până într-o zi, când unul dintre noi a citit despre afacerile lui, căutând pe Google. Mergeam în fiecare seară la el, beam bere, cântam la chitară, dar nimeni nu știa că August este milionar în euro. Mi-aduc aminte că, abia sosit în București, l-am sunat să-i spun că nu mai suport: vreau s-o termin cu viața. În jumătate de oră a fost la mine. Am băut împreună o sticlă de vin și mi-am revenit. De-atunci, August a fost îngerul meu păzitor. Eu nu i-am dat niciodată nimic. În schimb, el mi-a dat bani, pentru a mă pune, din nou și din nou, pe linia de plutire.

28

Căderea

„Je suis de mon cœur le vampire,
Un de ces grands abandonnés
Au rire éternel condamnés
Et qui ne peuvent plus sourire.“
Baudelaire

La întoarcerea spre București, am stat singur într-un compartiment, așa că tot timpul n-am făcut altceva decât să mă gândesc la trecutul meu, la trecutul meu indescifrabil. Cu cât trenul mergea mai repede înainte, cu atât gândurile mă întorceau mai repede înapoi, mă adânceau în prăpăstiile adânci și amare ale neputinței. Cum am reușit să scap de fiecare dată din încâlceala lor nesfârșită, dureroasă și apăsătoare n-aș putea să spun, dacă nu cumva n-am ieșit, de fapt, niciodată din ea, ci doar am străbătut tunelurile care leagă aceste prăpăstii. Viața mea, într-un fel, este lupta cu neputința, cu plaga neagră a neputinței, care a săpat adânc la temelia demnității mele.

Nu mă pot lăuda cu un *habitus* ieșit din comun. Tocmai de aceea, parcursul meu are un grafic de cutremur, care arată schimbări radicale: sărituri mortale, arderea podurilor în spate etc. Aceasta a fost calea mea către progres. Unii ar putea crede că am călcat peste cadavre. Sunt însă un om inteligent, prea

inteligent, prea abstract sau obiectiv pentru a fi ales o asemenea cale. N-am lețuri în dulap, n-am conturile pline. În aceste condiții, presiunea socială este enormă. Pentru acela care insistă în ideea de a avea un destin, istoria se prezintă sub forma unei capcane. Uneori, pare că singurul lucru care mai rămâne de făcut este conștientizarea acestei situații-capcană. Evident, nu sunt consolat, deși am început să obosesc. Am rămas totuși un îndârjit. Când Crețu trecea printr-o perioadă grea și îmi spunea că nu mai are nici o motivație, i-am spus:

— Să știi că se poate și fără motivație.

Eram în anul al doilea de facultate, proaspăt transferat de la „Babeș-Bolyai“ la „Cuza“. Din cauza „Caritas“, care făcea pe-atunci ravagii în toată țara – astfel că, la sfârșit, n-a existat nici o familie care să nu fi pierdut niște bani la acest joc infect –, Clujul devenise un oraș foarte scump, iar mama nu-și mai putea permite să mă finanțeze. De fapt, nu știu dacă acesta a fost cu adevărat motivul sau mai degrabă îngrijorarea mamei față de felul meu timid și chiar retractil de a mă purta. Își dădea seama că nu mă descurc. Am stat toată ziua la bibliotecă, citindu-i pe greci, dar, pentru că nu frecventasem cursul de filosofie antică, am primit la examen nota 7. Enervat, dar mai ales descurajat, am vrut să renunț la facultate. Mi se întâmplă uneori și astăzi să regret că n-am făcut-o. La ce bun să mergi la școală? La aceasta s-a adăugat viața foarte neplăcută din cămin, astfel că am decis împreună cu mama că trebuie să mă transfer la Iași și, de asemenea, să stau singur. Am închiriat o garsonieră, la ultimul etaj al unui turn de la marginea orașului.

La început, am intenționat să frecventez cursurile, dar, după ce am constatat că orarul era foarte încărcat, nemailăsându-ți practic timp pentru lecturi, mi-am spus că prezența la școală nu e specialitatea mea (avusesem și în liceu foarte multe absențe, deci eram obișnuit) și am renunțat să mai

trec pe la facultate. Absențele la școală sunt asociate cu acțiunile antisociale: huliganism, alcoolism, consum de droguri, furt etc., efecte sigure ale problemelor din cadrul familiei. În ce mă privește, deși proveneam, într-adevăr, dintr-o familie destrămată, eram foarte departe de a fi un huligan. Participam din când în când la chefurile organizate în cămine, pierdeam nopțile discutând la bere cu prietenii o paletă largă de problematici, de la originea Universului la clasificarea sânilor femeilor, dar cam asta era totul. Experiența mea sexuală? Să fim serioși! În perioada aceea, *eram foarte spiritual și totul era spirit pentru mine*. Ca să pătrund în căminele fetelor și să dorm la ele dedându-mă la toate nebuniile trebuia să mai treacă ceva timp, timp în care nu-mi prea plăcea să ies din casă. Întins în pat zi și noapte, nu mai conteneam din citit. De fapt, primii ani de facultate n-au fost, pentru mine, decât o continuare a liceului. Din motive deloc străine de divorțul părinților, am abandonat de timpuriu competiția școlară, adoptând, la schimb, un proiect personal, subteran de formare. Din când în când, mama făcea rost pentru mine de scutiri medicale, iar eu stăteam liniștit acasă, citindu-l pe Descartes. În clasa a XII-a, când am ajuns la faza națională a olimpiadei de filosofie, proiectul meu privat a devenit public și o anumită târzie recunoaștere din partea colegilor și chiar a unor profesori, care mă considerau de-acum filosoful *lor*, m-a făcut să mă simt ceva mai *integrat*. N-am obținut însă nici un premiu la olimpiadă, iar la facultate am trecut admiterea cu destulă dificultate, astfel încât încrederea în mine era în continuare la pământ. Această neîncredere era vecină cu nebunia, mult peste nivelul oricărui adolescent plin de coșuri (cu toate că eu n-am avut niciodată). Este un mister cum de am reușit să citesc cărți grele de filosofie, când eu nu mă consideram capabil să înțeleg lucrurile mărunte și, de foarte multe ori, nici nu le înțelegeam. Eram așadar

opusul unui huligan. Pur și simplu, îmi doream să devin un sfânt.

Îmi amintesc bine cărțile pe care le citeam atunci: *Filocalia*, Augustin, Tereza de Ávila, Pseudo-Dionisie Areopagitul… Nu mă interesa decât progresul interior, deși, trebuie să adaug, cartea mea de căpătâi era totuși *Florile răului*. O, încă de-atunci sufeream de plictis, de unde sterilitatea mea! Eram în vremea aceea îndrăgostit de o fată din Suceava, pe care o chema Aluna. Nu am stat de vorbă cu ea decât o singură dată. În schimb, îi trimiteam săptămânal scrisori pe foi lucioase, cuprinzând traduceri din Baudelaire la care lucram zile întregi și niște fragmente scrise de mine, căci până târziu n-am fost în stare să scriu decât fragmente – de fapt, niște poeme în proză destul de ciudate. Această relație epistolară ajunsese la un moment dat singura pe care o mai întrețineam cu lumea. În rest, nu mă gândeam sau nu-mi propuneam să mă gândesc decât la Dumnezeu, la Eternitate. Mâncam tot mai puțin, nu mai dormeam aproape deloc. Trăiam într-o stare de sfâșiere lăuntrică și de agitație cum nu mi-a mai fost dat să trăiesc niciodată de atunci. Noaptea, simțeam că mi se mărește capul, apoi umerii, că iau forme stranii, ca o bucată de ceară jalnică.

Această stare era, paradoxal, singura în care aveam cât de cât încredere în mine însumi. Cu cât eram mai curat sufletește, cu atât aveam mai multă încredere în mine însumi. Efortul pe care l-am făcut a avut însă consecințe nefaste. La un moment dat, mi-am dat seama că mintea mea începe să patineze, c-o luam la vale și riscam să înnebunesc. Îl căutasem pe Dumnezeu, dar nu-l găsisem. Era prea târziu să-l caut, pentru mine. El nu mai era sau nu fusese niciodată prezent. Cum se face că totuși l-am căutat? Nu mă găsisem nici pe mine însumi și eram disperat. În disperarea mea, numai Baudelaire putea să-mi sară în ajutor (Baudelaire și Nietzsche, căci mai citeam, în aceeași

perioadă, *Așa grăit-a Zarathustra*). Unde este sufletul pe care îl caut?, am strigat într-o zi. Nimeni nu mi-a răspuns. Am ieșit atunci în stradă și am început să alerg. Am alergat mult printre blocuri, printre mașini, până când mi-am simțit trupul obosit. Nu ești decât un trup, mi-am spus trăgând aer în piept. Nu eram decât un trup și am privit la oamenii care treceau pe lângă mine cu o simpatie nouă, aproape cu mirare.

Având în vedere trecutul meu sportiv, mi-aș fi revenit destul de repede după această experiență mistică, dacă scadența examenelor nu m-ar fi dat cu totul peste cap. Ele trebuiau să mă readucă la realitate. Am dat în toamnă 15 examene restante. Le-am trecut pe toate, în afară de unul, cel la logică simbolică. Profesorul era un imbecil, o știam. În fiecare an, lăsa repetenți cu duiumul. De data aceasta, a părut să fie însă concesiv și ne-a chemat pe toți cei care căzuserăm la reexaminare. Practic, cine s-a prezentat atunci a trecut fără probleme anul. Numai că eu nu m-am prezentat. Pur și simplu am refuzat să mă prezint, astfel că am rămas repetent.

Și astăzi mă mai întreb: am decis în cunoștință de cauză sau intrasem într-un blocaj? Oricum a fost, sigur este că nu mai suportam. Între mine și lume se crease o falie. Pentru că nu trecusem pe la școală, eram tratat ca ultimul om – eu, care îl căutasem pe Dumnezeu. Dacă mă prezentam la reexaminare, acceptam implicit că sunt ultimul om. Promovam, trăgeam toate consecințele din această întâmplare nefericită și îmi reveneam ușor. Am decis însă că *am dreptate, indiferent de consecințe*, iar asta m-a aruncat într-o gaură din care am reușit să ies foarte greu. O, prăpastie a neputinței! Nu poți lupta împotriva instituțiilor și a raționalității, a *logicii* lor. Atunci am înțeles exact acest lucru și mi s-a făcut frică. Atât de tare încât, aproape un an, o simțeam ori de câte ori treceam pe lângă clădirea Universității, iar atunci când intram în sălile de curs

aveam atacuri de panică.

Nu contest inadecvarea mea, dar la fel de adevărat este că nimeni n-a fost interesat să afle ce gândesc, ce simt. Profesorii îmi cereau să vin la cursuri și să învăț. Atât, nimic mai mult. Cursurile erau atât de idioate, încât ți se făcea rușine de profesorii care le țineau. Decât să asculți o prelegere anodină despre Platon, mai bine îl citești. Ei, dar a trebuit să plătesc scump această preferință. Dacă astăzi aș fi invitat la reexaminarea de la logică simbolică, m-aș duce fără să mă gândesc. Pe-atunci însă gândeam altfel. Refuzul de a mă prezenta la reexaminare a fost ultimul act al adolescenței mele și momentul în care proiectul meu personal de formare a primit cea mai grea lovitură. Nu avusesem deloc încredere în mine. Tocmai de aceea ardeam să-mi fie recunoscută valoarea. Pentru aceasta, eram dispus să muncesc mai mult decât alții, și chiar am făcut-o. Dar am făcut-o *în felul meu*. Ca să fiu recunoscut, ca să iau, altfel spus, note mari, trebuia să merg la cursuri. Nu să citesc ca un nebun, nu să citesc până la surmenaj, ci să merg la cursuri. Totul ar fi fost foarte simplu pentru mine atât în liceu, cât și în facultate, dacă lăsam încrâncenarea la o parte și mergeam regulat la școală. De altfel, am și făcut acest lucru în următorii ani, luând note mari și bursă de merit.

Dacă nu aș fi rămas repetent, probabil nu aș fi ajuns niciodată comunicator politic, ci, cum a spus Morariu, redactor la o editură (sau chiar profesor). M-aș fi ocupat toată viața de filosofie și literatură. Am fost atunci atât de tare trântit la pământ de sistem, încât sistemul a început dintr-odată să mă preocupe. Dacă, înainte de acest eveniment traumatic, citeam cărți de filosofie și literatură, după aceea, am început să fiu interesat de politică și sociologie. Așa am înțeles distincția dintre umanioare și științele sociale. Cunoașterea sistemului,

începând cu cel școlar, a devenit prioritatea, obsesia mea. Mi-am pus în cap să ajung, din ultimul om, primul. Primul, dar nu în sensul de-a acapara toată puterea, ci în cel – filosofic, căci eram totuși un filosof – de-a o cunoaște ca nimeni altul. Faptul că am devenit consultantul unor politicieni importanți m-a ajutat să dobândesc această cunoaștere. Am fost satisfăcut. Scriind acum ceea ce scriu, mă întorc la filosofie și literatură, dar numai pentru că mi-am realizat dorința, iar lupta cu sistemul a ajuns să nu mă mai sperie.

Partea a IV-a

29

Cum se scrie un roman

Amintirile din Suceava și din Iași m-au epuizat. Am plâns de câteva ori scriind, deși tot de-atâtea ori mi s-a părut inutil. Inutil să-mi amintesc: amintirile nu ajută la nimic. Ca să revin la poveste sau la ceea ce îmi propusesem totuși să scriu (deși plecarea la Suceava a făcut, de fapt, parte din scenariu), am avut nevoie de câteva zile. Mă plimbam pe străzi noaptea și mă întrebam: unde rămăsesem? Unde voiam să ajung? Nu mai reușeam să mă reîntorc în prezent și să reiau firul narațiunii, într-atât a năvălit trecutul peste mine. Am uitat, în acest timp, de fata pe care nu trebuia s-o mai văd niciodată și care m-a chinuit cu refuzul ei. Am uitat de tot ce mi-au făcut Klein și Morariu și că trebuie să-mi caut un job. Nu reușeam să revin la viața din prezent. Relațiile dintre oameni nu sunt cu adevărat profunde decât în copilărie. Acesta este motivul pentru care, odată reintrați în casa părinților, ne lepădăm de toată viața matură ca de ceva lipsit de importanță și revenim cu ușurință la obișnuințele și la atmosfera copilăriei. De obicei, ne pierdem trecutul pentru că suntem confiscați de prezent. Eu pierdusem prezentul pentru că m-am cufundat prea mult în trecut.

A doua zi după ce m-am întors de la Suceava, l-am sunat pe Crețu, dar nu mi-a răspuns. L-am sunat apoi pe Boris. Nici el nu

mi-a răspuns. Era cât pe ce s-o sun pe Gabriela, însă ar fi fost prea de tot. La sfârșit, m-am gândit la Corina. În clipa când formam numărul, m-a sunat înapoi Crețu. Era acasă. Avea conjunctivită, o boală care l-a ajutat să scape de multe zile de muncă.

Ne-am întâlnit pe la amiază în Centrul Vechi și, după ce-am mâncat o shaorma la Dristor, ne-am băgat într-o cârciumă ascunsă, ticsită de adolescenți, de lângă Curtea Berarilor. În jurul nostru, cupluri abia înfiripate își făceau de cap, încât m-am gândit că trebuie neîndoielnic să-mi revizuiesc opinia despre adolescenți. Erau mult mai *ofensivi*, mai lipsiți de scrupule decât credeam eu.

Am stat acolo până noaptea târziu. Am băut încontinuu și am fumat două pachete de țigări. Numai eu am vorbit. Am ținut un lung monolog disperat, tema principală fiind fostul meu patron. Aveam convingerea că era singurul responsabil de situația în care ajunsesem și că trebuia să mă răzbun. Cum aș fi putut însă să o fac? Într-un târziu, am găsit soluția:

— Ori de câte ori le povestesc celorlalți anecdote din viața mea de comunicator politic, primesc încurajări de genul: „Ar trebui să scrii toate astea într-o carte“. Ei, dar așa procedează fostul meu patron. În intervalul dintre alegeri, nu prea are ce să facă și își umple timpul scriind romane. Să fie romancier: acesta e cel mai vechi vis al său, atavism spiritual al unui mafiot în toată regula. Romanele sale conțin mărturisiri indirecte, aluzii și trimiteri la evenimente și personaje politice, la viața vedetelor de televiziune și a jurnaliștilor, din care trebuie să rezulte nu atât că autorul ar fi foarte talentat, cât că e un om important, care, având acces la informațiile din mediile cele mai de sus, a ajuns să aibă o înțelegere superioară asupra lucrurilor. Problema lui este că nu prea îl ia nimeni în serios, dar nu pentru că n-ar fi talentat sau n-ar avea cu adevărat o

înțelegere superioară asupra lucrurilor, ci pentru că este, cum spun teoreticienii americani ai literaturii, un narator necreditabil sau, în limbaj comun, un *învârtit*. În loc să-și deconspire propriile slăbiciuni, propriile suferințe, propriile mizerii – și, crede-mă, ar avea ce povesti –, romancierul nostru își face în continuare publicitate ca un nesimțit. Ei bine, eu nu voi face ca el. Cum acționează? Care este stilul lui? Iată: m-a dat afară, iar acum se teme să nu dau din casă. Nu numai că mi-a blocat toate intrările și nu mai sunt primit nici măcar de dușmani. Dar a vorbit deja la ziare, ba chiar la unele site-uri. În acest moment, nu mă mai pot angaja nicăieri. Câtă abnegație împotriva unui amărât de angajat! Și, în fond, câtă naivitate! Stimabile, mă crezi atât de idiot încât să încerc să te lovesc cu mâna celor care sunt la fel ca tine? Nu e genul meu. Stai liniștit: n-am să vorbesc niciodată despre clienții tăi, despre afacerile tale, despre compromisurile tale. M-ai plătit, am acceptat situația. Vei fi surprins: n-am să-ți reproșez nimic în această privință. Ba îți sunt recunoscător pentru unele lucruri și, în primul rând, pentru că mi-ai dat o pâine să mănânc. Deci nu asta-i problema, iar eu nu vreau să te atac pe această temă, care nici nu mă interesează. Vreau să te atac într-un alt loc, vreau să ți-o trag acolo unde te doare cel mai rău: la sufletel. Ei, consideră că m-am răzbunat scriind ceea ce scriu acum (exact așa voi scrie în roman), scriind lucruri pe care tu, desigur, le poți gândi, dar, în ciuda influenței tale considerabile, a numelui tău bun și a tot ceea ce te-a făcut să fii mare și tare (sau poate tocmai din acest motiv), n-ai să fii niciodată în stare să le scrii, oricâte romane ai mai vomita de-acum înainte. De ce? Nu neapărat pentru că te-ai schimbat și ai devenit o javră, ci pentru că pur și simplu îți țâțâie curu' ăla gras și fleșcăit. Bătrâne, ca să scrii un roman ca lumea, așa cum visezi încă din prima adolescență, trebuie să nu-ți țâțâie curul, înțelegi?

— Nu ai face bine dacă, pentru început, te-ai duce să-ți ridici șomajul? mi-a sugerat Crețu, îngrijorat de situația complicată în care mă aflam.

— Să iau bani de la stat? Nu-mi cere asta. Sunt prea deprimat pentru o vizită la forțele de muncă. Deocamdată prefer să fiu ținut de prieteni. De fapt, de August, să fim serioși. Ceilalți m-au abandonat.

— Sincer, nu-mi dau seama unde vrei să ajungi.

— E simplu: în opoziție cu fostul meu patron, visul meu este să nu mai fiu duplicitar. Tocmai pentru că, în țara noastră, oamenii spun una și fac alta. Dar de câte ori am încercat acest lucru (și încerc de mulți ani), și anume să fiu corect, să fiu onest, să fiu etc., am luat-o în barbă, m-am băgat singur în gaură, m-am trezit fără bani și fără ca cineva să-mi mai răspundă la telefon. Dimpotrivă, atunci când am stat cu curul în două luntre, precum Klein, când am dat din coate și am spus „da“ la toate, ușile mi s-au deschis, mi-a mers din plin și am avut mare trecere, am avut bani și am fost foarte apreciat de ceilalți.

30

Neveste și curve

Surpriză! Pe la 11.00, m-a sunat fata pe care nu trebuia s-o mai văd niciodată – îi mai spun așa pentru că tot nu-i aflasem numele – ca să-mi ceară, chipurile, să-i împrumut *Confesiunile* lui Rousseau. Îi povestisem câteva scene, cele în care Rousseau dezvăluie cum s-a sprijinit pe femei pentru a obține tot felul de avantaje. I-am răspuns că n-o am la mine, a rămas la fosta mea prietenă, dar o găsește pe internet în toate limbile.

— Atunci hai să ne vedem la o cafea în Centrul Vechi, mi-a propus prompt.

— OK, dar tocmai mă pregătesc să plec la o întâlnire cu niște prieteni (vorbisem cu August să-mi mai dea niște bani). Hai să mergem împreună. Se vor amuza să vadă că m-am combinat cu una ca tine.

— Sper că nu-s mitocani.

M-am plimbat vreo jumătate de oră singur, prin Centrul Vechi. Corurile și rugăciunile ortodoxe care se auzeau dinspre Curtea Veche îi fascinau pe turiștii străini. Aveai impresia că te afli în Antiohia sau în vreun vechi oraș din Orientul Mijlociu, nu într-una dintre capitalele Uniunii Europene. Mi-am spus: acest oraș al cărui zvon de Babilon vine cu vântul și împrăștie peste tot mirosul târziu de tămâie printre rămășițe de coloane

și statui de voievozi sângeroși, într-un sincretism al simțurilor mele demoralizate, acest oraș decăzut încă mai are îngăduință față de minunile credinței. În același loc, peste câteva ore, turiștii se vor simți însă ca acasă, mâncând pizza, bând bere nemțească și ascultând Adele.

Ne-am întâlnit la intrarea în Pasajul Vilacrosse. August se afla acolo la o terasă, împreună cu Boris. Stăteau amândoi cu ochii în mobile fără să-și spună nimic. Am făcut prezentările. Cu această ocazie, am aflat că pe amica mea o cheamă Sabrina. August i-a întins o carte de vizită.

— August, ești în faliment? De când împarți tu cărți de vizită? l-a întrebat Boris râzând, după care a început să citească cu glas tare știrile de pe *wall*-ul lui de Facebook.

Mai întâi, ne-a informat despre furtul unui sarcofag de la Luvru:

— Nu pot să cred că știrea este adevărată, dar, dacă este, de ce i-aș condamna pe hoți? Interesul științific manifestat de iluștrii istorici francezi față de sarcofagele egiptene de la Luvru nu acoperă jena pe care o simți când te gândești că aceste „obiecte“ au fost furate. Dar fiți atenți ce spune La Rochefoucauld: „O femeie stă lângă un bărbat până când își găsește altul“. Ha, ha, ha!

— Foarte corect, spuse August.

— Nu, este inexact, ba chiar fals, l-a contrazis Boris. Cele mai multe femei rămân lângă bărbatul lor, pe care-l urăsc sau îl disprețuiesc. Nu pentru că altul mai bun ar fi de negăsit, dar și-au pierdut încrederea în ele însele și, în primul rând, în puterea de seducție a propriului corp. Am dreptate? întrebă Boris uitându-se în ochii Sabrinei.

— Nu-mi dau seama, nu sunt în *target*.

— La un moment dat, o să fii.

— Boris, de ce ești cinic? am intervenit prompt.

— Stați liniștiți, situația nu este cu mult diferită în cazul bărbaților. Depresia și dezordinea în care cad odată divorțați îi dedică masturbării. Nevasta le conferă, în schimb, acea aură de bărbăție, capital prețios investit într-o nouă aventură extraconjugală.

— Ești însurat? l-a întrebat Sabrina.

— Bineînțeles, drăguță.

— Cu atât mai bine.

— Chiar asta voiam să spun: cu atât mai bine.

Și s-a uitat fix în ochii Sabrinei.

— La ceva asemănător mă gândeam și eu, interveni August. Toți prietenii mei vor să-mi reguleze ibovnicele (ceea ce fac și eu cu ale lor), dar asta nu-i o dovadă de prietenie. Mă întreb dacă o dovadă de prietenie ar fi să-mi reguleze nevasta. Din când în când, apare câte unul care se cocoloșește pe lângă ea. Relația nu durează niciodată prea mult, iar bezmeticii, simțindu-se în cele din urmă refuzați, se răzbună, povestindu-i de obicei despre afacerile sau aventurile mele. Ea însă nu pune la inimă. Cum încep să vorbească despre mine, cum le dă papucii.

— Ceea ce spui tu e o aberație, este împotriva oricărui instinct de autoconservare. Sau vrei să-ți riști jumătate din avere?

— Boris, bine că m-ai făcut tu atent la faptul că urmează să fiu tras pe sfoară. Singur nu puteam să-mi dau seama. Că eu îmi iubesc nevasta, la asta te-ai gândit? Că îi vreau binele *într-un mod dezinteresat*, la asta te-ai gândit? Și te-ai mai gândit că acest dezinteres, acest altruism al meu nu-i decât o insultă?

August începu să cânte:

— „Demult, tare demult am iubit o mică fată…“

— Știi ceva? spuse Boris ridicându-se de pe scaun. Am rămas fără curve, vom rămâne și fără neveste. Ascultă ce-ți

spun eu.

— Fără curve? Numai în pasajul ăsta am văzut câteva, i-a răspuns August.

— Lasă-le pe astea. Sunt vai de ele. Curvele bune sunt exportate în Occident. România contribuie la scăderea prețurilor la muie în societățile de hiperconsum și păstrează acasă neatinsă, nezdruncinată morala ortodoxă. Contribuția nu e deloc neînsemnată. Să ne gândim numai la bugetul lunar exorbitant alocat sexului de bărbatul occidental. Dacă toate curvele de pe șoselele din Spania sau din Germania ar fi relocate, în cadrul unui program guvernamental, la Mamaia sau la periferiile Bucureștiului, atunci veniturile bugetare ar crește substanțial și ar reînvia turismul. E-adevărat, însă, că asta ar afecta consistența morală a nației. Tocmai de aceea, pentru mai toți politicienii, a refuza legalizarea stabilimentelor reprezintă o chestiune de interes național. E normal să gândească așa, căci ei au de obicei ce să fută (unii au și câte două amante) și, ca întotdeauna, nevoile electoratului îi lasă rece.

— Și ce legătură are asta cu nevestele?

— Are mare legătură, căci, dacă n-ai ce să fuți, ești înclinat să divorțezi mai ușor. În loc să mergi la un bordel, ești obligat să începi o nouă relație.

— Boris, stai jos, că spui numai prostii, îl întrerupse August.

— Da, ai dreptate. Hai mai bine să schimbăm subiectul. Să vă povestesc o întâmplare de-acum câțiva ani. Eram la Sinope, singur, în vacanță, meditând pe o terasă, pe malul mării. Patru ochi identici, multiplicați la infinit de niște oglinzi triunghiulare ce înțepau nisipul mă fixau lubric, trezind în mine instinctul venal. Ochii erau ai unor surori gemene. Vorbeau într-o limbă aproape de neînțeles, amestec stricat de engleză, italiană și rusă, din care nu se desprindea totuși decât un discurs comun,

insignifiant. Faptul că se completau una pe cealaltă folosind aceleași cuvinte, aceleași gesturi, aceleași zâmbete și aceleași false nedumeriri nu constituia un avantaj. Aceste fete nu se deosebeau decât la tunsoarea muntelui lui Venus, nu manifestau exigența propriei identități decât față de acea zonă apropiată de vagin și, bineînțeles, față de vaginul însuși, iar la creier erau *tabula rasa*. Puteau să se multiplice indeterminat, să devină o sută de gemene și tot nu ar fi reușit, cred, să aducă o schimbare calitativă a gândirii lor. Aveau în schimb vocația incestului, fiind, după cum urma să-mi dau seama, mult mai ciudate decât credeam. Cât timp am stat cu ele, s-au mângâiat în permanență una pe alta și s-au lins în absolut toate locurile, de parcă asta era singura lor dorință, singura lor misiune pe pământ. Nu m-am mirat când mi-au spus, într-una din seri, că primul lor bărbat a fost propriul lor tată, că ele au fost, de fapt, cele care l-au sedus într-o zi când se întorsese s-o vadă pe mama lor, o iubită din tinerețe cu care nu fusese niciodată căsătorit. Mi-au spus că le-a plăcut de mine pentru că semănam foarte mult cu tatăl lor. Iată-mă așadar în postura de părinte, exonerat de interdicția la incest și ale cărui fiice sunt disponibile pentru orice nebunie. Aveau însă, în comportamentul lor, ceva incredibil de familiar. Mi se adresau nu ca unui părinte, ci mai degrabă ca unui frate bezmetic, cu singura deosebire că această familiaritate, departe de a mă îndepărta de ele, mă apropia și mai mult, mă excita la culme. Asta m-a făcut să mă gândesc că, dacă aș cunoaște, prin absurd, o persoană care să fie sora mea, o străină, dar, biologic, sora mea, aș fi atras sexual foarte puternic de ea și, în această atracție, ar exista ceva deosebit de intim și languros, un lucru pe care nu l-ai putea simți niciodată cu o persoană de alt sânge. Am stat împreună o săptămână, timp în care au tras de mine în toate felurile. Când mi-amintesc de sordidul acelor zile, mintea mi se îmbăloșează, mă simt

dintr-odată mai greu cu câteva sute de kilograme. În sexul lor aveau ceva porcesc, erau de o iraționalitate animalică – abjecte, cumplit de abjecte! Cu toate acestea, mă simțeam legat de ele ca de un blestem și îmi era teamă că nu voi scăpa până când nu-mi vor stoarce toată sperma, până nu va curge tot sângele din mine…

— Nu ești normal la cap, spuse August. De unde-ai scos *ficțiunea* asta? Zici c-o știai pe de rost.

— Și încă o ficțiune kitsch, adăugă Sabrina.

— Viața e kitsch, *madame*. N-ai aflat încă asta? replică Boris puțin enervat.

— Tu implici vreodată, în gândurile tale, vreo cauză morală? l-am întrebat la rândul meu pe Boris.

— Viața e prea complexă pentru ca un individ să mai poată fi cu adevărat moral. Ca să fii moral, trebuie să trăiești la țară.

— Începusem să mă consolez cu prostiile tale, dar ai devenit filosof și asta îmi displace de o mie de ori mai mult, precizează August.

M-am ridicat de la masă ca să plec, dar tocmai atunci, din cealaltă parte a pasajului, a apărut Sofia. Îmbrăcată într-un fâș negru, ușor și colanți, tot negri, părea, în lumina de sticlă, mai frumoasă ca oricând. Întreaga vestimentație a unei femei se concentrează pe evidențierea unui singur „punct tare“. În rest, este consecința preocupării obsesive de a masca un șir nesfârșit de „puncte slabe“, reale sau inventate de propria suspiciune. În cazul Sofiei, e clar că „punctul tare“ sunt picioarele (al Sabrinei, chipul). Văzând-o, Boris s-a ridicat și a invitat-o galant să stea pe scaunul lui. I-am spus Sabrinei că aș vrea să plec, dar am fost surprins s-o aud că vrea să rămână.

— Am o întâlnire peste o jumătate de oră tot aici. Așa că, dacă nu te superi, mai stau cu băieții tăi.

N-aveam de ce să mă supăr (oricum nu conta ce simțeam

eu), așa că am luat banii de la August și am ieșit pe acolo pe unde intrase Sofia, pierzându-mă câteva ceasuri în anticariatul de pe Academiei.

31

Nepotrivire filosofică

M-am ascuns apoi din nou într-o „gaură“ din Centrul Vechi. Am băut până la patru dimineața singur. Mă întrebam: cum ar fi arătat viața mea dacă aș fi cedat tuturor tentațiilor? Mă întrebam doar, căci în fața mea dansa sfidător o blondă bună și beată, la vreo 30 de ani, iar eu n-am făcut nimic ca să pun mâna pe ea. Există în mine un regret abia disimulat că n-am trăit și eu ca Boris sau ca August. Nu mă refer în primul rând la numărul mult mai mare al femeilor pe care le-au avut, dar și acest aspect este important. A avea femei multe înseamnă a avea curaj în viață, nu-i așa? Dar aș fi vrut să fiu un bețiv ca McGowan, Bukowski, Lowry sau Erofeev. Acesta să fie motivul pentru care am început să albesc? Nu viața pe care am trăit-o ne îmbătrânește, ci viața pe care nu am trăit-o. Și nu suntem atât de triști că n-am fost apreciați de ceilalți la justa valoare, ci pentru că nu ne-am ridicat la înălțimea dorințelor noastre.

În club a intrat un bărbat încălțat cu ciocate. Mi-a adus aminte de Gabriela. E clar că nu mai puteam rămâne împreună. Cu toate acestea, soluția găsită de ea mi se pare greșită. Tipul în ciocate – care e un tip generic, se-nțelege – nu e niciodată o soluție. Dar poate că nici ea nu-i decât o tipă în ciocate, iar eu nu mi-am dat seama. În consecință, poate că va fi fericită cu el,

măcar o vreme. Mi-a povestit despre pula lui, dar nu cred că despre asta e vorba. Mai degrabă, îi place de el pentru că nu-și bate capul. E un om simplu ca și ea, unul pe care îl pasionează excursiile la munte cu motocicleta și cam atât. În cazul meu, Gabriela putea ajunge să înțeleagă de ce nu mai fac sex cu ea, dar nu și de ce sunt deprimat tot timpul și mai ales de ce sunt atât de preocupat să găsesc explicații pentru orice. Forfota mea nevrotică o înnebunea. Pentru ea, lucrurile erau simple. Îmi spunea că, dacă aș merge la sală, mi-aș rezolva toate problemele, aș fute mai des și aș fi mai puțin deprimat. Cel mai mult o enerva dramatismul pe care îl puneam în problematizarea vieții mele, faptul că o vedeam ca pe un destin care urmează să se împlinească, un destin de care eram direct responsabil și pe care mă chinuiam din răsputeri să-l înțeleg și să-l urmez. Ea nu vedea lucrurile așa: mă sfătuia constant să las viața să curgă, să nu mă mai chinuiesc atâta, căci „tot acolo voi ajunge“. Gabriela vedea viața ca pe un șir de întâmplări la care n-avea chef să se gândească prea mult, pentru că asta era de natură să-i distrugă „plăcerea“. O exaspera că mă gândeam la moarte tot timpul și că analizam orice eveniment în lumina morții, că voiam să mă situez „într-un loc iluzoriu“, din care să-mi extrag „satisfacția“. Adevărul este că nici ea nu era chiar așa indiferentă, nici eu atât de tragic, dar între noi era totuși o diferență în evaluarea vieții, care până la urmă și-a spus cuvântul. N-aș putea spune cine dintre noi a avut dreptate. Cert e că eram deosebiți.

32

Sfârșitul seriei fatale

La prânz, m-am trezit și am sunat-o pe Sabrina. Eram curios să aflu dacă i-au plăcut prietenii mei. Nu mi-a răspuns. L-am sunat apoi pe Crețu. De două zile, nevastă-sa s-a întors de la Bruxelles. Nu mi-a răspuns nici el. Mi-a trecut din nou prin cap să-mi fac un CV și să-l trimit la diverse firme. N-aveam nici un chef. Ce prostie să faci un CV! Nu mai spun să-l citești... Exercițiu de demistificare... Fiecare informație ți se pare un călcâi al lui Ahile. Dacă aș lucra în resurse umane, n-aș fi în stare să angajez pe nimeni. Parcă Apostolul Pavel ne îndemna să ne lăudăm cu păcatele noastre. Totul ar trebui să fie cam așa: Y., început de chelie, dependență slabă de alcool, trei relații ratate etc. Dacă, după aceea, urmează: șapte ani de consultanță politică, stagiu doctoral la Sorbonne IV etc., totul pare veridic. Începi să crezi că omul acela este cu adevărat *un om*.

Mi-am deschis mobilul. Corina, care nu mai dăduse nici un semn de viață, mi-a trimis brusc un e-mail lung, revelator:

„Sper că nu te exasperez și că vei avea răbdarea să citești până la sfârșit. Știu că nu-mi porți pică pentru poza de pe Facebook. Nu de asta ți-am trimis mesaje, ci ca să ne întâlnim, să mai stăm de vorbă. Adevărul e că mă simt foarte singură. Un timp, am avut o prietenă, dar asta a fost mai demult. Acum nu

am pe nimeni. De când am divorțat, mă simt tot mai rău. Mi se cășunează pe toată lumea și totuși sunt doritoare de companie. Mi-am luat o pisică, dar ce poți să vorbești cu o pisică? Eu sunt o persoană deschisă, am nevoie să vorbesc cu oamenii. Am nevoie de bărbați, mai ales. ☺

Știi, de când cu divorțul, n-am mai făcut sex. Cu nimeni. Sunt terminată, dacă mă-nțelegi. ☹ În seara aceea când ne-am întâlnit la protest, am vrut să te invit la mine. Tu erai foarte ciudat și distant. Am încercat să mă apropii, dar pur și simplu m-ai împins. Păreai abătut și voiam să te strâng la piept, să te liniștesc. În loc de asta, am făcut o prostie, după cum știi.

Cum îți spuneam, n-am mai făcut sex deloc. Din cauza fostului meu soț, mi-am cam pierdut încrederea în bărbați. Din când în când, câte unul vrea să și-o tragă cu mine, dar mie aproape că mi se face teamă. Știi, am devenit o nevricoasă! Sunt N.F. rău, așa-i? Voiam să ne vedem și – da! – să facem dragoste, să facem sex (cum vrei să-l numești), pentru că, nu știu de ce, *în tine am încredere*. N-aș putea spune că te iubesc. Nu cred că aș putea să fac această afirmație, dar este clar că, față de toți, de absolut toți bărbații pe care i-am întâlnit în ultima perioadă, tu ești singurul care nu-mi stârnește greață. Ai un fel de a fi cald și, chiar dacă nu ești prea pedant (mai degrabă ești neglijent), îmi vine să mă bag sub pielea ta. Și încă ceva: simt că pot fi sinceră cu tine, fără să mă deteritorializez (am învățat recent acest cuvânt și îl folosesc destul de des ☺). Nu știu de ce mă refuzi, mai ales că am aflat că te-ai certat cu prietena ta. N-ai și tu nevoie de puțină consolare? Îți stau toată la dispoziție.

Când eram măritată, mă uitam în oglindă, dar mai mult la față. Acum, mă dezbrac în fiecare zi în fața oglinzii și îmi analizez sânii, coapsele, burta. Zău, mi se pare că arăt tot mai rău și asta numai din cauză că nu mă mai fute nimeni. Înainte, nu obișnuiam să mă masturbez, acum o fac în fiecare zi, chiar și

la serviciu. Dar tot degeaba. Deunăzi, a venit pe la mine o colegă, care a avut nevoie să intre pe internet. Nu pot să-ți spun ce rușine mi-a fost când a văzut că am în *History* o grămadă de site-uri XXX!

În concluzie, am nevoie de cineva care să-mi redea încrederea în mine. Crezi că tu poți fi acela? *Please*, măcar o dată!

Aștept răspuns urgent! Sunt fierbinte! ☺

Cori“

Scrisoarea aceasta m-a binedispus. Primul meu gând a fost s-o abordez pe Corina pe Skype pentru un sex virtual. Însă mi-am dat seama că n-aveam Skype pe mobil și oricum n-ar fi fost deloc dispusă pentru așa ceva. Există două categorii de femei: care fac sex virtual și care nu fac sex virtual. Nu știu dacă această clasificare surprinde esența, dar sunt convins că acoperă măcar fenomenul. Nu, Corina n-ar face sex virtual, chiar dacă, din disperare, se uită pe site-uri XXX. Al doilea gând a fost s-o invit pe la mine. M-a enervat, însă, în scrisoarea ei, partea cu consolarea. Este exact lucrul care mă enervează la ea. N-am nevoie de nici o consolare. Nu sunt chiar atât de bătrân. Încă o dată, aș putea să i-o trag, dar după asta nu voi face altceva decât să continui seria fatală: Manuela, Cristina, Loreta, Gabriela… Totul trebuie să aibă un sfârșit, cu atât mai mult repetițiile proaste. Nu vreau să fiu consolat, vreau să fiu iubit. Dacă asta nu se mai poate, atunci să mergem la curve!

B.B. a venit la picioarele mele. Mă privește intens. Ai zice că se așteaptă să cadă lustra, ceva în genul ăsta.

33

Eseu despre capcană

Sunt în continuare foarte deprimat (chiar mai deprimat ca înainte), însă am constatat că, de câteva zile, mi-au trecut atacurile de panică. Spre seară, în apartamentul de pe Luca Stroici, mă lăfăiam în bufeuri de neliniște pură, nelămurită, fără tahicardia de altădată.

M-am întins în fotoliul violet și am privit peretele gol. A trecut aproape o lună de când m-am mutat în acest loc plăcut, dar tranzitoriu, în această antecameră prezumțioasă, în acest limb către nicăieri. N-am reușit, între timp, să-mi găsesc un job. Sincer, nici nu cred c-aș fi fost în stare. Uneori, mă înspăimântă această absență a oricărei perspective. Alteori, mă lasă indiferent. Așa vor evolua lucrurile de acum înainte, nu-i nici o îndoială. Viitorul meu seamănă cu acest perete gol, cu acest perete fără tablouri.

De vină e, în primul rând, vârsta. La 40 de ani, viitorul se întunecă. Cerul vieții devine apăsător. E tot mai greu să ridici ochii. Începi să privești mai mult în pământ, ca patrupedele. După 40 de ani, viața arată ca o sufragerie prost luminată, pentru că becurile lustrei s-au ars între timp. Ai intrat în partea descendentă a vieții, te duci la vale pe tobogan. Toboganul e, cred, cea mai bună metaforă a vieții. Urci cu efort o scară

abruptă, înaintezi pe un platou scurt, apoi îți dai drumul la vale: asta e tot.

În al doilea rând, de vină este trecutul. M-am născut sub auspicii sumbre. Ce-i drept, am aflat acest lucru mai târziu. Nu știam că visele albe ale copilăriei se hrănesc sub cea mai neagră dictatură. Părinții m-au protejat cât au putut. Intuiau probabil că, într-o zi, voi ajunge să spun: „Condamn acel timp care este copilăria mea. Urăsc vremurile în care am fost mai fericit“. De la început, viața mea a fost în contradicție cu istoria. Revoluția n-a rezolvat această contradicție. Dimpotrivă, inima mi s-a rupt atunci în două. A fost o traumă, o spărtură, la fel de mare ca aceea produsă de divorțul părinților. (De altfel, au avut loc cam în același timp, la debutul adolescenței. Tot atunci – vai! – s-a produs și o a treia spărtură. Ea avea să mă chinuiască cel mai mult. E vorba despre golul pe care conștiința de sine l-a introdus între mine și viața mea. De-atunci mi-am pierdut *spontaneitatea*. Multă vreme nici n-am fost în stare să le deosebesc. *Golul, revoluția, divorțul*: pentru mine, erau totuna.) Am fost educat într-un sistem și am trăit în altul. E ca și cum aș fi crescut printre oameni și, peste noapte, aș fi ajuns pe o planetă străină, cu extratereștri. Această boală – o boală cauzată de istorie – este incurabilă. Ea îmi arată în fiecare clipă că nimic nu este real, că nimic nu durează.

Ce putea să urmeze după o utopie devastată? Mă uit la mine și nu mă recunosc: sunt plastilina unei sociologii a deriziunii. Eu n-am primit casă și loc de muncă de la stat. N-am fost captivul statului, precum părinții mei, ci al capitalismului sclipitor. „Cariera“ mea s-a măsurat în ore nesfârșite, anonime de muncă. Am intrat într-un sistem stăpânit de monștrii „tranziției“, de cei care au furat totul înainte ca eu să mai pot avea vreo șansă, orice fel de șansă. Un pas înainte mă costă infinit. De aceea, fac totul mai greu și mai târziu decât au făcut-

o părinții mei. Ei au avut timp să iubească. În tinerețea lor s-au iubit, fără îndoială. Eu nu mai am timp de nimic.

Suferința mea nu vine din experiența războiului sau a dezastrelor naturale. N-am fost victima fasciștilor și nici a comuniștilor. Suferința mea se naște atunci când istoria se rupe în două pentru a-și accelera sfârșitul. Criza de-acum mi-a dat încă o lovitură. Sunt, cu fiecare zi, mai bine înghițit de vidul care vine din Occident. Aveam în copilărie o patrie. Acum o mai am?

Sunt, de fapt, ani de când criza economică a devenit singurul orizont. Nimeni nu se mai așteaptă la o ieșire, la o nouă epocă de prosperitate, ci, dimpotrivă, la agravarea situației și chiar la izbucnirea unui nou război mondial. Speranței prosperității, care mi-a influențat totuși tinerețea, i-a luat locul spectrul războiului. „Epoca libertății“ despre care mi-a vorbit George Klein e pe sfârșite. Între timp, au ieșit din nou pe piață oferte la fel de tentante precum capitalismul. Dorința omului de a face istorie (de a *scorni* o istorie, ar fi mai corect) este incurabilă. Recent, am citit o carte a unui autor rus controversat, Aleksandr Dughin. A fost într-o perioadă un fel de consilier ideologic al lui Putin. Cartea e mai degrabă proastă, dar am găsit în ea o invitație la război, una lirică, pravoslavnică, în care am putut identifica ispita celei mai mari greșeli. Firește că, fiind rus, Dughin vine cu oferta rusească, pune deci la bătaie ortodoxia laolaltă cu tancurile și rachetele rusești. Esențială este însă credința sa că războiul a rămas singura cale de a mai salva omenirea, că numai războiul ne va conduce în noaptea cea mai adâncă (era să scriu în gaura cea mai adâncă), atunci când riscul este maxim – și-l citează în acest punct pe Heidegger, care, la rândul său, îl citează pe Hölderlin: „Acolo unde e cel mai mare risc, se află salvarea“. Războiul nu poate fi însă o soluție (dar în zadar gândesc eu așa). Nu în

război se află cel mai mare risc. El nu va conduce decât la lichidarea umanității și, dacă nu a întregii umanități, atunci a umanului din om, cât poate fi el de uman. Cele două războaie mondiale au sfărâmat deja credința omului în om. O nouă lovitură, dată printr-un nou război ar fi fatală pentru el (fatală, dar cu atât mai ispititoare). Un război n-ar face decât să transforme distopia liberală, a omului condus de mașini (vezi *Matrix*), într-o distopie rusească, a ființelor umane degenerate, devenite neumane (în românește se spune chiar așa, *neom*), cam așa cum se regăsesc în *Sectanții*, de Mamleev. Cel mai mare risc înseamnă să răspunzi la întrebarea: *cum poate să fie omul uman atunci când a devenit neuman, atunci când „esența“ sa este neumanitatea?* Războiul nu-i așadar decât cealaltă față a vidului. Cel mai mare risc nu se află în război, care va conduce inevitabil la cea mai mare catastrofă. Cel mai mare risc se află poate în amenințarea războiului, amenințare ce rezultă, așa cum spune și Dughin, din reacțiile față de „victoria democrației liberale“, din reacțiile față de globalizarea inevitabilă și totuși iresponsabilă a vidului. Ea poate ajuta la conștientizarea problemei, însă n-o va putea rezolva, și asta pentru că *cel mai mare risc nu este de ordin politic, ci metafizic.* Cel mai mare risc apare după dizolvarea ideologică a omului, când omul a rămas gol și trebuie să învețe să trăiască gol cu sine însuși. Aici se află cel mai mare risc. Nu liberalismul îl face să fie sau să pară așa, ci așa este el dacă se privește în față. Din această perspectivă, și americanii, și europenii, și rușii sunt la fel de dezavantajați. În noaptea cea mai adâncă toți am fost scufundați.

Vârsta, trecutul, criza economică. Ar trebui să adaug situația tristă în care am ajuns eu însumi. E timpul să recunosc: o viață trăită prost nu e o bază pentru viitor. Când ai ajuns, ca mine, la 40 de ani și nu poți invoca nici o reușită, e mai rău decât criza economică, mult mai rău. Dar, chiar dacă aș fi realizat ceva, aș

fi fost la fel. Dintotdeauna am fost o ființă dislocată. Nu m-am schimbat deloc. Am crezut, ce-i drept, pentru anumite perioade de timp, că această separare de existență, acest sentiment permanent că totul este ireal își are originea în suferințele cele mai concrete și că, depășindu-le sau interiorizându-le, voi ajunge să simt *prezența lumii*. Astăzi pot să spun însă că, deși am avut o viață cu multe suferințe, ele nu m-au atins cu nimic. Nu din cauza suferințelor am fost melancolic, sau angoasat, sau trist. Aceste sentimente n-au aproape nici o legătură cu experiențele mele de viață, ci mă inundă periodic, aș spune, fără nici un motiv. Cu viața mea am fost, dimpotrivă, un ușuratic. *Tragic și totuși ușuratic*. N-am luat niciodată prea în serios ceea ce mi se întâmplă, chiar și atunci când mi s-au întâmplat lucruri grave. Am fost în același timp departe de a mă fi identificat cu angoasele sau melancoliile mele, ci am creditat viața cât am putut de mult pentru a scăpa de ele. Mi-am tratat suferințele sufletești mai puțin cu rugăciuni și mai mult cu umor. Am fost așadar un melancolic în raport cu viața și un adept al vieții în raport cu melancoliile mele. Tocmai în aceasta constă dislocarea. Faptul că râd tot mai rar, că tind să devin *serios* este cel mai rău lucru care mi se poate întâmpla.

34

Concursul de poezie

M-a sunat August să mă invite la terasa Muzeului Literaturii. Mi-a spus că mi-a găsit un loc de muncă, dar trebuie să vin urgent, pentru a vorbi cu angajatorul. Tocmai se afla cu el la masă.

— E în domeniul culturii, cum îți place ție.

M-am îmbrăcat în grabă și am ieșit, străbătând pe jos Bulevardul Magheru către Piața Romană. Am ajuns aproape de Scala. Mâncam o merdenea, când m-am intersectat cu un grup de câteva sute de protestatari anti-RMGC, care se îndreptau spre Universitate. I-am urmărit o vreme melancolic, ba chiar mi-a trecut prin minte să mă alătur lor. M-am gândit: a accepta o sinecură înseamnă a lăsa lucrurile să meargă la fel ca până acum. Dimpotrivă, a ieși în stradă înseamnă a încerca să le schimbi. Ce-i drept, n-am fost niciodată un bun activist. Schimbarea lucrurilor în bine nu este domeniul meu. Cred, într-adevăr, că lucrurile pot fi schimbate, dar în rău. Așa se întâmplă de obicei: din rău în mai rău – și sunt pasionat de catastrofa care se anunță. Catastrofele sunt domeniul meu. Viitorul este… lipsit de viitor. În zadar pândești resurecții. Nu va urma decât cea mai crudă dintre distopii.

Am luat-o deci, în cele din urmă, către Romană, ajungând în

scurt timp la muzeu. Toată gașca lui August era deja acolo. Mesele din fier de pe terasă fuseseră unite ca la nuntă și pe ele se puteau vedea rămășițele unui porc, de fapt, un cap de porc cu un măr în bot. Într-o parte stăteau oamenii lui August, toți prost dispuși, ofensați din cauza ciudatului loc în care fuseseră chemați. În cealaltă, vreo șapte sau opt scriitori, unii dintre ei destul de cunoscuți, și două scriitoare între două vârste, amândouă bete. De fapt, nimeni nu părea să fie treaz. Una dintre femei, o blondă boțită, se urcase cu picioarele pe un scaun cam șubred și tocmai declama versurile unui poet de a cărui identitate mi-am dat imediat seama, căci stătea chiar lângă ea. Poetul semăna leit cu Nichita Stănescu la 50 de ani și o palpa cu destulă frenezie pe cur, pretinzând că așa o ferește de căzătură. Masa lungă era luminată de un far orbitor, improvizat pe acoperișul Muzeului Literaturii. La capătul ei, în locul pe care îl ocupă de obicei stăpânul casei, se afla un cuier vechi, din lemn, pe care August își agățase căciula.

— E bună rău prietena ta, mi se adresă August. Doar că-i cam scumpă. Dar am înțeles-o: avea nevoie de niște bilete de avion.

— Cine, Sabrina? Să nu-mi spui că i-ai tras-o. Mie mi-a spus că nu se fute cu români.

— Păi, eu sunt român?

— Nici măcar n-a mințit. Ai dreptate, am spus cu un aer melancolic.

— Oricum, s-a cărat. Acum o fut alții. Uite, ți-l prezint pe domnul ministru Codrescu.

— Secretar de stat, a ținut să precizeze Codrescu, așezat chiar lângă August.

L-am recunoscut numaidecât pe tipul care, la ultima petrecere, fusese dat afară din bar de Boris. Era îmbrăcat în aceeași uniformă pesedistă: costum negru, cămașă albă, cravată

roșie. Figura lui exprima un interes bine ponderat față de tot ce-i spunea August.

— Domnul ministru secretar de stat are mare nevoie de un consilier în probleme de comunicare. Am înțeles de la domnia sa că, începând de mâine, vei lucra în Ministerul Culturii. Nu-i așa, domnu' ministru?

— Dacă am spus, așa rămâne.

— Domnul ministru secretar de stat vrea să urmeze o carieră politică, iar noi îl vom ajuta din tot sufletelul nostru să-și realizeze idealurile. Dacă ar fi să-i dăm un sfat – ia-o ca pe o probă la angajare –, ce îi vom spune acum, la începutul unei frumoase cariere?

— E simplu, am răspuns. Pentru un politician hotărât să cucerească puterea, ultimul lucru care contează sunt convingerile lui politice. Tocmai de aceea este bine să renunțe la ele de la început și să adere numai la acele valori care îi pot aduce succesul. El nu trebuie să spună, în orice caz, ceea ce crede și nici măcar ceea ce știe, ci numai ceea ce este potrivit într-un moment sau altul.

— Bravo. Perfect, spuse August. Cunoști replica: de-asta îmi place mie să lucrez cu intelectuali. Așa să faci, domnule ministru! Să faci așa cum te-am sfătuit noi.

— Nu-i ușor să urci în sistem, interveni Codrescu.

— Să urci în sistem nu e greu, e de-ajuns să respecți regulile sistemului. Cu adevărat greu este să ocupi locul pe care-l meriți. Locul tău. Dar asta nu te interesează pe matale.

August îi strigă pe cei doi țigani (faimoșii Calorifer și Bombis sunt cărați de el în tot Bucureștiul, cu mare cheltuială) care, după momentul poetic, cântau la masă romanțe interbelice:

— Ia băgați o *Hava Nagila*, să știe lumea cine dă banii la masa asta.

Apoi, August schimbă subiectul și mi se adresă:

— N-am fost pe-aici de când eram student. Cred că tu m-ai adus, când ai venit odată în vizită la București. Am făcut atunci un chef monstruos. Acum, totul e trist. Boris, ce-i cu blegeala asta? Fă și tu ceva. Zi o poezie.

— „Cățeluș cu părul creț,/ Să te fut în poponeț“. Eu zic să facem un festival de literatură ad-hoc sau un concurs de poezie, răspunse Boris.

— Un concurs *cu premii*, adăugă August. Hai că mă bag. Fiți atenți! spuse August lovind farfuria din fața lui cu o lingură. Lansăm chiar acum un concurs de poezie cu premii. Concursul se numește… cum se numește, Boris?

— Concursul se numește „Poetul Gării de Nord“.

— Te rog, fii și tu mai original. Și așa tot ce facem noi e luat de obicei din filme.

— Tocmai! Asta dovedește că noi suntem adevărații interpreți ai operelor de ficțiune, fie ele și filme.

— În ce sens?

— În sensul că noi le aducem în viață, le întruchipăm.

— M-ai spart. Gândește-te la un titlu original pentru concurs și apoi taci.

— Bine, să fie „Poetul clipei de acum“.

— Cum? Aha. Bun. Deci „Marele poet al clipei de acum“, faza națională, fără premiul trei și premiul doi, dăm direct premiul întâi.

— Cât e? întrebă aproape fără să vrea unul dintre scriitori, așezat la capătul celălalt al mesei.

— O mie de euro! O mie de euro pentru marele poet al clipei de acum.

August scoase din portofel o mie de euro și-i puse pe masă.

— Îi vedeți? Plătesc mai bine decât Uniunea Scriitorilor, nu-i așa? Am însă o condiție: fără poezii cu versuri albe. Fără

scorneli vădite, gen Nichita Stănescu (și se uită încruntat la poetul care semăna cu Nichita Stănescu). Dacă vrei să spui ceva, spune frumos, cu rimă, ca Eminescu. Înțeles?

— Cine stabilește câștigătorul? întrebă același scriitor.

— Cum cine? Eu. Eu și simțul meu poetic. Aveți ceva împotrivă?

Nimeni nu avea de făcut comentarii, așa că August se îndreptă spre intrarea în muzeu, unde se afla WC-ul. Ieși destul de repede cu un steag tricolor, având stema regală și ciucuri galbeni.

— Să cânte imnul, a strigat August.

Cei doi țigani începură să cânte *Deșteaptă-te, române* la acordeon și vioară. Toți cei de la masă s-au ridicat.

— Puneți mâna la inimă, ca regele, îi îndemnă August pe scriitori.

— Eu sunt antiregalist, strigă unul dintre ei, aflat chiar în capătul mesei.

— Ca regele Hagi, boule.

Boris a luat tricolorul din mâna lui August, s-a urcat pe masă și a început să-l vânture cu aplomb. Un chelner s-a apropiat în grabă și i-a făcut lui Boris cu mâna, un fel de „Heil Hitler“. Steagul se pierdea în înălțimea nopții, fiind luminat intermitent de un neon albastru. Boris, identificând destul de repede sursa luminii pe capota unei mașini de poliție parcate în fața intrării, a înlemnit. Steagul i-a căzut din mână. Peste câteva secunde, terasa era plină de mascați. Boris a coborât repede de pe masă, scoțând un strigăt de jale:

— Tatăl meu, de ce m-ai părăsit?

Dintre mascați au ieșit trei sau patru persoane îmbrăcate în haine civile. Arestările s-au făcut nominal: mai întâi August, apoi Boris, Codrescu și alți patru sau cinci din grup. August a cerut patetic să se cânte imnul până la capăt, dar țiganii se

opriseră deja și se uitau cu fețe tâmpe, obediente la mascați. Când au ajuns la Brian, acesta a început să plângă:

— Pe mine de ce mă luați? Eu n-am făcut nimic. Eu n-am făcut nimic, auziți?

De fapt, n-aveau de gând să-l ia. Cum și-a dat seama de asta, a abandonat-o pe Sofia, căreia îi mângâiase până atunci pulpele pe sub masă, și s-a făcut nevăzut. Nu s-a mai auzit apoi nici un alt protest. Totul a mers nefiresc de repede. Într-un minut, terasa s-a eliberat. Arăta ca și cum acolo nu se întâmplase niciodată absolut nimic.

La masă rămăseseră numai „artiștii“: scriitorii muzeului, Sofia și eu. Sofia a strâns banii, a luat paharul de vin aflat în dreptul locului în care a stat August și l-a băut dintr-o înghițitură. S-a uitat la mine ca și cum abia atunci aterizasem. Farul de pe clădirea muzeului lumina mai tare. Căciula lui August rămăsese agățată stingher în cuierul de lângă masă. În noapte nu se mai auzea decât traficul intens de mașini de pe Bulevardul Dacia. Mai mult de zece minute, nimeni n-a scos nici un cuvânt. Scriitorii se uitau unii la alții de parcă erau ei înșiși vinovați de ceea ce se întâmplase și le venea rândul să fie arestați. Apoi, unul dintre ei a spus:

— Mascații ăștia! Nu puteau să vină și ei peste două ceasuri?

S-au auzit câteva râsete, apoi s-a făcut din nou liniște. Într-un târziu, scriitorul din capul mesei, cel mai tânăr dintre ei, s-a ridicat și a plecat. Ceilalți l-au urmat la scurt timp. Farul de pe clădirea muzeului s-a stins în urma lor. Deasupra noastră, a mea și a Sofiei, s-a ridicat abrupt cerul. Era o noapte senină, cu lună plină.

35

Portret cu arici

Sofia m-a întrebat dacă poate să rămână la mine peste noapte. Se simțea foarte singură. Îi era frică.

— Mă așteptam la asta, mi-a spus în timp ce intrasem deja pe Batiștei. Știam că se va întâmpla într-o zi și, chiar dacă n-am fost inclusă în nici un business, eram sigură că voi fi arestată odată cu ei.

— Sincer, și mie mi-a fost puțin teamă, mai ales că DNA lucrează destul de abuziv.

Ajunși acasă, i-am pus niște whisky și am întrebat-o dacă îi pare bine să revadă acest loc în care a locuit un timp.

— Încă n-am reparat cablul TV, am precizat zâmbind.

— Hm. Oricum, nu acesta a fost motivul plecării mele. Aș fi continuat să locuiesc aici unde m-am simțit foarte bine dacă August nu s-ar fi certat cu Boris din cauza mea. Boris i-a cerut să mă lase în pace. Am fost deci obligată să mă mut în altă parte. Ca să fiu sinceră, l-am cunoscut pe August prin Boris. L-a adus la mine într-o noapte. Erau foarte beți. Am făcut sex cu amândoi. Într-un fel, pot spune că August s-a îndrăgostit atunci de mine. A doua zi, mi-a propus să mă mut chiar aici. Mi-a dat bani și, din când în când, trecea pe la mine. Însă am continuat să mă văd și cu Boris, care mi-a propus la un moment dat un

post la el în firmă. Lui August nu i-a convenit, dar n-a spus nimic. N-a spus nimic nici când Boris mi-a cerut să mă mut. E un om foarte de treabă. De fapt, și Boris e un om bun, dacă treci peste nebuniile lui. Sunt amândoi niște copii.

— De unde ești? am întrebat-o.

— Nu sunt româncă. Sunt din Azerbaidjan.

— Ce ciudat! N-aș fi crezut. Semeni cu o europeană. Poate doar nasul, da, nasul tău e puțin acvilin. Și apoi, vorbești româna foarte bine.

— Prind repede limbile și, oricum, am câțiva ani de când sunt în București.

— Nu știu nimic despre Azerbaidjan în afară de o anecdotă pe care mi-a povestit-o cu ceva timp în urmă un amic. Se duce la Baku, în căutare de businessuri facile și aducătoare de bani. Se prezintă la biroul pentru înființarea firmelor, depune toate actele și așteaptă. Funcționarul, un turc negricios, cu un neg mare și urât pe nas, analizează cu atenție dosarele, se uită apoi la amicul meu și-i spune: „Aveți un costum foarte frumos!“. „Mulțumesc“, spune amicul. „Mi-ar face plăcere să vi-l ofer.“ „Da, sigur“, răspunde funcționarul, „numai că eu mai am nouă frați acasă“.

— Ai dreptate, corupția e mare, deși oamenii sunt mai calzi decât aici. Eu nu sunt însă născută în Azerbaidjan, ci în Sinope. Acolo l-am și cunoscut pe Boris, pe când mă aflam într-o vacanță la părinți.

— A, deci n-a mințit atunci când a spus că a fost în Sinope. Orașul tău de naștere are o rezonanță specială pentru mine. Acolo s-a născut Diogene Cinicul, cel care obișnuia să trăiască într-un butoi. Îl țin la mare preț. Este cel mai sincer filosof care a existat vreodată. Tot din Sinope se trage și Marcion, un gnostic creștin, de fapt un eretic ce propovăduia existența unui Dumnezeu rău, responsabil de creația acestei lumi. Se spune că

era atât de convins de ideile lui, încât l-a mituit și pe papă ca să le poată propaga fără opreliște. Și eu sunt, în felul meu, un gnostic, un marcionist de la Pontul Euxin. Oficial, susțin doctrina lui Nietzsche, potrivit căreia Dumnezeu a murit. De altfel, este de-ajuns să vizitezi un mall ca să-ți dai seama de asta. O vitrină este un altar de un gust îndoielnic. Neoficial, mă întreb însă dacă nu cumva Marcion are dreptate să spună că lumea este creația unui Dumnezeu rău. A unui Dumnezeu rău sau pur și simplu a unui Dumnezeu indiferent, abulic și chiar somnambulic. Îmi vine să cred uneori că lumea a fost chiar creația unui arici, cum spune o poveste populară est-europeană. Când l-am găsit pe B.B. în curtea casei, la asta m-am gândit. De fapt, ce altceva este postcomunismul în care trăim, dacă nu sinteza stranie (nu sinteza, ci *amestecul*) între nihilismul occidental al bietului Nietzsche și gnosticismul anistoric al lui Marcion sau al ariciului, responsabil de un Big Bang nu foarte reușit?

— Îți mărturisesc că n-am auzit niciodată despre aceste personaje. Eu sunt șiită – sau am fost, n-aș vrea să discut acum despre asta. Mi-a spus August că ești foarte citit, dar să știi că eu sunt cam ignorantă. Am învățat mai mult la școala vieții.

I-am spus că am găsit într-un dulap o agendă care probabil i-a aparținut și că mi-am permis să mi-o însușesc.

— Am luat-o inițial pentru a ține un jurnal. Trebuia să se numească *Jurnalul unei prostituate*. Am multe de povestit, dar adevărul este că nu mă pricep la scris. Poate mai încolo, când voi ieși la pensie.

În timp ce vorbeam, se apucase să deseneze pe o coală A3 cu un tuș negru, scos din poșetă. Mă privea atentă din când în când și își dezvăluia impresiile față de chipul meu, pe care tocmai îl reprezenta:

— Ai o bărbie foarte masculină.

Sau:

— Ochii tăi sunt adânci și triști, dar deloc resemnați.

Sau:

— Ai niște buze perverse.

La sfârșit, când mi-a arătat schița, am fost foarte surprins, nu atât de originalitatea desenului, cât de faptul că pe umărul meu se afla un arici.

— Ce-ai spune dacă am pune desenul pe acest perete mare, alb și gol? Știi, nu suport pereții goi.

A fost încântată de propunere. Ne-am așezat apoi pe pat și am stat de vorbă toată noaptea. Am rugat-o, la un moment dat, să se dezbrace. N-a spus nimic. S-a dezbrăcat atât de repede, încât nici nu mi-am dat seama, apoi am continuat să discutăm. Evident, îmi venea tot mai greu să-mi exprim gândurile. Ca într-un fel de vrajă, prezența acestei ființe mă transforma într-un personaj ireal. M-am gândit la acea vestală ori curtezană din Atena care, acuzată fiind de crimă, a fost achitată după ce și-a dezgolit trupul superb în fața judecătorilor. Chiar dezbrăcată, avea în ea ceva delicat și inaccesibil, dincolo de sex, părea învăluită toată de umbra cea grea și duioasă a inteligenței, era arsă de focul sacru și de focul dragostei în același timp și fără o anumită preferință. Nici nu știu dacă am fi făcut sex până la urmă (într-atât eram de fascinat de corpul ei), dar ea s-a apropiat foarte mult de mine și mi-a spus că vrea să mi-o sugă. De regulă, femeile nu știu s-o sugă bine: ori o freacă prea tare, ori se poartă de parcă ar ține în gură un porțelan. Ea o făcea atât de bine, atât de… adecvat, încât pe loc m-am transpus în universul ei sexual exigent. Tot ce-a urmat a fost la același nivel, de maxim profesionalism. Am înțeles atunci de ce Boris a luat-o cu el tocmai din Sinope, de ce August s-a îndrăgostit de ea. După ce-am terminat, a stat un timp, uitându-se în tavan fără să spună nimic. Apoi m-a privit în ochi, s-a lipit de mine și

mi-a povestit tot, mi-a spus povestea vieții sale, o viață incredibil de tristă pentru o femeie atât de frumoasă. Viața e adesea nedreaptă cu femeile frumoase. I-am promis că, într-o zi, voi scrie despre această noapte. A zâmbit.

— Să scrii că m-am simțit minunat.

Ne-am trezit pe la prânz. În timp ce beam cafeaua, am întrebat-o ce are de gând să facă.

— Știu câteva locuri bune unde aș putea fi primită.

— În Azerbaidjan?

— Nu, nu mă voi putea întoarce niciodată acolo. Fostul meu iubit ar fi în stare să mă omoare.

— Atunci vei rămâne la firma lui Boris?

— Mă faci să râd. Soția lui abia așteaptă să mă dea afară în șuturi. Te voi anunța unde mă poți găsi. Cu 100 de euro, mă vei putea avea oricând.

— Vrei să-ți plătesc ce-a fost acum?

— Ah, stai liniștit. Oricum, nu sunt banii tăi, ci ai lui August. Și-apoi, m-am simțit prea bine! Nu mai țin minte când m-am mai simțit atât de bine.

— Ai avut orgasm…

— Da, de ce râzi?

— Nu râd. Ultima mea prietenă mi-a spus că nu avea orgasm cu mine.

— Și asta te-a durut?

— Foarte.

— Chiar ești un tip mișto! De obicei, bărbații nu sunt interesați de orgasmul femeii. Tu ești altfel.

— Îți mulțumesc.

A plecat fără să mă sărute, lăsând în urmă un miros puternic de parfum oriental…

36

Ce înseamnă să fii viu?

Nici până acum nu mi-am ridicat valiza de la Gabriela. E ciudat, dar nu mă gândesc deloc la ea, ca și cum nici n-aș fi cunoscut-o vreodată. Corina nu m-a sunat și nu mi-a mai trimis vreun e-mail. Femeile cărora nu le-ai împlinit dorința sfârșesc prin a te disprețui. Ca să nu-și alimenteze îndoielile față de propria atractivitate, preferă să creadă că refuzul tău este motivat de o deficiență sexuală. În schimb, am primit de la Sabrina un mesaj pe mobil, în care m-a informat că a ajuns la Paris și, evident, nu ne vom mai vedea niciodată. M-am întâlnit din nou cu Crețu. Ochii lui erau în continuare atacați de conjunctivită. I-am povestit totul. În general, a fost empatic și a crezut ce-i spun, dar, când am ajuns la scena când i-am tras-o Sofiei, a intervenit prompt:

— Aici minți.

Am aflat că a încetat s-o mai viziteze la miezul nopții pe Emma. A decis să se limiteze la propria nevastă. Vrea să aibă un copil.

Parlamentul a adoptat o lege prin care interzice exploatările de la Roșia Montană. Deocamdată, protestele s-au încheiat, iar hipsterii s-au întors la muncă. Situația politico-economică, la nivel global, rămâne în continuare instabilă. Sunt dezolat: nu

pot contribui cu nimic la schimbarea lucrurilor în bine.

B.B. e bine mersi. Mănâncă bobițe pentru pisici și grohăie. În ultima vreme nu mai vrea să doarmă sub pat. Seara se cațără pe plapumă, apoi se culcă pe pernă.

Era încă noapte. Pe întuneric, mi-am aprins o țigară. M-am așezat în fotoliu, am aprins din nou bricheta și am privit desenul de pe perete. Eram liniștit, dar aveam senzația, aveam certitudinea că viața mea se sfârșise. M-am gândit că aș putea să mă sinucid pentru a confirma asta. Dar nu era prea târziu?

Ce înseamnă să fii viu?

Ieșeam obosit, după o zi de muncă, de la Ministerul Culturii. Nu era sediul din clădirea Bibliotecii Naționale, aflat pe cheiul Dâmboviței, ci clădirea Guvernului din Piața Victoriei. Coboram scările. La capătul lor, l-am văzut pe August. Avea pe cap căciula pe care o uitase la Muzeul Literaturii.

— De ce ai scris această poveste? m-a întrebat.

— Ca să scot afară tot răul din mine.

— Nu ca să se împlinească?

— Nu.

August s-a uitat la mine lung și a surâs, apoi s-a apropiat și m-a luat pe după umăr, exact ca în fotografia aceea din copilărie. Am ieșit amândoi încet pe poarta Guvernului. La intrare, toți amicii lui mă așteptau cu fețe furioase. Privirea lui Boris arăta un dispreț de care n-aș fi crezut că e capabil. Brian ținea în mâini o pancartă pe care scria „Moarte autorului!“, iar Crețu o pagină de ziar în care Klein și Morariu se desfășurau pe larg împotriva mea. Erau, de asemenea, prezenți Corina, Sabrina, Sofia, părinții mei, Codrescu și furioasa lui iubită. Erau toți și păreau foarte supărați, iar mama chiar a strigat:

— Nu ți-e rușine să scrii asemenea lucruri despre mine?

August a făcut însă un semn cu mâna și – minune! – toți și-

au schimbat fizionomiile. Păreau relaxați, binevoitori, aproape veseli.

— Lăsați-l, a intervenit August. A fost o farsă, scrisă în stilul lui depresiv, cu care ne-a obișnuit. Nu-l luați în serios. Suntem aici, la porțile Orientului, unde nimic nu poate fi luat în serios.

Auzindu-l, cei prezenți s-au îndepărtat, luând-o fiecare în altă direcție. N-am rămas decât eu, August și Crețu. Am luat-o împreună pe Calea Victoriei. Mergeam pe mijlocul străzii. Din spate nu venea nici o mașină, iar pe trotuare nu pășea nici un om. De nicăieri nu se-auzea nici un zgomot. Pe drum, August l-a întrebat pe Crețu:

— Încotro mergem?

— E o gaură pe Covaci, a răspuns acesta.

Epilog

Cine știe, poate că naratorul este mai presus decât autorul, îl precedă, îl determină, e fatalitatea lui. Poate că el îi șoptește la ureche povestea aceasta de nepovestit, care-l face pe autor nu doar să roșească, ci și să dispere de sine, să se bage într-un colț și să strige: „Doamne, așa arată viața mea? N-ai putut să-i dai o interpretare mai fericită?“.

Cine știe, poate că cel cu a cărui mână scriu acum e mai fericit decât mine, iar eu nu sunt decât o umbră stupidă, umbra lui. Dacă vrei să te realizezi în viață, trebuie să-l cunoști prea bine pe ratatul din tine. Poate că ratatul acesta de hârtie sunt eu. Unii își reprezintă propria înmormântare, alții, propria ratare.